

Projektbidragens användning och effekter 2023

Återrapportering fyra statsbidrag till
ideella organisationer och stiftelser

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2023

Handläggande rapportskrivare: Jenny Eriksson och Christian Koponen Edvardsson
Webb: www.mucf.se

Förord

Här rapporterar Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, hur de projektbidrag som slutrapporterats 2022 använts och vilka effekter projektägarna anser att de fått.

Ett av kärnuppdragen för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, är att fördela statsbidrag till ideella organisationer och stiftelser. En del av dessa statsbidrag fördelas som projektbidrag och går till projekt som handlar om demokrati- och inflytandefrågor samt till projekt som motverkar rasism. Tre av fyra projektbidrag som slutrapporterades under 2022 kunde sökas av stiftelser. Projektbidraget som syftar till att främja barns- och ungas organisering på lokal nivå kan inte sökas av stiftelser. Här återrapporteras hur fyra av projektbidragen inom de fyra områdena har använts och vilka effekter projektägarna anser att de har fått.

Rapporten bygger på de slutrapporter som godkändes av MUCF 2022. Totalt fördelades knappt 48,5 miljoner kronor till 70 projekt som

- minskat förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet
- motverkat eller förebyggt rasism eller liknande former av intolerans
- stärkt demokratin
- stött barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande.

MUCF bedömer att både användningen och de effekter som organisationerna har rapporterat stämmer med bidragens syften. Myndigheten kan även konstatera att projektägarna själva bedömer att projektbidragen har bidragit till långsiktiga effekter både på samhälls-, organisations- och individnivå. Projekten har bedrivits i majoriteten av Sveriges län och ett stort antal organisationer och individer har kunnat ta del av dem.

Rapporten kan vara ett underlag till regeringen inför beslut om hur bidragen ska regleras och följas upp. En förhoppning är att information om projektens användning och resultat också ska kunna informera och inspirera civilsamhällets olika aktörer.

Rapporten är framtagen av Jenny Eriksson och Christian Koponen Edvardsson på avdelningen för statsbidrag.

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Innehåll

Sammanfattning	6
1. Inledning	7
Uppdraget	7
Verksamhetslogik för projektbidragen	8
Rapportens upplägg	11
2. Underlag till rapporten	12
Dokumentation från projekten	12
Intervjuer med projektägare	12
Materialets tillförlitlighet	13
Konsekvenser av covid-19	13
3. Insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet	15
Så användes bidraget	15
4. Verksamheter mot rasism och andra former av intolerans	19
Så användes bidraget	19
5. Verksamhet som stärker demokratin	24
Så användes bidraget	24
6. Projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället	29
Så användes bidraget	29
7. Projektbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer	34
8. Projektbidrag för hälsofrämjande insatser för romer	35
9. Bidragens resultat och effekter	36
Insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet	36
Verksamheter mot rasism och andra former av intolerans	45
Verksamhet som stärker demokratin	54
Projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället	67

10. MUCF:s samlade bedömning	80
MUCF:s bedömning	80
MUCF:s förslag	83
11. Referenser	90
12. Bilagor	92
1. Projekt med syfte att minska förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet	92
2. Projekt med syfte att motverka rasism och liknande former av intolerans	93
3. Projekt med syfte att stärka demokratin	94
4. Projekt med syfte att stödja barns och ungdomars självständiga organisering	95
5. Material från beviljade projekt	96
6. Intervjuguide	97
7. Resultatkategorier	99
8. Generella villkor – projektbidrag	100

Sammanfattning

Här redovisas resultat och effekter av fyra projektbidrag som

- minskar förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet
- motverkar eller förebygger rasism eller liknande former av intolerans
- stärker demokratin
- stödjer barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande.

Dessutom tas följande projektbidrag som ännu inte slutrapporterats upp översiktligt:

- insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer
- hälsofrämjande insatser för romer.

Rapporten ger en bild av vad bidragen har använts till, vilka som har fått bidrag och var i landet bidragen har använts. Den statistik som redovisas baseras på grunddata från MUCF:s e-tjänst och utgår ifrån slutrapporter som handlagts och godkänts under 2022.

Statsbidragens resultat och effekter analyseras mot bakgrund av de syften som pekas ut i förordningarna för respektive projektbidrag. Beskrivningarna av resultat och effekter baseras på intervjuer med fem organisationer som valts ut för att de genomfört projekt som är representativa för sin statsbidragstyp.

MUCF bedömer att de resultat och effekter som projektägarna har rapporterat in och som de beskriver i intervjuerna ligger väl i linje med bidragens syften. Bidragen leder till effekter på både kort och lång sikt. Baserat på organisationernas svar ligger de i linje med förordningarna liksom med målen för politiken för det civila samhället och för ungdomspolitikerna.

MUCF föreslår att regeringen bör

- återinföra uppdraget att fördela statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin
- införa ett statsbidrag för att stärka den digitala utvecklingen i civilsamhället
- införa ett uppdrag att fördela statsbidrag till samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar
- återinföra statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet och stärker utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet
- höja bidraget för projekt som ska främja mötesplatser för unga hbtqi-personer
- fortsätta arbetet med MUCF:s promemoria ”Förslag till förändringar av de förordningar som styr MUCF:s bidragsgivning”.

1. Inledning

Uppdraget

MUCF rapporterar årligen bidragens användning och ska om möjligt bedöma effekterna i förhållande till bidragens syften. Dessa förordningar reglerar bidragen:

- förordning (2018:32) om statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet
- förordning (2008:62) om statsbidrag till verksamheter mot rasism och liknade former av intolerans
- förordning (2020:26) om statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin
- förordning (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer.

2021 och 2022 har projektbidrag även fördelats till projekt som främjar mötesplatser för hbtqi-personer och 2022 fördelades också bidrag till hälsofrämjande insatser till romer.. Dessa två bidrag regleras av:

- förordning (2022:118) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer
- förordning (2021:227) om statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer

Dessa har dock inte slutrapporterats till MUCF än, därför framgår bara vilka medel respektive projekt tagit emot.

MUCF har analyserat den dokumentation som projektägarna rapporterat in samt intervjuat fem organisationer som tagit emot projektbidrag.

Det är svårt att mäta effekter av statsbidrag, bland annat eftersom effekterna ofta uppstår först efter längre tid och eftersom man i mätningen behöver kontrollera för andra påverkansfaktorer. Mot bakgrund av detta strävar MUCF efter att genomföra en så rättvisande effektmätning som möjligt.

MUCF har återrapporerat användningen och effekterna av de bidrag myndigheten fördelar sedan 2009. I den första rapporten, ”Konsekvenser, resultat och effekter av Ungdomsstyrelsens bidragsgivning till ideella organisationer”,¹ ingick en kunskapsöversikt om vilka metoder som finns för att mäta resultat och effekter av statliga bidrag. Där konstaterades att utvärderingar om effekter förutsätter att det finns preciserade och mätbara mål, vilket saknas för statsbidragen. För att närma sig detta har MUCF, baserat på bidragens förordningar, konstruerat verksamhetslogiker för bidragen, som ligger till grund för en analys av bidragens effekter.

¹ Ungdomsstyrelsen (2009). ”Konsekvenser, resultat och effekter av Ungdomsstyrelsens bidragsgivning till ideella organisationer”. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Verksamhetslogik för projektbidragen

Verksamhetslogik är ett systematiskt sätt att beskriva verksamhetens förutsättningar, genomförande och förväntade effekter. Det ger en överblick och illustrerar hur olika delar antas hänga ihop och hur de bygger en logisk kedja mellan syfte, förutsättningar, verksamhet, prestationer och effekter på kort och lång sikt.

Prestationer är de aktiviteter och insatser som genomförs inom ramen för verksamheten och som kan mätas kvantitativt. Det kan vara antal deltagare i aktiviteter eller antal seminarier som genomförts. Dessa prestationer ger upphov till kortsiktiga effekter som i sin tur antas ge upphov till långsiktiga effekter på samhällsnivå.

Verksamhetslogiken tydliggör de antaganden som en verksamhet vilar på och sätter fokus på effekterna av myndighetens arbete, det vill säga det yttre resultatet av myndighetens insatser. Verksamhetslogiken kan bidra i både uppföljning och utvärdering, genom att binda samman prestationer med effekter på kort och lång sikt. Det är vanligen lättare och mindre kostsamt att mäta det som ligger tidigt i effektkedjan (prestationer), än det som ligger senare i samma kedja (effekter på kort och lång sikt). Men om förväntningarna uppfylls, innebär det att förutsättningar finns för att även nästa steg i effektkedjan kan inträffa. Arbetet går alltså i riktning mot målet, där effekterna är realiserade.²

Baserat på förordningarna för projektbidragen, har nedanstående verksamhetslogik konstruerats. Den är framtagen för att spegla MUCF:s arbete med projektbidragen.

² Ekonomistyrningsverket (2016) "Vägledning Verksamhetslogik". 2016:31.

Tabell 1.1 MUCF:s verksamhetslogik i arbetet med projektbidragen.

Förutsättningar	Regeringens uppdrag till MUCF att fördela projektbidrag med olika inriktning.
Verksamhet	Utlysning och handläggning av bidrag.
Prestationer	<ul style="list-style-type: none"> – Projektmedel har beviljats till sju projekt som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet i enlighet med SFS 2018:32. – Projektmedel har beviljats till 18 projekt mot rasism och intolerans i enlighet med SFS 2008:62. – Projektmedel har beviljats till 13 projekt som stärker demokratin i enlighet med SFS 2020:26. – Projektmedel har beviljats till 28 projekt för barn och unga på lokal nivå i enlighet med SFS 2011:65.
Effekter på kort sikt	Projekten har givit upphov till kortsiktiga effekter
Effekter på lång sikt	<ul style="list-style-type: none"> – Förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet har minskat. Utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet har stärkts. – Kunskapen om demokratin har ökat och individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser har stärkts. – Rasism eller liknande former av intolerans har motverkats och förebyggts. – Barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället har stärkts. – Alla ungdomar har goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. – Villkoren för det civila samhället som central del i demokratin har förbättrats.

Regeringens uppdrag till MUCF att fördela bidraget är förutsättningen för hela effektkedjan (tabell 1.1). För att utföra uppdraget har MUCF utlyst och handlagt ansökningarna som kom in. Det resulterade i att 66 projekt beviljats medel i enlighet med respektive förordning.

Vanligtvis anordnar MUCF uppstartsträffar och besök hos organisationerna. Syftet är både att handläggare och stödmottagare ska lära sig mer och få förståelse för varandra samt följa upp hur bidragen används. På grund av pandemin genomfördes inte uppstartsträffar. Endast en digital uppstartsträff genomfördes under hösten 2020 för projektbidrag med syfte att stärka demokratin.

Fem personer har intervjuats till rapporten. De kommer från organisationer som drivit:

Projekt som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet

En ideell, nationell organisation som har genomfört riktade utbildningsinsatser inom organisationen, med syftet att höja kunskapen och ge verktyg för att hantera näthat och hot.

Projekt som motverkar rasism och andra former av intolerans

En ideell organisation som har genomfört interaktiva workshops och podcasts samt genomfört event på skolor.

Projekt som stärker demokratin

Ett partipolitiskt obundet ungdomsförbund där två strukturerade dialoger mellan makthavare och unga genomförts, samt påverkansarbete och en informationskampanj.

Projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället

- En religiöst och partipolitiskt obunden organisation som genomfört aktiviteter för unga nyanlända tjejer.
- En nationell organisation som startat lokala plattformar som ägs och drivs av unga.

Med utgångspunkt från intervjuerna och slutrapporterna har en verksamhetslogik skapats för projekten. Verksamhetslogiken visar hur projektens prestationer ger upphov till effekter på kort sikt, samt hur de kortsiktiga effekterna hänger ihop med effekter på lång sikt. De långsiktiga effektmålen baseras på bidragsförordningarnas syften, målet för civilsamhällespolitiken och det ungdomspolitiska målet. Beskrivningar av prestationer och kortsiktiga effekter har hämtats från intervjuer med representanter för projekten och från projektens slutrapporter. MUCF har med utgångspunkt i beskrivningarna gjort en bedömning av hur de angivna kortsiktiga effekterna hänger ihop med de långsiktiga effektmålen.

Effekterna presenteras utförligt i kapitlet ”Bidragets resultat och effekter” och sammanfattas här:

Projekt som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet

- Hot och hat synliggörs och diskuteras.
- Hot och hat avnormaliseras.
- Fler agerar mot hot och hat.
- Utsatta individer känner sig tryggare och stärks i sin förmåga att hantera hot och hat.

Projekt som motverkar rasism och andra former av intolerans

- Rasism och liknande former av intolerans synliggörs och diskuteras.
- Ökad kunskap om rasism och intolerans.
- Ökad förståelse och tolerans hos projektdeltagare.

Projekt som stärker demokratin

- Civilsamhällets och projektdeltagarnas kontakt med politiker har stärkts.
- Stärkt intresse för politiskt deltagande.
- Ökad praktisk och teoretisk kunskap om demokratiska principer och politiskt deltagande.
- Ökad tillit till förmågan att påverka politiskt.

Projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället

- Stärkt social kompetens hos deltagare.
- Unga upplever stärkt egenmakt och känner sig lyssnade på.
- Ökad känsla av tillhörighet i samhället bland deltagare.
- Stärkt tro till att kunna skapa samhällsförändring.
- Ökad kunskap om föreningsliv, rättigheter och politiska påverkansmetoder.
- Arbetstillfällen, praktikplatser och kunskaper i arbetssökande för unga.
- Stärkta ledaregenskaper hos unga.
- Ökat antal ungdomsledare.
- Ökat antal ungdomsledda projekt, nätverk, plattformar och organisationer.

Bidragen sätts i relation till målen för politiken för det civila samhället, till den nationella ungdomspolitikerna och till de mål som anges i förordningarna för projektbidragen. På lång sikt ska projekten därför bidra till att:

- Förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet har minskat.
- Utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet har stärkts.
- Rasism eller liknande former av intolerans har motverkats och förebyggts.
- Kunskapen om demokratin har ökat och individens förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser har stärkts.
- Barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället har stärkts.
- Villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats.
- Alla ungdomar har goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Rapportens upplägg

I nästa kapitel redogörs för underlaget till rapporten. Därefter presenteras statistik från MUCF:s e-tjänst som visar hur respektive projektbidrag har använts. Sedan följer ett kapitel som baseras på intervjuerna med projektägarna där projektens resultat och effekter diskuteras. I sista kapitlet redogör MUCF för bedömningar som gjorts och presenterar förslag för framtida återrapportering och utformning av bidragen.

2. Underlag till rapporten

De 70 projekten har redovisats och godkänts av MUCF under 2022 men året då organisationerna beviljades medel för projekten varierar enligt följande:

- ett projekt beviljades medel 2019
- 52 projekt beviljades medel 2020
- 17 projekt beviljades 2021

Projektet som beviljades medel 2019 men slutrapporterade till MUCF under 2022 fick i omgångar skjuta fram projektet på grund av covid-19-pandemin.

Dokumentation från projekten

De kvantitativa uppgifter som redovisas och analyseras är hämtade från MUCF:s e-tjänst. Där får de sökande organisationerna dels beskriva sin projektidé i fritext genom att svara på ett antal öppna frågor och dels fylla i fasta svarsalternativ.

Bidragens användning redovisas genom att beskriva för vad, av vilka samt var i landet bidraget har använts. Detta inkluderar också ändamål, målgrupper, budget, personal, aktiviteter, metoder samt geografisk spridning.

De flesta uppgifterna är hämtade från de slutrapporter som projektägarna lämnar in till MUCF. Det gäller till exempel vilka aktiviteter som har genomförts, resultat och effekter. Uppgifter om ändamål och målgrupper har hämtats från ansökan.

Intervjuer med projektägare

MUCF har intervjuat fem organisationer med projekt som är representativa för sin bidragstyp. Det är oftast en projektledare eller en person som på annat sätt är insatt i det praktiska arbetet som har intervjuats. Intervjuerna fördelades enligt följande:

- Minska hot och hat: en intervju
- Motverka rasism: en intervju
- Stärka demokratin: en intervju
- Ungas organisering: två intervjuer

Syftet var att skapa en fördjupad förståelse för hur läget var innan projektet startade, vilka mål de satte och varför, vilka aktiviteter som bedrevs samt vilka resultat och effekter som skapades på kort och lång sikt.

Intervjuerna tog cirka en timme och genomfördes under februari 2023 via webb-möten som spelades in och analyserades. Intervjuguiden finns i bilaga 5.

Utöver intervjuerna med projektägare genomfördes också en kortare telefonintervju med en ungdomsstrateg i en kommun som agerat samverkanspart i ett projekt som syftade till att stärka demokratin. Det gjordes för att undersöka hur projektet påverkat kommunens verksamhet efter att finansieringen från MUCF upphört.

Materialets tillförlitlighet

Redogörelsen bygger på det organisationerna själva uppger. Deras subjektivitet bör problematiseras, framför allt när det gäller svaren på de frågor som handlar om resultat och effekter. Samtidigt är det organisationerna själva som har bäst kunskap om det arbete som bedrivits, vilka som tagit del av projektets aktiviteter och hur arbete och lärdomar från projektet spridits till andra. Det är även organisationerna som under och efter projektiden har kunnat se vilka eventuella förändringsprocesser som kommit igång av deras arbete och i vilken utsträckning dessa lever vidare över tid.

För att undersöka om projekten faktiskt har lett till de effekter som beskrivs, har varje intervju utgått från en tydlig struktur, där utgångsläge och behov, mål och aktiviteter, resultat av aktiviteterna och därpå följande effekter har beskrivits och motiverats av den intervjuade. De har fått resonera kring projektets styrkor och svagheter, vad de lärt sig under projektet och om de anser att de bidragit till att uppnå förordningens syfte samt hur effekterna har uppstått. Detta skapar en logisk kedja genom projektet, där varje effekt för att kunna hållas trolig, måste underbyggas av behoven, de genomförda aktiviteterna och deras resultat.

Intervjuerna ger exempel på effekter. Det är inte ett bevis på att varje projekt skapar just dessa effekter.

Konsekvenser av covid-19

2020 och 2021 drabbade covid-19 Sverige och världen. Med hjälp av enkäter och djupintervjuer undersökte MUCF i rapporten ”Coronakrisens konsekvenser för det civila samhället – lägesbild oktober 2020”³ hur civilsamhällesorganisationer påverkades av pandemin. Där kom det fram att många organisationer behövde ställa in sin verksamhet eller ställa om till digital verksamhet. Organisationernas ekonomi påverkades negativt och väntades vara fortsatt pressad under flera år framåt. Organisationerna bedömde att pandemin ledde till ökad psykisk ohälsa, minskad tillgång till stöd och minskat deltagande i civilsamhället bland deras målgrupper. För att hantera konsekvenserna av pandemin efterfrågades ekonomiskt stöd och dialog.

Spridningen av covid-19 påverkade projekten på olika sätt. En organisation uppger att det trots upprepade försök har varit svårt för de lokala föreningarna

³ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2020). ”Coronakrisens konsekvenser för det civila samhället – lägesbild oktober 2020”, Stockholm. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

att samla sina medlemmar för att genomföra de föreläsningar som planerats i projektet. Digitala föreläsningar upplevdes inte vara lika effektivt som att genomföra fysiska föreläsningar.

Samtidigt har det visat sig vara viktigt att organisationerna fått möjlighet att arrangera sina aktiviteter och projekt även under pandemin när många andra aktörer tvingades att ställa in sin verksamhet. En organisation beskriver i sin slutrapport att projektet hade stor betydelse för deltagarna som uppskattade de stunder då de fick chansen att bli sedda och lyssnade till.

3. Insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet

MUCF har fördelat projektbidrag till verksamhet som syftar till att minska förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet samt för att stärka utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet. Med hot och hat i det offentliga samtalet avses hot, våld och andra kränkningar mot en enskild person eller en grupp som en reaktion mot att personen eller gruppen har använt sin yttrandefrihet. Det kan vara genom att uttrycka sig i en samhällsfråga, bilda opinion eller på annat sätt kommentera samhället och samtiden, i medier, på internet, i sociala medier eller i något annat forum som är allmänt tillgängligt eller annars där yttrandet får stor spridning. Bidraget kunde sökas av ideella föreningar och stiftelser utan vinstsyfte som inte är statliga eller kommunala.

MUCF fördelade bidraget första gången 2018.

Sju organisationer som beviljades projektmedel 2020 har skickat in slutrapporter 2022, se tabell 3.1. Totalt fördelades sex miljoner kronor.

Tabell 3.1 Projekt som slutrapporterade 2022, beviljat belopp i kronor.

Projektägare	Projektnamn	Belopp
Civil Rights Defenders	Säkerhetsjouren	1 292 275
Forum-Idéburna organisationer med social inriktning	Hot mot ideella ett hot demokratin - engagemanget får aldrig tystas	481 000
LSU, Sveriges ungdomsorganisationer	Hat & hot mot ungdomsrörelsen II	1 721 500
RFSL Ungdom	Civilkurage	1 113 257
RFSU Malmö	Säkrare i sexualitetsdebatten	740 000
Stiftelsen Fryshuset - Respekt på nätet	Unga nätvandrare	310 223
Svenska Samernas Riksförbund, SSR	Näthat, hot och hatbrott - en del i vår vardag	341 745
Summa		6 000 000

Källa: MUCF:s e-tjänst.

Så användes bidraget

Enligt förordningen kunde projektbidraget sökas för att förebygga och motverka hot och hat i det offentliga samtalet, öka kunskapen om omfattning och konsekvenser av hot och hat i det offentliga samtalet och/eller stödja individer eller grupper som är opinionsbildare eller som på annat sätt deltar i det offentliga samtalet och som därför kan utsättas för hot, våld eller andra kränkningar. Projektägarna har kategoriserat projekten som slutrapporterade 2022 utifrån deras huvudsakliga ändamål. Det var möjligt att ange flera alternativ, se tabell 3.2.

Tabell 3.2 Projektens huvudsakliga ändamål antal.

Ändamål	Antal
Förebygga och motverka hot och hat i det offentliga samtalet	6
Öka kunskapen om omfattning och konsekvenser av hot och hat i det offentliga samtalet	5
Stödja individer eller grupper som är opinionsbildare eller som på annat sätt deltar i det offentliga samtalet och som därför kan utsättas för hot, våld eller andra kränkningar	4
Summa	15

Källa: Tabellen bygger på projektägarnas kategorisering baserat på projektbeskrivningarna i MUCF:s e-tjänst.

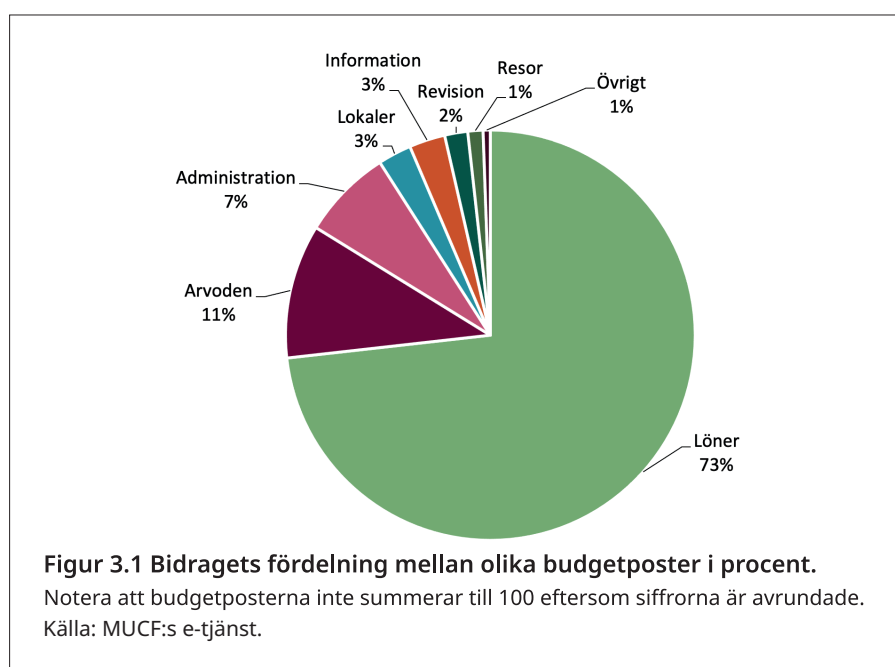
Målgrupper

Projektet hade målgrupperna:

- svenska aktörer inom civilsamhället
- volontärsamordnare och medlemsorganisationer
- egna medlemmar
- unga mellan 13 och 18 år
- personal, styrelse och andra inom organisationen.

Budget

Projektet beviljades mellan 310 223 och 1 721 500 kronor. Sammanlagt fördelades sex miljoner kronor. Figur 3.1 visar hur medlen fördelades mellan olika budgetposter.

Utgifterna för löner och arvoden utgjorde sammanlagt 84 procent av projektens totala kostnader. Samtliga projektägare har rapporterat att de avlönat eller arvoderat någon i projektet. Sju procent gick till administration och övriga budgetposter uppgår till max tre procent.

Personal

Projektägarna fick ange hur många som hade arbetat avlönat, arvoderat respektive ideellt i projektet uppdelat på kön. Även de som gjort korta insatser skulle räknas in. Svaren finns sammanställda i tabell 3.3 nedan.

Tabell 3.3 Personer som någon gång arbetat ideellt, arvoderat eller avlönat i projektet, antal.

Personer som arbetat	Kvinnor	Män	Annan köns-tillhörighet	Uppgift saknas	Totalt
Ideellt	9	6	2	190	207
Avlönat eller arvoderat	43	22	5	39	109
Summa	52	28	7	229	316

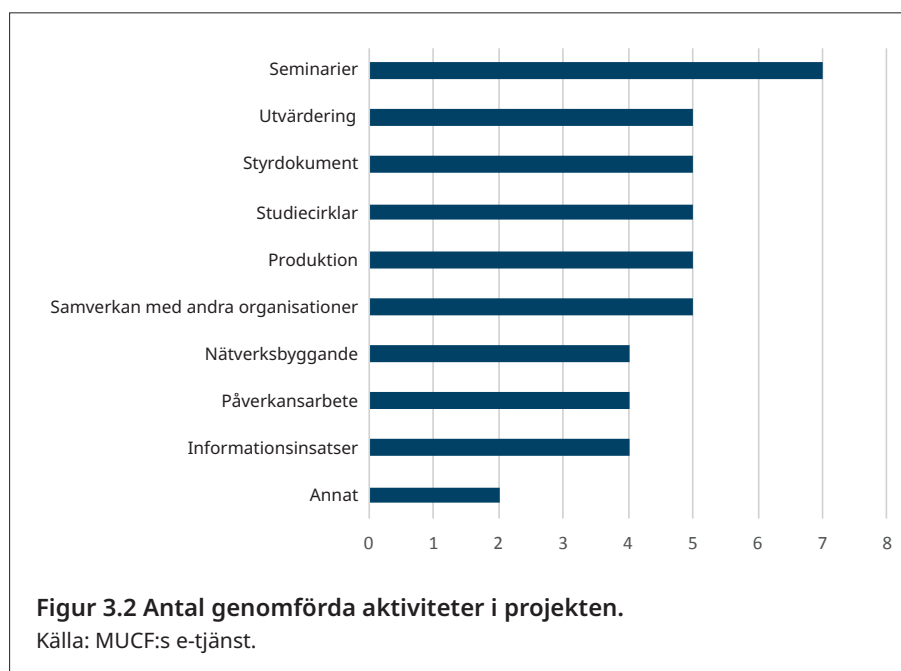
Källa: MUCF:s e-tjänst.

Totalt arbetade 316 personer i projekten, motsvarande siffra för projekten som slutrapporterades till MUCF 2021 var 43 personer och för slutrapporterade projekt 2020 var det 156 personer. Skillnaderna kan delvis bero på pandemin och delvis på att antalet slutrapporterade projekt 2021 var betydligt lägre än året innan.

66 procent arbetade ideellt och 34 procent avlönat eller arvoderat. Uppgifter för könstillhörighet saknas i så stor utsträckning att det är svårt att ge en tillförlitlig bild av könsfördelningen bland de som arbetat i projekten.

Aktiviteter och metoder

I slutrapporten fick projektägarna 14 alternativ att välja på för att kategorisera aktiviteterna. Figur 3.2 visar vilka slags aktiviteter som genomförts i projekten och hur många gånger de genomförts totalt.

De flesta organisationerna har genomfört flera aktiviteter i sina projekt. Alla projekten har genomfört seminarier. Det är flera som arbetat med utvärdering, styrdokument, studiecirkel, produktion och samverkan med andra organisationer.

Geografisk spridning

I ansökan fick organisationerna fylla i vilket län projektet skulle bedrivas i. Fyra projekt har angett att de arbetar nationellt. De projekt som skulle genomföras lokalt fick därefter ange i vilket eller vilka län projektet skulle genomföras. Eftersom många projekt är länsöverskridande fanns det möjlighet att välja flera län. Totalt har det bedrivits projekt i tio av 21 län. Stockholm har haft två projekt och nio län har haft ett projekt var. Fyra projekt bedrevs på nationell nivå, utan en eller flera begränsade verksamhetsorter, och tre på lokal nivå.

Tabell 3.4 Geografisk spridning av projekt för att minska hot och hat.

Geografiskt område	Antal projekt som bedrivit verksamhet i området
Nationellt	4
Lokalt	3
Stockholm	2
Uppsala	1
Skåne	1
Västra Götaland	1
Dalarna	1
Gävleborg	1
Västernorrland	1
Jämtland	1
Västerbotten	1
Norrbottn	1
Halland	0
Värmland	0
Örebro	0
Västmanland	0
Södermanland	0
Östergötland	0
Jönköping	0
Kronoberg	0
Kalmar	0
Gotland	0
Blekinge	0

Källa: MUCF:s e-tjänst.

4. Verksamheter mot rasism och andra former av intolerans

Bidraget syftar till att motverka eller förebygga rasism eller liknande former av intolerans, till exempel antisemitism, islamofobi, afrofofi, antiziganism och homofobi.⁵ Bidraget kan sökas av organisationer och stiftelser som drivs utan vinstsyfte som inte är statliga eller kommunala.

19 slutrapporter för bidrag på strax under 13 miljoner kronor godkändes 2022. Projekten som ingår i underlaget till rapporten finns i bilaga 2.

Så användes bidraget

Det här avsnittet beskriver vad statsbidraget användes till, vilka som tog del av bidraget samt var i landet projekten bedrevs. Detta beskrivs med hjälp av projektens ändamål, målgrupper, budget, personal, aktiviteter och metoder samt geografiska spridning.

Ändamål

Bidraget används för att motverka eller förebygga rasism eller liknande former av intolerans, till exempel antisemitism, islamofobi, afrofofi, antiziganism och homofobi.⁶ Organisationerna fick i ansökan ange vilket eller vilka uttryck för rasism eller intolerans som deras projekt syftade till att motverka eller förebygga (se tabell 4.1). Det var möjligt att välja flera olika uttryck, projekt som inte riktade sig mot specifik intolerans och ville motverka rasism allmänhet kryssade ofta i samtliga alterantiv.

Tabell 4.1. Uttryck som projekten syftade till att motverka, antal projekt per uttryck. Organisationerna kunde välja flera uttryck.

Uttryck	Antal projekt som arbetat med uttrycket
Afrofofi	12
Antisemitism	9
Antiziganism	14
Homofobi och transfobi	6
Islamofobi	12
Rasism mot samer	9

Källa: MUCF:s e-tjänst.

⁵ SFS 2008:62 "Förordning (2008:62) om statsbidrag till verksamheter mot rasism och liknade former av intolerans".

⁶ Ibid.

14 projekt syftade till att motverka antiziganism och tolv projekt syftade till att motverka afrofofi respektive islamofobi. Nio projekt syftade till att motverka antisemitism respektive att motverka rasism mot samer och sex syftade till att motverka homofobi och transfobi.

Målgrupper

Organisationerna fick välja vilken huvudmålgrupp de vände sig till i ansökan. De kunde välja mellan: allmänheten, beslutsfattare, egna medlemmar och ”en annan avgränsad grupp av personer”. Svaren finns sammanställda i tabell 4.2.

Tabell 4.2 Projektens huvudsakliga målgrupp, antal.

Huvudsaklig målgrupp	Antal
Allmänheten	5
Beslutsfattare: politiker eller högre tjänstemän	1
Egna medlemmar	3
En annan avgränsad grupp av personer	10
Totalt	19

Källa: MUCF:s e-tjänst.

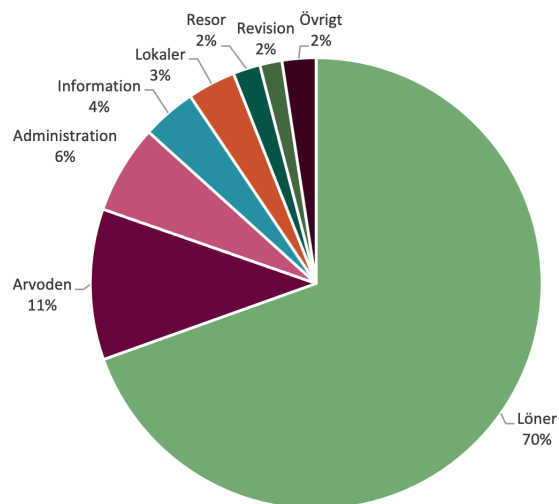
De flesta valde ”en annan avgränsad grupp av personer” och beskrev i fritext målgruppen som: unga 15-20 år, vuxna aktivister, civilsamhällesorganisationer i allmänhet, HBTQI-personer som drabbats av rasism och är aktiva inom media, skolpersonal, rasifierade barn och unga i två städer, medlemmar i politiska ungdomsförbund, romska medlemmar, arbetsgivare och arbetstagare och strategiska samhällsaktörer inom området.

Organisationerna kunde välja flera olika åldersspann för sina huvudmålgrupper.

En majoritet av projekten riktade in sig på både unga (13–25 år) och vuxna (över 25 år). Ett projekt hade specifikt kvinnor som målgrupp medan övriga riktade sig till alla kön.

Budget

De 18 projekten beviljades mellan 150 000 och 1 622 000 kronor – sammanlagt strax under 13 miljoner kronor. I genomsnitt beviljades 681 837 kronor. Figur 4.1 visar hur medlen fördelades mellan olika budgetposter.

Figur 4.1 Bidragets fördelning mellan olika budgetposter i procent.

Källa: MUCF:s e-tjänst.

Som figur 4.1 visar har merparten av bidragen använts till personalkostnader i form av löner och arvoden. De stod tillsammans för 81 procent av projektens totala kostnader. Alla projektägare utom en har rapporterat att de avlönat eller arvoderat någon i projektet. Därefter kommer kostnader för administration, information lokaler, resor, revision och övrigt på mellan sex och två procent.

Personal

Projektägarna fick ange hur många som hade arbetat avlönat, arvoderat eller ideellt i projektet uppdelat på kön. Svaren finns sammanställda i tabell 4.3.

Tabell 3.3 Personer som någon gång arbetat ideellt, arvoderat eller avlönat i projektet, antal.

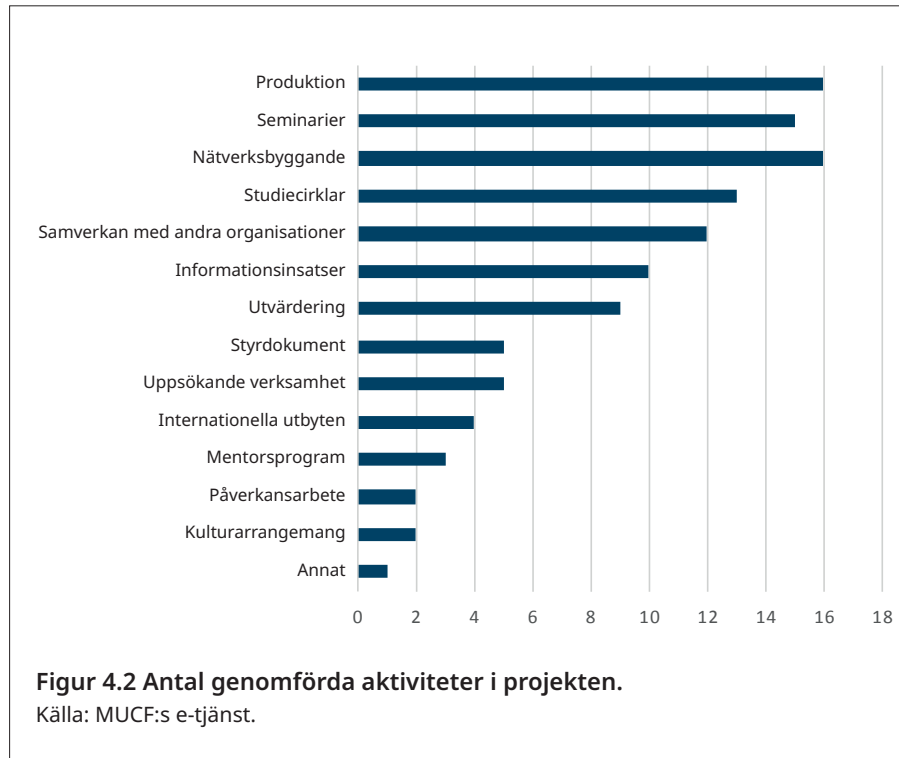
Personer som arbetat	Kvinnor	Män	Annan köns-tillhörighet	Uppgift saknas	Totalt
Ideellt	750	56	18	0	824
Avlönat eller arvoderat	111	51	7	2	171
Summa	861	107	25	2	995

Källa: MUCF:s e-tjänst.

Totalt arbetade 995 personer i projekten. De senaste tre åren har antalet som arbetat i projekten ökat från 282 till 469 till nu strax under tusen personer. Cirka 83 procent arbetade ideellt i projekten. De flesta som arbetade ideellt, avlönat eller arvoderat var kvinnor.

Aktiviteter och metoder

I slutrapporten fick projektägarna 14 alternativ att välja på för att kategorisera aktiviteterna. Figur 4.2 visar vilka slags aktiviteter som genomförts i projekten och hur många gånger de genomförts totalt.

Det är vanligt med olika former av informationsutbyten och kunskapsöverföring mellan aktörerna. Att öka kunskapen om de frågor som projekten tar upp och stärka samarbeten är vanliga strategier för att minska rasism och annan intolerans. Produktion är den vanligaste aktiviteten och kan bestå av information, litteratur, film eller metodmaterial. De flesta projekten har även angett att de genomfört seminarier som kan innebära föreläsningar, workshops eller konferenser. Även nätverksbyggande och studiecirkel har genomförts i de flesta projekten.

Geografisk spridning

I ansökan fick organisationen ange var i Sverige projektet skulle bedrivas. De projekt som skulle genomföras lokalt fick därefter ange i vilket eller vilka län projektet skulle genomföras. Eftersom många projekt är länsöverskridande fanns det möjlighet att välja flera län. Av de 18 redovisade projekten bedrevs nio nationellt och tio lokalt. Samtliga län hade minst ett projekt, flest bedrevs i Skåne och Västra Götaland med fem respektive sju projekt.

Tabell 3.4 Geografisk spridning av projekt för att motverka rasism.

Geografiskt område	Antal projekt som bedrivit verksamhet i området
Nationellt	9
Lokalt	10
Västra Götaland	7
Skåne	5
Stockholm	3
Jönköping	2
Norrbottn	2
Örebro	2
Uppsala	1
Södermanland	1
Östergötland	1
Kronoberg	1
Kalmar	1
Gotland	1
Blekinge	1
Halland	1
Värmland	1
Västmanland	1
Dalarna	1
Gävleborg	1
Västernorrland	1
Jämtland	1
Västerbotten	1

Källa: MUCF:s e-tjänst.

5. Verksamhet som stärker demokratin

MUCF har haft i uppdrag att fördela projektbidrag till åtgärder som stärker demokratin. Statsbidrag i form av projektbidrag får lämnas för åtgärder som syftar till att öka kunskapen om demokratin och stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser.⁷

I enlighet med förordningen har myndigheten prioriterat åtgärder som har förutsättningar att nå många individer, eller riktar sig mot delar av landet eller delar av befolkningen som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt. Det innebär bland annat att MUCF har prioriterat projekt som bedrivs i områden med socioekonomiska utmaningar samt i gles- och landsbygder utanför landets tillväxtregioner. Myndigheten har också prioriterat projekt som riktar sig mot unga, utrikes födda eller personer med funktionsnedsättningar.

Bidraget kan sökas av ideella organisationer och stiftelser som inte är statliga eller kommunala. Första gången MUCF fördelade bidraget var 2020. MUCF har inte fått några medel att fördela under 2023.

13 organisationer har slutrapporterat 2022.

Så användes bidraget

Det här avsnittet beskriver vad statsbidraget användes till, vilka som tog del av det samt var i landet projekten genomfördes. Här redogörs för projektens ändamål, målgrupper, budget, personal, aktiviteter, metoder och geografiska spridning.

Ändamål

Av de projekt som lämnade slutrapport 2022 var nio från samma ansökningsomgång och ansökningarna inkom till MUCF 2020. Organisationerna fick välja antingen ett eller båda ändamålen:

- Öka kunskapen om demokratin.
- Stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess processer.

⁷SFS 2020:26 "Förordning (2020:26) om statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin", § 5.

Tabell 5.1 Projektens ändamål i antal. Organisationerna kunde välja flera ändamål.

Ändamål	Antal
Öka kunskapen om demokratin	8
Stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess processer	9

Källa: MUCF:s e-tjänst.

I ansökan angav åtta av nio organisationer att de både skulle arbeta med att öka kunskapen om demokratin och stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess processer. En organisation angav att projektet bara skulle fokusera på att stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess processer.

Fyra projekt inkom med ansökningar till MUCF under 2021, där kunde man välja mellan andra kategorier för ändamål. Alla projekt skulle öka kunskapen om demokratiska principer och processer. Tre av de här fyra angav också att ändamålet var ett ökat och mer jämlikt valdeltagande eller ökad politisk representation för underrepresenterade grupper. Ett projekt skulle stärka möjligheterna till inflytande, insyn och delaktighet mellan valen.

Målgrupper

Organisationerna fick i ansökan välja vilken huvudmålgrupp de vände sig till med projektet. De kunde välja mellan: allmänheten, beslutsfattare, egna medlemmar och ”en annan avgränsad grupp av personer” och ombads sedan att precisera svaret i fritext. Svaren har sammanställts i tabell 5.2.

Tabell 5.2 Projektens huvudsakliga målgrupp, antal.

Huvudsaklig målgrupp	Antal
Allmänheten	2
Beslutsfattare: politiker eller högre tjänstemän	0
Egna medlemmar	2
En annan avgränsad grupp av personer	9
Totalt	13

Källa: MUCF:s e-tjänst.

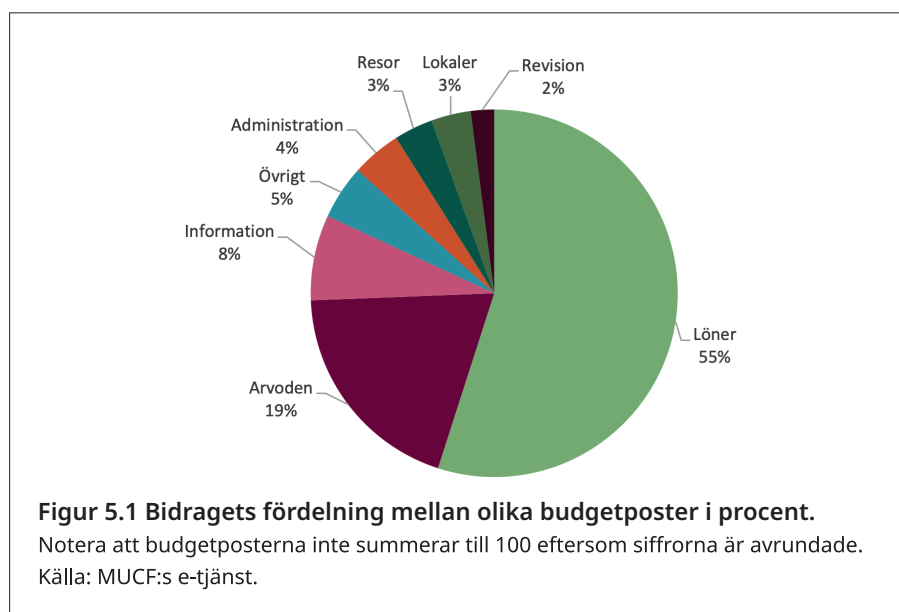
De flesta vände sig till ”en annan avgränsad grupp av personer”. En sammanställning av fritextsvaren visar att flera projekt vände sig till specifika områden, exempelvis landsbygden eller ett utsatt område. Två projekt riktade sig mot flyktingar, två andra mot unga och ett projekt mot äldre personer. Det var vanligt att projekten riktade sig till en viss målgrupp i ett specifikt område, till exempel äldre personer i glesbygd eller ungdomar i ett utsatt område.

De sökande svarade även på frågan om målgruppens kön och ålder. På båda frågorna kunde projektägarna välja flera alternativ. Alla projekt vände sig till 13-25-åringar. Av dessa vände sig två projekt även till barn i åldern 0–12 år och sju projekt vände sig även till vuxna över 25 år. Fyra projekt vände sig enbart till målgruppen unga i åldern 13–25 år. Inget av projekten riktade sig enbart

till de övriga åldersgrupperna. Inget av projekten avgränsade sig till enbart män, kvinnor eller annan könstillhörighet.

Budget

De projekt som beviljades medel fick mellan 227 000 och 1 056 400 kronor i bidrag, sammanlagt strax under 8,6 miljoner kronor. Figur 5.1 visar hur medlen fördelades i snitt mellan olika budgetposter för alla projekt.

Utgifterna för löner och arvoden uppgick till 74 procent av projektens totala kostnader. Samtliga projektägare har rapporterat att de avlönat eller arvoderat någon i projektet. Därefter kommer kostnader för information åtta procent. Övriga poster uppgår till max fem procent av utgifterna.

Personal

Projektägarna fick ange hur många som hade arbetat avlönat, arvoderat eller ideellt i projektet uppdelat på kön. Även de som gjort korta insatser skulle räknas in. Svaren finns sammanställda i tabell 5.3.

Tabell 5.3 Personer som någon gång arbetat ideellt, arvoderat eller avlönat i projektet, antal.

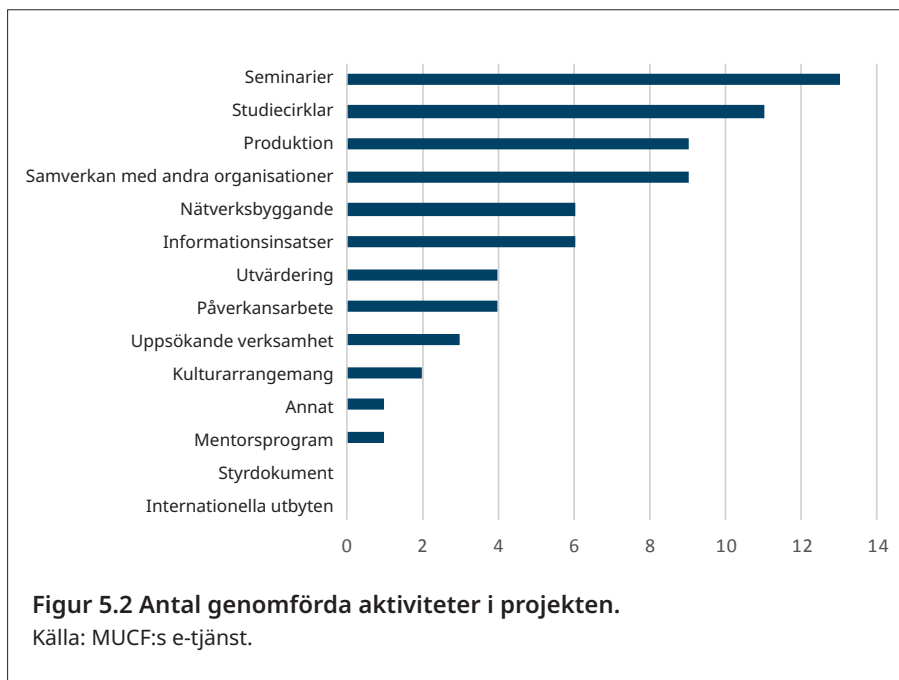
Personer som arbetat	Kvinnor	Män	Annan köns-tillhörighet	Uppgift saknas	Totalt
Ideellt	164	122	6	0	292
Avlönat eller arvoderat	85	61	2	0	148
Summa	249	183	8	0	440

Källa: MUCF:s e-tjänst.

Totalt arbetade 440 personer i projekten varav 66 procent arbetade ideellt. Av de som arbetade ideellt var 56 procent kvinnor, motsvarande siffra för avlönat eller arvoderat arbete var 57 procent kvinnor.

Aktiviteter och metoder

I slutrapporterna fick projektägarna 14 alternativ att välja på för att kategorisera aktiviteterna. Figur 5.2 visar vilka slags aktiviteter som genomförts i projekten och hur många gånger de genomförts totalt.

Alla 13 projekt har hållit seminarier. Begreppet omfattar även föreläsningar, workshops eller konferenser. Elva projekt har hållit i studiecirklar, tio projekt har genomfört någon produktion respektive samverkat med andra organisationer.

Geografisk spridning

Organisationerna fick fylla i vilket län projektet skulle bedrivas i. De projekt som skulle genomföras lokalt fick därefter ange i vilket eller vilka län projektet skulle genomföras. Eftersom många projekt var länsöverskridande kunde de välja flera län. Två av projekten drevs på nationell nivå och elva på lokal nivå. De tre storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne hade totalt 16 projekt. Inga projekt drevs i Kronoberg, Kalmar, Halland, Värmland, Västmanland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten.

Tabell 5.4 Geografisk spridning av projekt för att stärka demokratin.

Geografiskt område	Antal projekt som bedrivit verksamhet i området
Nationellt	2
Lokalt	11
Stockholm	8
Skåne	5
Västra Götaland	3
Gävleborg	3
Uppsala	2
Gotland	2
Västernorrland	2
Östergötland	2
Jönköping	1
Blekinge	1
Dalarna	1
Örebro	1
Södermanland	0
Kronoberg	0
Kalmar	0
Halland	0
Värmland	0
Västmanland	0
Jämtland	0
Västerbotten	0
Norrbottn	0

Källa: MUCF:s e-tjänst.

6. Projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället

Bidraget syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället.⁸ Det kunde sökas av ideella föreningar som har varit verksamma under minst två år före ansökan. Den sökande organisationen behövde inte vara en barn- och ungdomsorganisation men ska bedriva verksamhet i Sverige.

2022 behandlade MUCF 31 slutrapporter. Strax under 21 miljoner kronor totalt slutredovisades 2022. Av dessa beviljades:

- 1 projekt bidrag 2019
- 21 projekt 2020
- 9 projekt 2021.

Alla projekt med godkända slutrapporter som ingår i underlaget till den här rapporten finns i bilaga 4. Projektet som beviljades medel 2019 men slutrapporterade under 2022 fick i omgångar skjuta fram projektet på grund av covid-19-pandemin.

Så användes bidraget

Det här avsnittet beskriver vad statsbidraget användes till, vilka som tog del av det samt var i landet projekten genomfördes. Här redogörs för projektens ändamål, målgrupper, budget, personal, aktiviteter, metoder och geografiska spridning.

Ändamål

Bidraget kan användas för att utveckla ungas inflytande och delaktighet i en organisation eller verksamhet, eller för att på annat sätt förbättra förutsättningarna för barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Bidraget kan också användas för att utveckla en organisation så att den på sikt kan uppfylla de krav som finns för organisationsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer, det vill säga det bidrag som går till ordinarie verksamhet och som regleras av samma förordning.⁹

⁸ SFS 2011:65 "Förordning (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer".

⁹ SFS 2011:65, 3 §.

Bidraget får alltså lämnas till projekt på lokal nivå med särskilt ändamål att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället.

2020 och 2021 fanns två svarsalternativ att välja mellan:

- Utveckla ungas inflytande och delaktighet i en annan typ av organisation eller verksamhet, eller för att på annat sätt förbättra förutsättningarna för barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället
- På sikt uppfylla de krav som finns för organisationsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer.

2019 besvarades frågan i fritext, därför saknas uppgift om ändamål för projektet som beviljades bidrag det året. Projektet som beviljades medel 2019 fick i omgångar skjuta fram projektet på grund av covid-19-pandemin och slutrapporterades 2022.

Svaren är sammanställda i tabell 6.1 nedan.

Tabell 6.1 Antal per ändamål för de projekt som godkännts 2019–2021.

Ändamål*	Antal
2019	
Uppgift saknas	1
2020 och 2021	
Utveckla ungas inflytande och delaktighet i en annan typ av organisation eller verksamhet, eller för att på annat sätt förbättra förutsättningarna för barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället.	27
På sikt uppfylla de krav som finns för organisationsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer.	3

* Frågan om ändamål ändrades 2020. 2019 skrev man svar i fritext och från 2020 fick de sökande välja mellan två förutbestämda alternativ.

Källa: MUCF:s e-tjänst.

Målgrupper

I ansökan fick organisationerna välja vilken huvudmålgrupp de vände sig till i projektet. De kunde välja mellan: allmänheten, beslutsfattare, egna medlemmar och ”en annan avgränsad grupp av personer”. Av de 31 projekten riktade 20 in sig på ”en annan grupp av personer”. Det preciserades i fritext till:

- Unga i en viss ålder som är bosatta på en viss ort eller i en viss kommun eller region.
- Unga med funktionsnedsättning.
- Unga som inte tidigare engagerat sig i miljörelsen.
- Nyanlända tjejer.
- Deltagare i organisationens aktiviteter.
- Ungdomar i utsatta områden.
- Barn och ungdomar som är aktiva inom den koptiskt ortodoxa kyrkan.

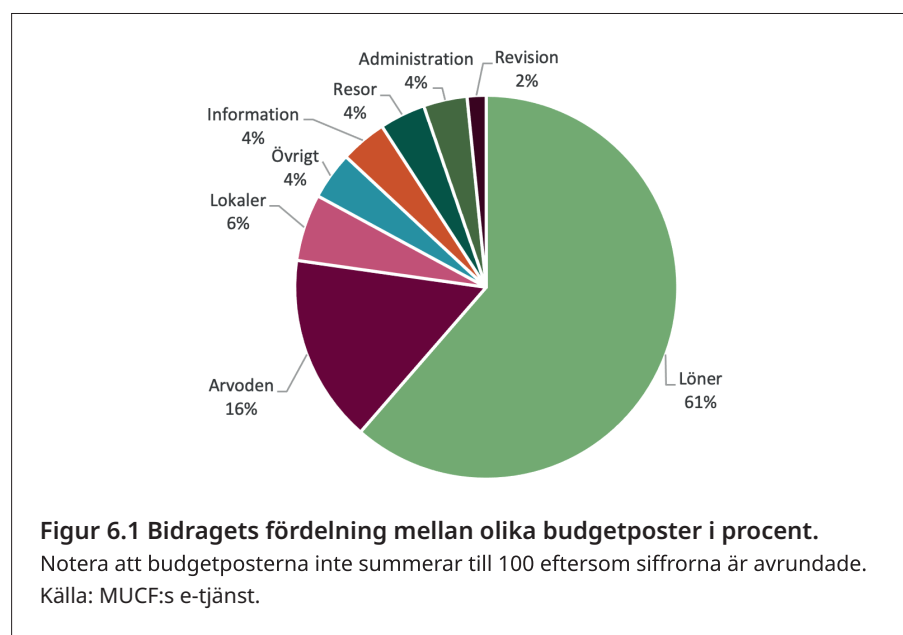
Fyra av projekten hade egna medlemmar som huvudsaklig målgrupp. Sju projekt valde att rikta sig till allmänheten. Inget projekt hade beslutsfattare som huvudsaklig målgrupp. En organisation skrev dock i fritextsvaret att politiker och beslutsfattare var en sekundär målgrupp.

Samtliga anger att projekts huvudsakliga målgrupp var unga mellan 13 och 25 år. Det är naturligt eftersom bidraget syftar till att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Därutöver uppger fyra att de även riktar sig mot vuxna över 25 år. Det är en minskning från föregående år då åtta projekt hade denna målgrupp. Fem projekt riktade sig också till barn i åldern 0–12 år. Förra året hade sex projekt denna målgrupp.

Projektägarna fick även svara på frågan om målgruppens huvudsakliga könstillhörighet. 22 projekt riktade sig till samtliga kön. Året innan var denna siffra 25. Fyra projektägare riktade sig till kvinnor och män. Ett projekt riktade sig till enbart kvinnor och ett projekt riktade sig till enbart män. Inget projekt riktade sig enbart till personer med annan könstillhörighet.

Budget

De 31 beviljade projekten tilldelades mellan 94 500 och 2 471 543 kronor i bidrag, vilket blir knappt 20,9 miljoner kronor sammanlagt. Figur 6.1 visar hur dessa medel fördelades mellan olika budgetposter.

77 procent gick till löner och arvoden. Samtliga projektägare har rapporterat att de avlönat eller arvoderat någon i projektet. Efter det kommer posten för lokaler med sex procent. Kostnaderna för revision, administration, resor, information och övrigt uppgick till max fyra procent av de totala kostnaderna.

Personal

Projektägarna fick ange hur många som hade arbetat avlönat, arvoderat eller ideellt i projektet uppdelat på kön. Även de som gjort korta insatser skulle räknas in. Svaren finns sammanställda i tabell 6.2.

Tabell 6.2 Personer som någon gång arbetat ideellt, arvoderat eller avlönat i projektet, antal.

Personer som arbetat	Kvinnor	Män	Annan köns- tillhörighet	Uppgift saknas	Totalt
Ideellt*	370	382	8	2	762
Avlönat eller arvoderat	203	133	11	3	350
Summa	573	515	19	5	1 112

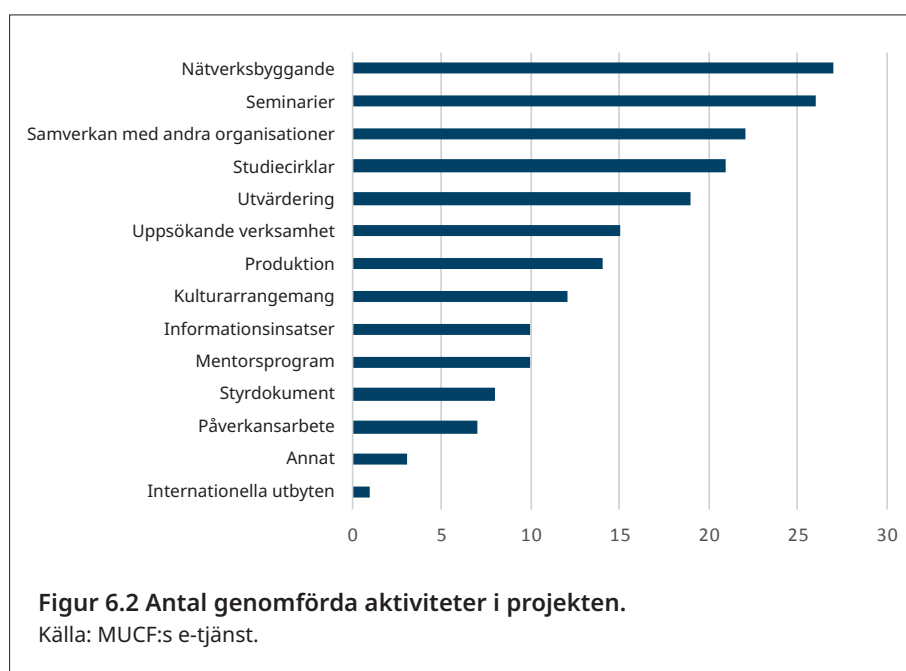
* Ett projekt har redovisat ett högre antal ideellt arbetande personer än övriga. I det projektet uppges att 140 kvinnor och 170 män arbetade ideellt. I övriga projekt varierar antalet som arbetar ideellt från noll till ungefär 40 ideellt arbetande kvinnor, respektive män och upp till fem personer med annan könsidentitet per projekt.

Källa: MUCF:s e-tjänst.

Totalt uppges 1 112 personer ha arbetat i projekten. Cirka 69 procent uppges ha arbetat ideellt. 74 procent av männen och 65 procent av kvinnorna arbetade ideellt av de som arbetat i projekten. 26 procent av männen och 35 procent av kvinnorna som arbetat i projekten avlönades eller arvoderades. En procent av de som arbetade ideellt i projekten hade annan könstillhörighet och bland avlönade eller arvoderade hade tre procent annan könsidentitet.

Aktiviteter och metoder

I slutrapporten fick projektägarna 14 alternativ att välja på för att kategorisera aktiviteterna. Figur 6.2 visar vilka slags aktiviteter som genomförts i projekten och hur många gånger de genomförts totalt.

27 projektägare uppgav att de genomfört seminarier eller byggt nätverk. Begreppet seminarier innefattar även föreläsningar, workshops eller konferenser. 22 angav att de har samverkat med andra organisationer som föreningar, kommuner eller företag. Dessa aktiviteter har haft olika fokus och syfte beroende på projektens inriktningar. 21 projekt angav att de genomfört studiecirkel och 19 projekt har utfört någon form av utvärdering.

Geografisk spridning

I ansökan fick organisationerna svara på om projektet skulle genomföras lokalt eller nationellt. De projekt som skulle genomföras lokalt fick därefter ange i vilket eller vilka län projektet skulle genomföras.

Ett av de 31 projekten bedrevs nationellt. 30 projekt bedrevs lokalt. De projekt som genomfördes lokalt fick också ange i vilket eller vilka län projektet skulle genomföras, det var möjligt att ange flera län.

Stockholm hade 14 projekt, Skåne åtta, Västra Götaland och Västerbotten sju, Dalarna, Östergötland och Jönköping fyra projekt vardera samt Örebro tre projekt. Övriga län hade noll till två projekt som var verksamma där. Inget projekt bedrevs i Jämtland eller Gävleborg.

Tabell 6.3 Geografisk spridning av projekten för ungas organisering.

Geografiskt område	Antal projekt som bedrivit verksamhet i området
Nationellt	1
Lokalt	30
Stockholm	14
Skåne	8
Västra Götaland	7
Västerbotten	7
Dalarna	4
Jönköping	4
Östergötland	4
Örebro	3
Uppsala	2
Västernorrland	2
Kronoberg	2
Kalmar	2
Västmanland	2
Södermanland	2
Gotland	2
Norrbottn	2
Blekinge	1
Halland	1
Värmland	1
Jämtland	0
Gävleborg	0

Källa: MUCF:s e-tjänst.

7. Projektbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer

MUCF har i uppdrag att fördela projektbidrag till insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer. Med mötesplats för unga hbtqi-personer avses i denna förordning en fysisk eller digital plats som huvudsakligen vänder sig till hbtqi-personer under tjugofem år.¹⁰ Bidrag får lämnas till ideella organisationer, stiftelser som inte är statliga eller kommunala och till trossamfund. MUCF fördelade bidraget för första gången 2021 och inga slutrapporter har godkänts 2022 eftersom de fyra projekt som beviljats bidrag fortfarande pågår. Resultat och effekter kommer därför att rapporteras till regeringen 2024.

Här listas dock de fyra pågående projekten som beviljades 2021, se tabell 7.1. Totalt fördelades två miljoner kronor till Hela ideella, Lesbisk Makt, RFSL Jämtland Härjedalen och RFSL Ungdom.

Tabell 7.1 Projekt som beviljats bidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer 2021.

Projektägare	Projektnamn	Belopp
HELA ideella	Ung HBTQIA+ i Landskrona	236 759
Lesbisk Makt	LM POC – separatistiskt rum	527 734
RFSL Jämtland Härjedalen	Mötesplatser för unga i Jämtland och Härjedalen	70 000
RFSL Ungdom	Trygga Rum	1 165 507
Summa		2 000 000

Källa: MUCF:s e-tjänst.

¹⁰ SFS 2021:227, § 1.

8. Projektbidrag för hälsofrämjande insatser för romer

2022 fick MUCF i uppdrag av regeringen att dela ut bidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer.¹¹

De sju organisationer som beviljats bidrag förväntas slutrapportera sina projekt under sista halvåret 2023. Resultat och effekter kommer därför rapporteras till regeringen 2024.

Här listas de projekt som beviljades bidrag 2022 och som är pågående, se tabell 8.1.

Tabell 8.1 Projekt som beviljats bidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer 2021.

Projektägare	Projektname	Belopp
FUSION	Nevo drom	224 000
Gipsy Queens	Hälsa på ohälsan 2.0	113 000
Gävleborgs Romska Internationella Förening (GRIF)	Nu kör vi!	380 496
Malmö Romska Idé Center	Hälsa genom hantverk	231 400
Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	Romano trajo- Romska liv	169 800
*Romska Kulturcentret i Malmö	Den långa vägen – tillsammans när vi dit	526 500
Studieförbundet Bilda Sydväst	Sastimos é romenge – Hälsofrämjande insatser för romer i Göteborg	254 000
Summa		1 899 196

*Föreningen är vid publiceringstillfället av denna rapport under utredning av MUCF.

Källa: MUCF:s e-tjänst.

¹¹ SFS Förordning (2022:118) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer.

9. Bidragens resultat och effekter

Här behandlas de effekter som skapats av statsbidragen mot bakgrund av förordningarnas syften baserat på de fritextsvar organisationerna givit i sina slutrapporter. Organisationerna har besvarat följande frågor:

- Beskriv vilka effekter som har uppnåtts genom projektet.
- Vilka framgångsfaktorer har varit viktigast för projektet?
- Beskriv om och i så fall hur projektet lever vidare.

Utöver fritextsvaren har MUCF intervjuat fem projektägare. Där har fokus legat på att synliggöra vilka effekter som statsbidragen skapat, genom att fråga vilken verksamhet som bidraget möjliggjort och vilken betydelse detta haft för målgruppen, organisationen och för samhället i stort. Där frågade man också hur situationen hade varit om organisationen inte hade fått bidraget. Det är viktigt att veta eftersom effekten utgörs av skillnaden mellan situationen där organisationen fick bidrag och hur situationen skulle ha sett ut om organisationen inte hade fått bidrag.

Insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet

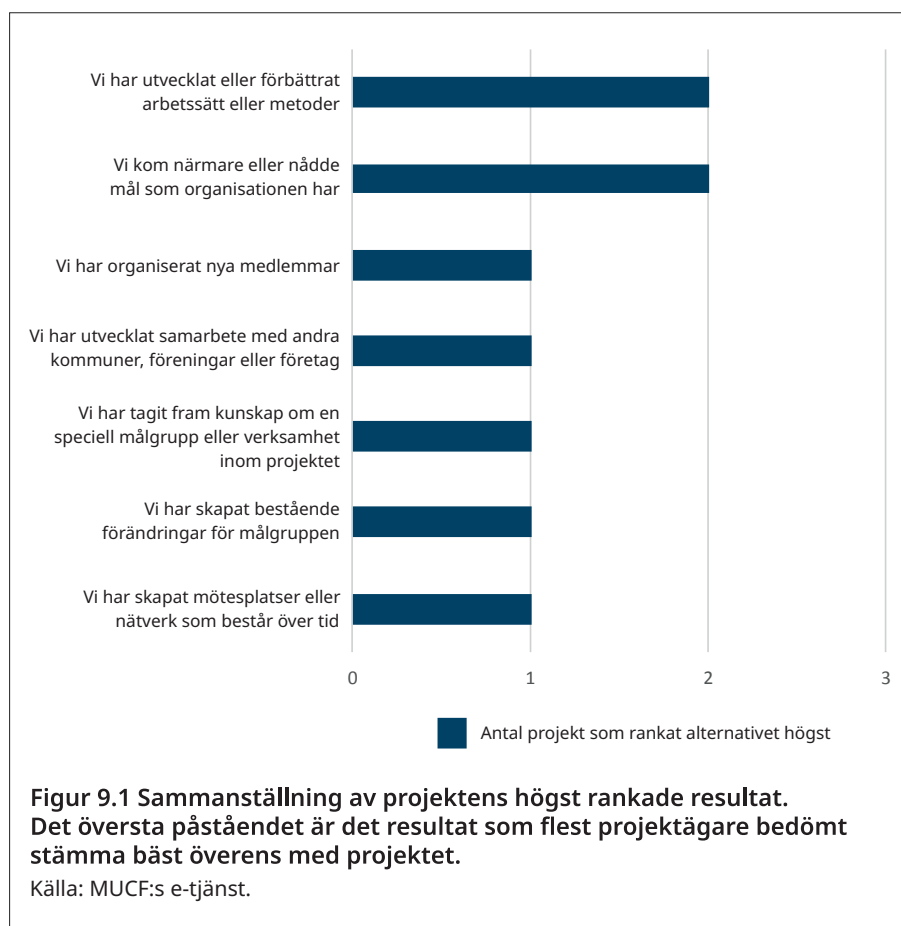
Bidragets effekter

Organisationerna fick uppskatta vilka resultat deras projekt lett till i första hand, i andra hand och så vidare. De fick tolv alternativ där de fick rangordna resultaten från viktigast (1) till minst viktigt (12). Enbart resultat som stämde överens med projektets faktiska resultat skulle rapporteras. Följande alternativ fanns att välja mellan:

- Vi har utvecklat samarbete med andra kommuner, föreningar eller företag.
- Vi har organiserat nya medlemmar.
- Vi har skapat bestående förändringar i organisationens verksamhet eller struktur.
- Vi har skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid.
- Vi har skapat förändringar i samhället som består över tid.
- Vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har.
- Vi arbetar mot nya mål eller har formulerat nya prioriteringar.
- Projektets verksamhet kommer att fortsätta när projektets finansiering är slut.
- Vi har utvecklat eller förbättrat arbetsätt eller metoder.
- Vi har skapat bestående förändringar för målgruppen.
- Vi har tagit fram kunskap om en speciell målgrupp eller verksamhet inom projektet.
- Annat

Alla svarsalternativen finns också i bilaga 7.

Projekten har lett till olika resultat. Två projektägare bedömde att deras projekt huvudsakligen har lett till att de har utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder. Två andra bedömde att projektet kom närmare eller nådde mål som organisationen har. Övriga projekt identifierade olika typer av resultat.

Ett projekt som beviljats bidrag för att motverka hot och hat i det offentliga samtalet har intervjuats. Projektägaren är en ideell, nationell organisation som är religiöst och politiskt obunden och har som syfte att främja en viss minoritetsgrupps intressen.

Projektet riktade sig till företrädare för organisationen, med syftet att höja kunskapen och ge verktyg för att hantera näthat och hot. Projektet skulle genomföra riktade utbildningsinsatser för styrelse och medarbetare och ta fram en handlingsplan för hur företrädare ska agera vid exempelvis hot.

Effekter på kort och lång sikt

Utan bidraget

Den intervjuade organisationen uppger att hat och hot är en del av deras vardag, vilket innebär att de hade behövt hantera problemet oavsett om de beviljats projektmedel eller inte. De hade däremot inte kunnat jobba strukturerat eller haft resurser att anställa personer som kunnat ta fram material, ordna workshops och följa upp arbetet. Arbetet hade tagit längre tid och man hade blivit tvungen att bara reagera på händelser istället för att som nu kunna använda de verktyg som organisationen har som gör medarbetarna tryggare när de behöver agera när något händer.

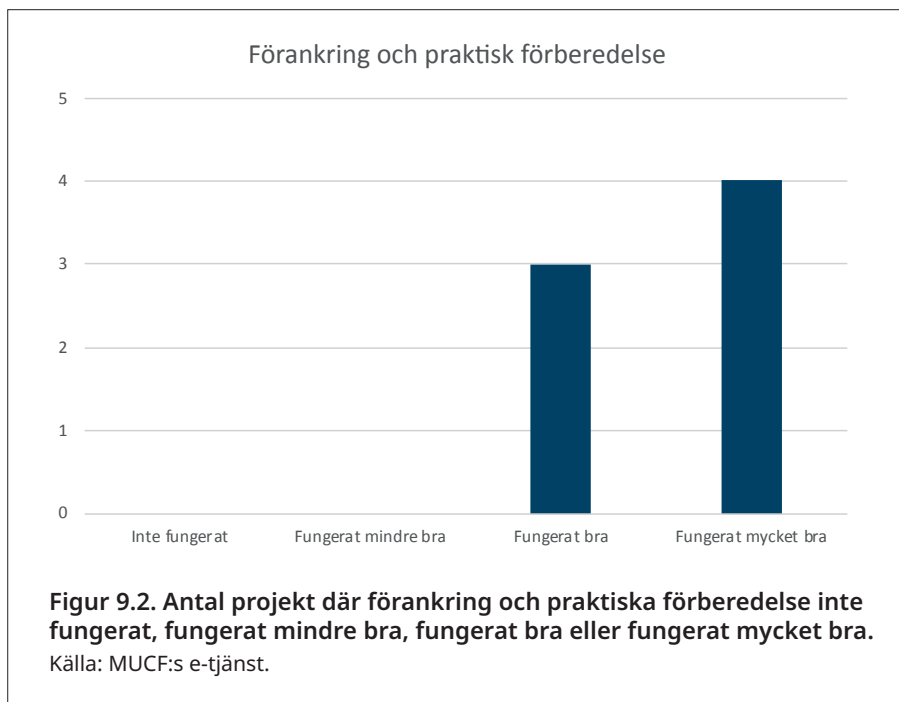
Tack vare bidraget har organisationen kunnat bygga en stabil bas att stå på när det gäller att förhålla sig till hot och hat som riktas mot medarbetare och förtroendevalda. Med hjälp av väl förankrade rutiner kan organisationen nu vara förberedd på olika situationer som kan uppstå och hur man ska agera. Behovet av bidraget har ökat i och med att samhällsklimatet hårdnat poängterar intervjupersonen. Det krävs resurser för att polis, åklagare och Brottsförebyggande rådet ska kunna fortsätta att arbeta med de ökande problemen.

Andra finansieringskällor

Intervjupersonen sa att Brottsofferfonden eller Samtinget troligen skulle kunnat finansiera projektet men att man valde att söka medel från MUCF eftersom man gjort det tidigare.

Förankring hos målgrupper

I slutrapporterna framgår att förankringen hos målgrupperna har varit viktig för att kunna genomföra projekten framgångsrikt. Figuren nedan visar att fyra organisationer uppger att förankring och praktisk förberedelse av projektet fungerat mycket bra, medan övriga tre organisationer anger att förankringen och den praktiska förberedelsen fungerat bra.

Ett projekt beskriver att ungas engagemang i frågan om hot och hat på nätet har varit projektets främsta tillgång. Enligt slutrapporten har unga i projektet bidragit med insiktsfulla tankar och skarpa idéer kring vilka åtgärder som behövs för att minska hot och hat på nätet. I en annan slutrapport pekar man på vikten av samverkan med andra ideella organisationer som berättat vilka frågor som är viktiga för dem.

I en slutrapport beskrivs vikten av att projektets startat och drivits lokalt:

Att initiativet kom från lokalföreningarna och att kartläggningen gjordes först har gjort att identifierade och faktiska behov har kunnat genomsyra hela processen. Verksamhetscheferna har också kunnat förankra arbetet löpande i sina personalgrupper.

Bakgrunds-, omvärlds- och intressentanalys är en viktig komponent i den så kallade LFA-metoden (Logical Framework Approach) som kan användas för att planera, genomföra och utföra projekt. För att projektet ska bli framgångsrikt är det viktigt att planera det på ett sätt som svarar mot den kontext och bakgrund som projektet ska genomföras i. Det är också viktigt att göra en analys av de aktörer som kommer att påverka och påverkas av projektet. Den här typen av målgruppsförankring visar vad som ska göras och varför. På så sätt får man en rättvisande bild av de problem som behöver adresseras för att projektets genomförande ska ha den effekt som avses.¹² Att projekten arbetat nära sina målgrupper och förankrat den verksamhet som genomförts hos dem som berörs

¹² Örtegren, Kari (2021). "Projektplanering med hjälp av LFA-metoden The Logical Framework Approach (LFA)", Project Design AB.

torde alltså innebära goda förutsättningar för att rätt problem adresseras, vilket i sin tur ökar sannolikheten att syftet med projekten uppfylls.

Projekten har synliggjort förekomsten av hot och hat

En viktig effekt som flera projektägare lyfter fram är att synliggöra problemen med hot och hat. Organisationerna har fått ökad kunskap om vilka som drabbas av hot och hat, liksom ökad förståelse för vilket stöd aktörer inom det civila samhället behöver.

I en av slutrapporterna beskrivs hur flera medlemsorganisationer uppger att de fått igång samtal om hot och hat i sina arbetsgrupper och kanslier. Den här sortens medvetandegörande underlättar för organisationen att skapa rutiner och beredskap mot hot och hat.

Projekten har stärkt de intervjuade organisationernas egna förståelse för behovet av stöd i civilsamhället när det gäller hot och hat. Till följd av projekten kan organisationerna stötta civilsamhällets aktörer framöver, vilket bidrar till det långsiktiga effektmålet att villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats.

Intervjupersonen beskriver att hot och hat mot samer länge varit normaliserat och tolererats. Efter projektet hanteras hot och hat istället som ett problem som behöver åtgärdas. Att över huvud taget börja prata om situationen beskrivs som en effekt i sig och beskrivs så här:

Vad är okej? Vad kan jag göra? När ska jag ta det med närmsta chef? Vilka krav kan man ställa?

Organisationsföreträdaren beskriver att det fanns en vana att hantera problem som hatbrott, hot och påhopp i sociala medier mot organisationens medlemmar. Däremot var steget större när det kom till att förstå att tjänstemän och förtroendevalda i organisationen utsätts eller kan utsättas. I projektet har man resonerat kring olika vanliga situationer och samtalet har fortsatt kollegor emellan även efter projektets slut.

Resonemanget som intervjupersonen för visar att hot och hat varit internaliserat och normaliserat hos dem som berörts. Problemet har påverkat människor i det tysta. I MUCF:s rapport ”Kartläggning av hot och hat mot det civila samhället”¹³ framgår att utsatthet för hot och hat leder till att individer undviker att uttala sig i specifika frågor eller överväger att avsluta sitt föreningsengagemang.

Att lyfta fram problemen i ljuset och sätta ord på de situationer som förekommer är själva utgångspunkten för att hot och hat ska kunna motverkas. Det är ett första steg i att förflytta bördan från offret till förövaren och kan antas

¹³ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2022). ”Kartläggning av hot och hat mot det civila samhället”. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

minska de negativa följd effekter som utsatthet för hot och hat kan ge upphov till.

Användbara metoder och verktyg har tagits fram

I kartläggningen framgår också att många organisationer saknar tillräckliga rutiner kring säkerhet och stöd för att hantera och förebygga att medlemmar drabbas av hot och hat. Projekten som genomförts med hjälp av bidraget har på olika sätt kunnat fylla detta behov.

Handledningar, rutiner och metoder har utformats i projekten. I slutrapporterna beskrivs hur anställda och förtroendevalda stärkts i att bedöma och bemöta situationer där hot och hat förekommer med hjälp av de verktyg som tagits fram. Föreningar har stärkts i hur de kan arbeta förebyggande mot hat och hot bland annat genom projektrapporter som ger tips, råd och referenser till externa källor och resurser. Genom att träna civilkurage på olika teman kan projektdeltagarna nu ingripa vid orättvisa situationer. Detta har uppskattats och givit positiv feedback.

En organisation beskriver hur man färdigställt mallar och ett flertal olika dokument som stöd för ett proaktivt arbete med säkerhetsrisker. Flera av mallarna har sedan justerats efter lokala förutsättningar för att kunna användas på bästa sätt.

En annan organisation uppger att man genomfört utbildningsinsatser med fokus på säkerhet, krishantering och att skapa trygga mötesplatser samt motverka hot och hat fysiskt och digitalt. De har även utvecklat en visselblåsarfunktion och en incidentrapport på sin hemsida som både medlemmar, anställda, förtroendevalda och externa kan använda. På så sätt har man skapat förutsättningar för civilsamhället att göra större motstånd mot hat och hot bedömer organisationen.

Intervjupersonen beskriver en rad olika rutiner och verktyg som tagits fram för att tydliggöra hur de ska agera om någon utsätts för hot eller hat. En rutin handlar om att hantera diskussioner på sociala medier och att införa nolltolerans mot vissa typer av språkbruk genom att blockera användare och stänga kommentarsfält. Organisationen har också tagit fram sakliga standardsvar på särskilt triggande frågor. Intervjupersonen beskriver också hur man öppnat vägar för fortsatt dialog för att hantera vissa typer av inlägg:

Har man en åsikt som ligger på gränsen till yttrandefrihet skickas man till förbundsordförande eller till mig som är verksamhetschef. Vi bjuder in på ett sätt som inte uppfattas som stötande, kränkande eller hotfullt.

Organisationen har också utvecklat sitt stöd till anställda som deltar i möten med olika aktörer där man kan känna sig utsatt. Medarbetarna har fått förståelse för vilka situationer man kan behöva avlägsna sig ifrån och i vilka lägen det är lämpligt att tillkalla polis. I organisationen finns numera också en samtalsguide för att det i kontakten med polis tydligt ska framgå att hotet är riktat till

personen i egenskap av same. Inom projektet genomfördes också en utbildning med Polisen och med en utredare för hatbrott. Utöver det visade en doktor i konflikthantering hur man kan bemöta olika scenarion.

Arbetet resulterade i interna checklistor som utvecklats vidare efter projektet. Bland annat har organisationen utvecklat Arbetsmiljöverkets mallar för arbetsgivare med betoning på hot och hat mot samer. Checklistorna ingår i organisationens arbetsmiljöhandbok och i rutinen för medarbetarsamtal. Genom att kartlägga anställdas upplevelser i medarbetarsamtal strävar organisationen efter att mäta förekomsten av hot och hat som riktas mot medarbetare.

Med hjälp av bidraget har organisationerna utvecklat ett tydligt och formaliserat arbete mot det hot och hat som individer och civilsamhällesorganisationer upplever på grund av sitt samhällsengagemang. De förebyggande insatserna och den stärkta beredskapen i civilsamhället kan tänkas begränsa de vägar på vilka hot och hat når fram till organisationerna. På så sätt kan projekten ha bidragit till att förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet har minskat.

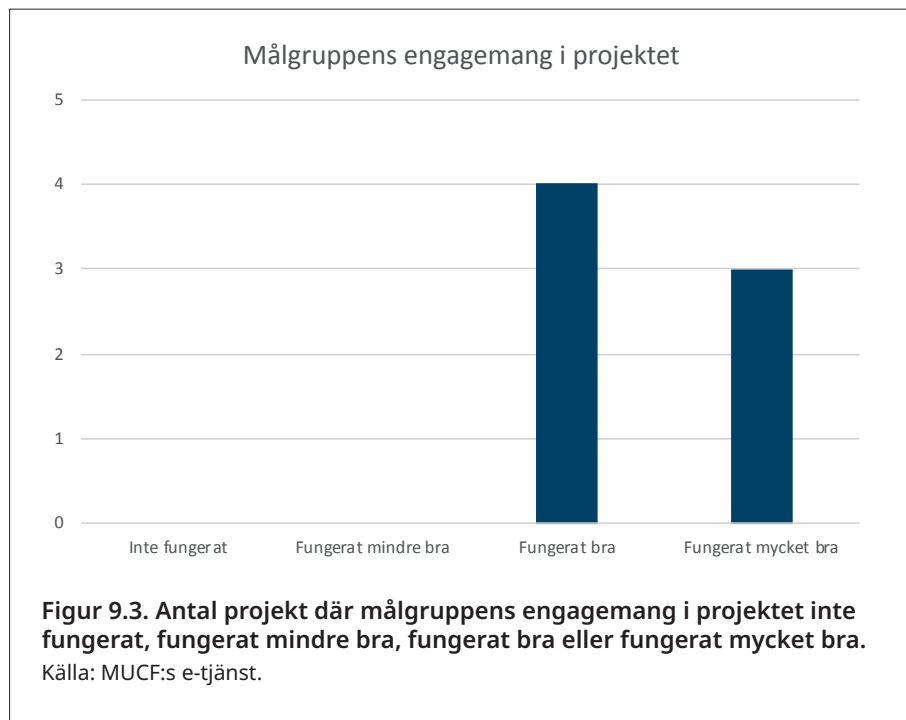
Projekten har påverkat beteenden och upplevelser hos individer

I en slutrapport framgår att de aktörer som mottagit stöd har uppfattat att det ökat deras beredskap för hot, hat och trakasserier. De individer som fått stöd har enligt slutrapporten blivit stärkta i konkreta hotsituationer och uppfattat att de antingen blivit tryggare i sin utsatthet, alternativt att de fått viktig vägledning om hur vidare hjälp kan fås.

En annan slutrapport beskriver hur andelen unga som anger att de inte gör någonting när de möter hot, hat eller trakasserier på nätet har minskat med en och en halv procenthet jämfört med innan projektet.

De organisationer i civilsamhället som beviljats bidrag har uppfattat att det ökat deras beredskap för hot, hat och trakasserier. Bidraget kan alltså tänkas ge upphov till långsiktiga effekter, eftersom organisationerna fått verktyg för att hantera framtida utmaningar. Även om de bakomliggande orsakerna till att hot och hat uppstår inte påverkas direkt av projekten, så mildras de destruktiva effekterna hos dem som drabbas om de får rätt stöd. Det framkommer därmed tydligt att projekten bidragit till effektmålet att utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet har stärkts.

Vad gäller målgruppens engagemang i projektet anger tre organisationer i sina slutrapporter att det fungerat mycket bra och övriga fyra anger att det fungerat bra.

Projektens metoder sprids till andra aktörer

Intervjupersonen beskriver hur projektet även har påverkat andra aktörer i samhället. Som exempel har de interna rutinerna blivit en offentlig checklista som nu finns på organisationens hemsida. Det innebär att vem som helst kan läsa hur man kan hantera olika konkreta situationer. Checklistan har enligt intervjupersonen också använts av andra organisationer. Dessutom har man tack vare projektet initierat dialogprocesser med bland annat Polisen och skapat en rutin för att anmäla hot och hat vilket kan bidra till ett mer inkluderande samhälle på lång sikt. Hen uppskattar också att projektet bidragit till att Brottsförebyggande rådet fått i uppdrag att arbeta med brott mot samer.

En annan organisation beskriver i sin slutrapport att projektets podavsnitt, debattartiklar och generella kommunikation har gjort att organisationen syns och hörts i frågan om hat och hot. Organisationen blir ofta inbjuden för att tala om läget, både av civilsamhället och hos myndigheter och kommuner. Organisationen har bland annat samverkat med Kammarkollegiet, Samforma, Maktsalongen, Facebook, utredare för utredningen "Ett förstärkt straffrättsligt skydd för vissa samhällsnyttiga funktioner och några andra straffrättsliga frågor", Volontärbyrån och Regeringskansliet.

MUCF:s projektbidrag betalas ut till enskilda organisationer som genomför ettåriga projekt. Att projektens verksamhet och resultat sprids utanför organisationerna gör att projektbidragen får en större samhällseffekt som dessutom kan tänkas bestå över längre tid än det år som projektet genomförs.

Sammanfattning

Förutsättningar

- MUCF delar ut projektbidrag till organisationer som driver projekt för att minska hot och hat.

Verksamhet

- Organisationerna har ekonomiska möjligheter att arbeta strukturerat och välplanerat mot hot och hat.
- Projekten förankras lokalt och i målgruppen.

Prestationer

Inom ramen för verksamheten har organisationen kunnat genomföra följande prestationer:

- rutiner, metoder och handledningar utformas och sprids till andra aktörer
- utbildningar
- samverkan
- samhällsdebatt om hot och hat.

Effekter på kort sikt

Prestationerna ger enligt organisationerna upphov till följande kortsiktiga effekter:

- hot och hat synliggörs och diskuteras
- hot och hat avnormaliseras
- fler agerar mot hot och hat
- utsatta individer känner sig tryggare och stärks i att hantera hot och hat.

Effekter på lång sikt

De kortsiktiga effekterna kan tänkas bidra till de långsiktiga effekter som ligger i linje med förordningens syften liksom med syftet med politiken för det civila samhället:

- Förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet har minskat.
- Utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet har stärkts.
- Villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats.

Figur 9.4 Verksamhetslogik för projektbidrag i syfte att motverka hot och hat i det offentliga samtalet.

Verksamheter mot rasism och andra former av intolerans

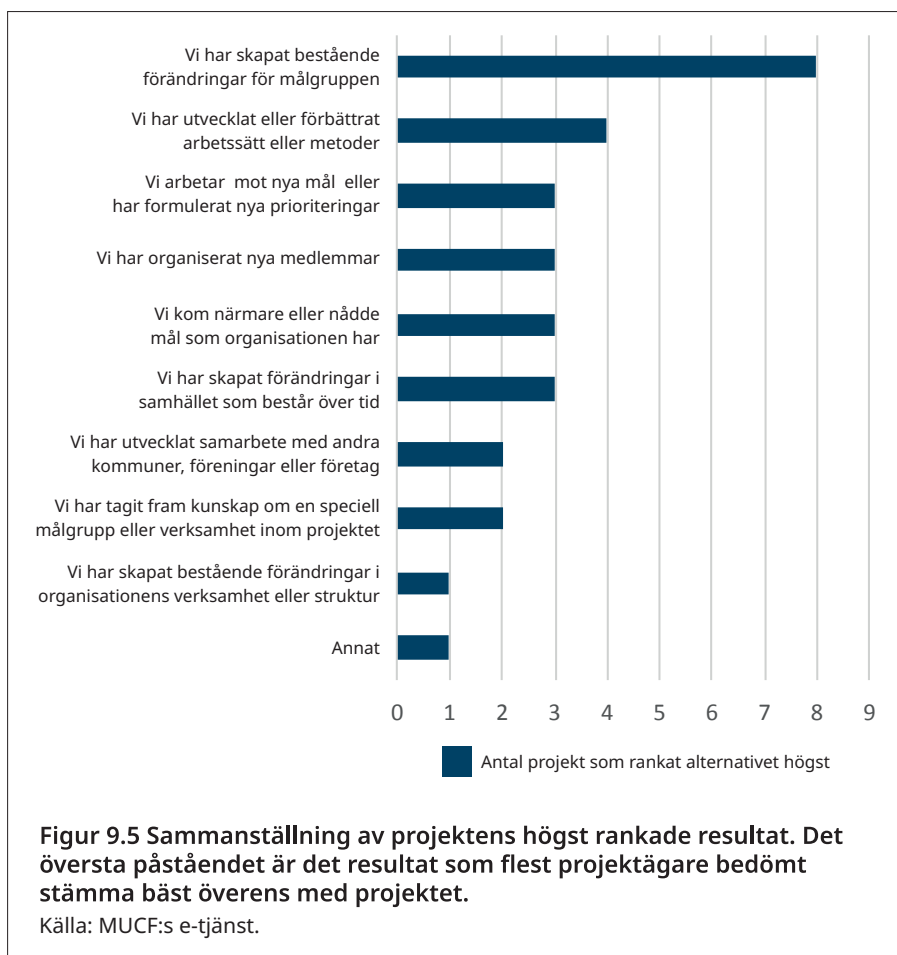
Bidragets effekter

Organisationerna fick uppskatta vilka resultat deras projekt lett till i första hand, i andra hand och så vidare. De fick tolv alternativ där de fick rangordna resultaten från viktigast (1) till minst viktigt (12). Enbart resultat som stämde överens med projektets faktiska resultat skulle rapporteras. De kunde välja mellan följande:

- Vi har utvecklat samarbete med andra kommuner, föreningar eller företag.
- Vi har organiserat nya medlemmar.
- Vi har skapat bestående förändringar i organisationens verksamhet eller struktur.
- Vi har skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid.
- Vi har skapat förändringar i samhället som består över tid.
- Vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har.
- Vi arbetar mot nya mål eller har formulerat nya prioriteringar.
- Projektets verksamhet kommer att fortsätta när projektets finansiering är slut.
- Vi har utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder.
- Vi har skapat bestående förändringar för målgruppen.
- Vi har tagit fram kunskap om en speciell målgrupp eller verksamhet inom projektet.
- Annat.

Alla svarsalternativen finns också i bilaga 7.

Den vanligaste effekten som åtta organisationer har angett att projektet skapat bestående förändringar för målgruppen, fyra anger att de utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder. Det är några svarsalternativ som angets tre gånger: vi arbetar mot nya mål eller har formulerat nya prioriteringar, vi har organiserat nya medlemmar, vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har och vi har skapat förändringar i samhället som består över tid.

I nedanstående avsnitt sammanställs en intervju och slutrapporterna från 19 godkända projekt för att motverka rasism och andra former av intolerans.

Personen som intervjuats tillhör en ideell organisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Organisationen grundades under 2010-talet och har som mål att stärka och utveckla människor och att utveckla ungdomsarbetet med exempelvis meningsfulla fritidsaktiviteter. Syftet med projektet var att minska främlingsfientlighet och intolerans bland unga, och att ge lärare och ungdomsledare verktyg kring frågorna. Projektet skulle bland annat genomföra interaktiva workshops och interaktiva podcasts samt genomföra event på skolor.

Effekter på kort och lång sikt

Utan bidraget

Enligt intervjupersonen hade det varit svårt att genomföra projektet utan bidraget från MUCF eftersom ämnena är svåra och kräver mycket förberedande arbete. Det beskriver personen såhär:

Vi i projektteamet djupdök i ämnena och läste all forskning vi kunde komma över innan vi utvecklade metoderna och materialet. Det tog tre månader att sätta sig in i allt och förstå hur vi skulle behandla det. //Sen behövde vi testa det också flera gånger innan det blev perfekt.

Intervjupersonen uppger vidare att det var tidskrävande att skapa flera lärande escape rum (ett lagbaserade spel där spelarna upptäcker ledtrådar, löser pussel och utför uppgifter för att uppnå ett specifikt mål på en begränsad tid), vilket innebär att det inte hade varit möjligt att genomföra på ideell basis. Detsamma gäller för de skolbesök som genomfördes i projektet:

Något enstaka besök kan man göra gratis som ideell organisation – men det är inte hållbart i längden att göra allt oavlönat bara för att man är en ideell organisation.

Utan bidraget hade projektet inte varit kunskapsbaserat på samma sätt eller lika omfattande. Det hade heller inte varit möjligt att använda sig av den specifika metod som projektet vilade på.

Slutligen vill intervjupersonen poängtera att det är viktigt att MUCF:s bidrag finns, eftersom det skapar möjlighet för organisationer att skapa och testa nya metoder.

Andra finansieringskällor

Intervjupersonen uppgav att det hade varit svårt att hitta ett bidrag som matchade projektets syfte så väl. MUCF:s statsbidrag riktar sig till verksamheter som motverkar eller förebygger rasism eller liknande former av intolerans som kan ta sig uttryck i bland annat antisemitism, islamofobi, afrofofi, antiziganism och homofobi. Detta gick i linje med projektet. Det är därför rimligt att anta att just den här typen av projekt inte hade genomförts utan bidraget.

Förberedande förankring

Intervjupersonen beskrev att man använde en fokusgrupp med ett tjugotal ungdomar från målgruppen innan projektet startade. Ungdomarna intervjuades på temat fördomar och projektmaterial utformades efter ungdomarnas svar. Det faktum att projektets material och metoder anpassats efter unga med olika förutsättningar som könstillhörighet, socioekonomisk bakgrund, språknivå, kunskapsnivå, kulturell bakgrund och så vidare, uppgavs vara en framgångsfaktor. Så här berättare hen:

De utvärderingar som genomförts i projektet visar att de allra flesta individer har tyckt att lärande escape rum varit mycket bra. Det går inte att se att någon speciell grupp av ungdomar haft svårare för metoderna eller inte tyckt om dem.

Organisationen bedömer därför att de metoder som tagits fram i projektet kommer vara till stor användning i fortsatt ungdomsarbete och i skolan, eftersom de fungerar väl för ungdomar med olika förutsättningar.

Sju projekt uppger i sina slutrapporter att förankringen och den praktiska förberedelsen av projektet fungerat mycket bra. Elva projekt anger att den fungerat bra och endast ett att den fungerat mindre bra

En annan organisation uppger i sin slutrapport att 30 procent av ledarna i projektet hade personlig erfarenhet av rasism eller andra former av intolerans, vilket gjorde att de hade ett stort engagemang för frågorna. Det gjorde det lättare att möta behoven i målgruppen och utforma strategier för att förebygga och motverka rasism och andra former av intolerans baserat på faktiska upplevelser och erfarenheter.

Målgruppsanpassning, intressentanalys och omvärldsanalys är viktiga för att skapa framgångsrika projekt. Att organisationerna förberett sig enligt ovan utgör en viktig utgångspunkt för god effektuppfyllelse.

Projekten engagerar

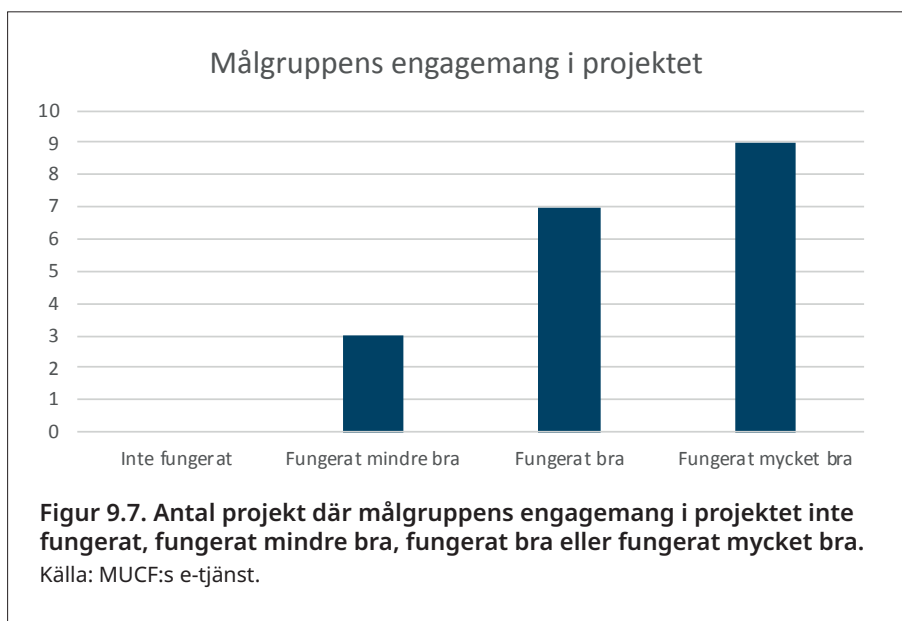
Intervjupersonen beskriver att man tack vare projektets nyskapande metoder kunnat engagera sina deltagare. Genom att referera till mänskliga rättigheter har man kunnat navigera genom ett polariserat läge i klassrummen och skapa bra diskussioner även mellan dem som haft skilda åsikter.

De nya metoderna gör ett stort intryck på de deltagarna, något som intervjupersonen bedömer kan skapa förutsättningar för långsiktiga effekter. Eleverna har exempelvis fått bearbeta information, spela, diskutera och fysiskt ställa sig på olika ställen i ett rum. Intervjupersonen berättar om en elev som deltagit i både den första projektomgången och i det uppföljningsprojekt som redovisas här. Eleven mindes allt han gjort i den första omgången av projektet, vilket tolkas som att projektets effekter består. Så här berättar intervjupersonen:

Vi har väckt intresse vid escape rum-aktiviteten, sen givit utrymme för reflektion och diskussion och slutligen haft en workshop. Det har blivit lager på lager.

Att deltagare aktivt medverkar och känner engagemang för projektets aktiviteter är ett viktigt första steg för att skapa faktisk påverkan. Intervjupersonen redogjorde också för hur man öppnat för diskussion mellan polariserade grupper. Ett sätt att skapa mer öppenhet inför andra människor och åsikter. Den sortens brobyggande bör kunna motverka rasism och annan liknande typ av intolerans, i enlighet med bidragets syfte.

Av projektens slutrapporter framgår att nio projekt upplever att målgruppens engagemang i projektet fungerat mycket bra, sju att det fungerat bra och tre organisationer uppger att det fungerat mindre bra. Det är positivt att projekten generellt har haft en engagerad målgrupp trots pandemin, som gjort det svårare för vissa projekt att genomföra aktiviteter och för deltagare att närvara.

Projekten har synliggjort rasism och liknande form av intolerans

En av de tydligaste effekterna som den intervjuade beskrev är att rasism och andra liknande former av intolerans har synliggjorts. De deltagande ungdomarna fick möjlighet att diskutera frågor om rasism och intolerans. Frågor som

inte diskuteras tillräckligt, eller alls, i skolan annars. Intervjupersonen beskriver att en lärare som hållit en föreläsning på temat inte kan vara säker på hur den påverkat eleverna, men att interaktiva metoder som escape rum innebär gör att ingen kommer undan utan att fundera på sin åsikt och säga den. De lärare som deltagit i projektet har blivit förvånade över hur mycket intolerans det fanns bland skoleleverna. Intervjupersonen berättar:

Det var till och med en skola som sa: "Det här jobbade ju vi med precis... men här behöver vi verkligen jobba ännu mer."// Elever i klasserna visste inte att en del klasskamrater var så fördomsfulla. // Vi i projektet trodde att det skulle vara mer öppet i den svenska skolan än vad det är.

Att synliggöra problemet är en grundläggande förutsättning för att effektivt kunna lösa det. Att skolpersonal och elever blivit medvetna om den rasism och intolerans som förekommer borde kunna öka möjligheten att motarbeta den typen av attityder.

Projekten har bidragit till ökad kunskap

Intervjupersonen uppgav att utvärderingen av de lärande escape rummen visar att unga har fått ökade kunskaper om islamofobi, afrofofi och homofobi och dess negativa konsekvenser. Projektdeltagarna har blivit bättre på att agera mot diskriminering och fördomar genom att träna på detta både individuellt och i grupp i en workshop.

I slutredoviningen beskrev en annan organisation att man undersökt projektdeltagarnas kunskaper före och efter projektet och kunde se en konkret kunskapsutveckling vid uppföljningen.

En annan organisation berättade i sin slutrapport att deltagarna i kommentarer och utvärderingar beskrivit att de fått ökad kunskap om antiziganism och att fördomarna minskat. Organisationen bedömde också att kunskapsnivån bland de organisationer som deltog i projektet höjts genom de många digitala seminarier och träffar som fokuserade på att sprida kunskap om olika aspekter av antirasism.

En annan organisation uppgav att den enkätundersökning man gjort i projektet visade att de 27 deltagare som svarade instämde delvis eller i hög grad att de fått nya insikter och kunskap om rasism och antirasism till följd av projektet.

Ytterligare en organisation uppgav att projektdeltagarna hade stärkts genom ökad kunskap om, och redskap för att identifiera och motverka antisemitism och rasism. De har fått en större förståelse för hur antisemitiska och rasistiska budskaps sprids på nätet och på andra ställen samt en utvecklad förmåga att källkritiskt granska och bemöta sådan propaganda. De skrev:

Att projektet nått sitt mål bekräftas av deltagarnas egna utvärderingar, där just vikten av ökad kunskap men även möjligheten att få diskutera dessa viktiga frågor över partigränserna genomgående betonas.

Slutrapporterna visar att projektdeltagare fått ökad kunskap om rasism och liknande former av intolerans, hur den typen av attityder sprids, vilka förebyggande insatser som kan användas för att minska risken för rasistiska säkerhetsshot och hur man kan bemöta rasistiska budskap.

Projektet beskriver såväl ökad bakgrundsförståelse som ökad praktisk kapacitet att hantera rasism och intolerans. Effektkedjan vilar således på resonemanget att kunskap om vad som ska motverkas samt metoder för hur det ska göras är viktiga steg på vägen mot att motverka rasism och liknande typ av intolerans.

Projektet skapar förändrat beteende

Enligt den intervjuade organisationen är en effekt av projektet att deltagare över huvud taget diskuterar ämnet, både i fokus- och referensgrupper samt under skolbesök. Organisationen mötte unga som hyst fördomar och intolerans gentemot varandra, men som efter deltagande i projektet uppvisade en djupare förståelse och tolerans, samt en minskad vi-och-dem-attityd. Intervjupersonen bedömer att deltagarna ändrade sina åsikter och fick större perspektiv. Deltagarna genomförde en enkät kort efter att ha genomfört escape-rummet och resultatet beskrivs såhär:

Vi märkte att man kan skapa en attitydförändring på endast 45 min.// Deltagarna skrev väldigt bra saker kring vad de hade lärt sig och vi kunde se en stor skillnad på de attityder som beskrevs. // I de tre skolorna vi besökte och genomförde aktiviteter hos såg vi direkt i utvärderingarna att de fått en djupare kunskap och förståelse. Även lärarna fick en större förståelse och djupare kunskap om ämnena.

En annan organisation uppger i sin slutrapport att deltagare i början av projektet var obekväma och inte vågade komma nära och samtala. I takt med att projektarbetarna återkom med jämna mellanrum började människor känna sig allt mer bekväma med att ta kontakt.

En tredje organisation beskriver effekterna av sitt projekt såhär:

Vi har fått några konkreta resultat där personer kommit ut för första gången. Tack vare projektet har arbetsgivaren fått nya insikter så det är extra roligt.

Organisationerna bedömde att projektet gett upphov till förändrade beteenden som ökad förståelse och tolerans, vidgade perspektiv, ökad villighet att samtala och kraft att berätta om sin sexuella läggning är exempel på organisationerna.

Faktisk beteendeförändring hos målgruppen är en stark indikator på att projektets syften kan uppnås. Den typ av beteendeförändring som beskrivs ligger i linje med de processer som kan tänkas motverka rasism och liknande former av intolerans.

Spridning och överlevnad

Intervjupersonen berättade att man gjort ett mejlutskick till alla kommuner i landet för att sprida det färdiga metodmaterialet till skolor i slutet av projektet. Ambitionen var att nå 1 000 lärare och utbildningsledare. Organisationen fick direkt respons från flera skolor som önskade besök av organisationen. Det gav möjlighet att genomföra ett fortsättningsprojekt som inte behövde marknadsföras. Hen berättade:

Vi har fortfarande skolor som vi inte har hunnit åka till. Vi har även skolor vi redan varit på som vill att vi ska komma igen, så behovet är enormt.

Vidare uppgav intervjupersonen att man säkerställt att fler ska kunna ta del av projektmetoderna i framtiden genom att skapa manualer och material. De bedömde att det finns goda chanser att fler elever kan ta del av projektets resultat när lärare kan fortsätta använda metoderna.

En annan organisation beskrev i sin slutrapport att man tagit fram och spridit en handbok baserat på de workshops som genomförts. På så sätt har man även försett ett större antal aktivister som arbetar mot rasism och andra former av intolerans med kunskap om säkerhet, strategisk processföring, kommunikation och påverkansarbete trots att de inte deltog i projektet. Man har spridit handboken i sina sociala mediekkanaler och till nätverk man ingår i, till exempel en samisk expertgrupp och ett nätverk för utsatta EU-medborgare.

Samverkan och nätverk

En organisation beskrev i sin slutrapport att man sett flera exempel på samverkan mellan organisationer. Exempelvis har Landsorganisationen för Sveriges ungdomsföreningar (LSU) upprättat ett fördjupat nätverk om antimuslimsk rasism till följd av projektet. Dessutom har ett forskarnätverk etablerats med representanter från en rad olika universitet och organisationer. Organisationen bedömde att de höjt kunskapsnivån bland medverkande organisationer genom de många digitala seminarier och träffar som anordnats som fokuserat på att sprida kunskap om olika former av antirasism.

Andra organisationer har berättat om hur man lyckats skapa ett bra diskussionsklimat genom projektets aktiviteter. I utvärderingar har det kommit fram att deltagarna tack vare detta fått stort utbyte av varandra och kunnat knyta viktiga kontakter för sitt framtida engagemang mot antisemitism och rasism.

Ett annat exempel från en slutrapport visar att förankringen hos och samarbetet med förvaltningschef och andra ledningsfunktioner har varit framgångsrikt liksom kommunens vilja och mod att ta sig an frågorna. Även Skolverket har uppvisat ett stort intresse för projektet, vilket har spridit och visat vikten av att arbeta med rasism i skolan.

Ett annat projekt uppger att de nätverksträffar som genomfördes resulterade i att ett nytt nätverk av filmare skapades. Intervjupersonen reflekterade:

Sen kan man ju tänka att det var en bra effekt att skolorna vi besökte ville att vi skulle komma tillbaka igen.

Organisationernas berättelser visar att projektmetoder spridits till andra aktörer, att nätverk bildats och att god förankring med samverkansparter har etablerats. Myndigheter, skolor och andra ideella organisationer har arbetat vidare med projekten vilket gör att arbetet mot rasism och intolerans har fått en bred förankring även utanför de organisationer som initialt beviljades projektbidrag från MUCF. Det är viktiga komponenter för att nå effekter på samhällsnivå.

Sammanfattning

Förutsättningar

- MUCF delar ut projektbidrag till organisationer som arbetar för att minska rasism eller liknande former av intolerans.

Verksamhet

- Kunskapsförankrade projekt med gedigna metoder.
- Personliga erfarenheter hos projektledare.

Prestationer

Inom ramen för verksamheten har organisationen kunnat genomföra följande prestationer:

- Målgruppsanpassat projektmaterial.
- Interaktiva metoder som väcker engagemang.
- Metoder sprids och implementeras i andra organisationer.
- Nya nätverk för att motverka rasism etableras.

Effekter på kort sikt

Prestationerna ger enligt organisationerna upphov till följande kortsiktiga effekter:

- Rasism och liknande former av intolerans synliggörs och diskuteras.
- Ökad kunskap om rasism och intolerans.
- Ökad förståelse och tolerans hos projektdeltagare.

Effekter på lång sikt

De kortsiktiga effekterna kan tänkas bidra till de långsiktiga effekter som ligger i linje med förordningens syften liksom med syftet med politiken för det civila samhället:

- Rasism eller liknande former av intolerans har motverkats och förebyggts.

Figur 9.8 Verksamhetslogik för projektbidrag i syfte att motverka rasism och andra former av intolerans.

Verksamhet som stärker demokratin

Bidragets effekter

Projekten har sammanlagt anordnat 507 aktiviteter för målgruppen som totalt nått 5 553 deltagare. Inom projekten skapades också 62 olika typer av projektmaterial i form av exempelvis rapporter, filmer, metodmaterial och kampanjsidor. Materialet bedömdes nå ut till 49 244 personer.

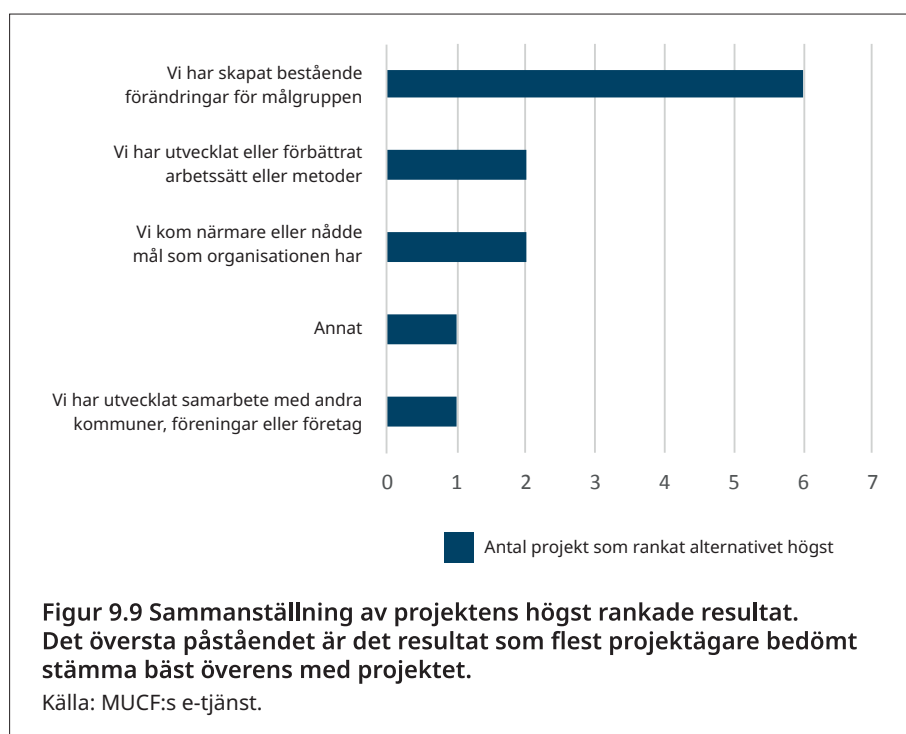
Organisationerna fick uppskatta vilka resultat deras projekt lett till i första hand, i andra hand och så vidare. De fick tolv alternativ där de fick rangordna resultaten från viktigast (1) till minst viktigt (12). Enbart resultat som stämde överens med projektets faktiska resultat skulle rapporteras. Följande alternativ fanns att välja mellan:

- Vi har utvecklat samarbete med andra kommuner, föreningar eller företag.
- Vi har organiserat nya medlemmar.
- Vi har skapat bestående förändringar i organisationens verksamhet eller struktur.
- Vi har skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid.
- Vi har skapat förändringar i samhället som består över tid.
- Vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har.
- Vi arbetar mot nya mål eller har formulerat nya prioriteringar.
- Projektets verksamhet kommer att fortsätta när projektets finansiering är slut.
- Vi har utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder.
- Vi har skapat bestående förändringar för målgruppen.

- Vi har tagit fram kunskap om en speciell målgrupp eller verksamhet inom projektet.
- Annat.

Alla svarsalternativen finns också i bilaga 7.

Sex projekt angav att projektet skapat bestående förändringar hos målgruppen. Ingen annan av de fem effekterna som angavs nämndes av mer än två projekt. Projektet som angav annat menade att de fått en bättre samverkan med aktörerna som deltagit i projektet.

För att bedöma hur väl projekten uppfyllt bidragets syfte har samtliga projekt svarat på följande påståenden i slutrapporteringen:

- Projektet har ökat målgruppens kunskaper om demokratiska principer och processer.
- Projektet har bidragit till ett ökat och/eller mer jämlikt valdeltagande.
- Projektet har bidragit till ökad politisk representation för underrepresenterade grupper.
- Projektet har stärkt målgruppens möjlighet till inflytande, insyn och delaktighet mellan valen.
- Projektet har nått ut till delar av landet som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt.
- Projektet har nått ut till delar av befolkningen som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt.

Projektet kunde välja svarsalternativen ”Stämmer mycket bra”, ”Stämmer bra”, ”Stämmer delvis”, ”Stämmer inte” och ”Inte aktuellt för projektet”. I avsnitten nedan redovisas hur projektet svarat på de olika påståendena.

En organisation som fått projektbidrag för åtgärder som stärker demokratin har intervjuats. Projektägaren är ett partipolitiskt obundet ungdomsförbund som arbetar för barns rättigheter. Syftet med projektet var att unga skulle få ökade kunskaper om demokratin och på sikt bidra till ökat deltagande i demokratin. Projektet skulle hålla två strukturerade dialoger mellan makthavare och unga i två städer, löpande arbeta med en påverkansgrupp av unga aktivister och avslutningsvis även sprida projektets resultat genom en informationskampanj. Projektägaren förväntade sig att fortsätta med informationskampanjen och påverkansgruppen med unga aktivister även efter att övriga delar av projektet avslutats.

Utan bidraget

På frågan om vad som hade varit möjligt att genomföra utan bidrag från MUCF svarade den intervjuade organisationen att man hade behövt byta målgrupp. Det hade inte varit möjligt att nå de marginaliserade grupper som projektet riktade in sig på, utan man hade behövt rekrytera äldre personer, exempelvis universitetsstudenter. För att garantera säkerhet och tillgänglighet för målgruppen, som består av barn, tas mycket resurser i anspråk, vilket beskrevs såhär:

Vi behöver ha kontakt med skolor och mycket kontakt med föräldrar. Många är från små städer eller landsbygd och behöver pengar till resor. Många är från marginaliserade bakgrunder och det innebär mer resursåtgång. För vissa grupper behövs mycket kontakt med föräldrar för att skapa förtroende och för andra grupper behöver föräldrarna hållas åtskilda för att man ska känna sig trygg i sin identitet.

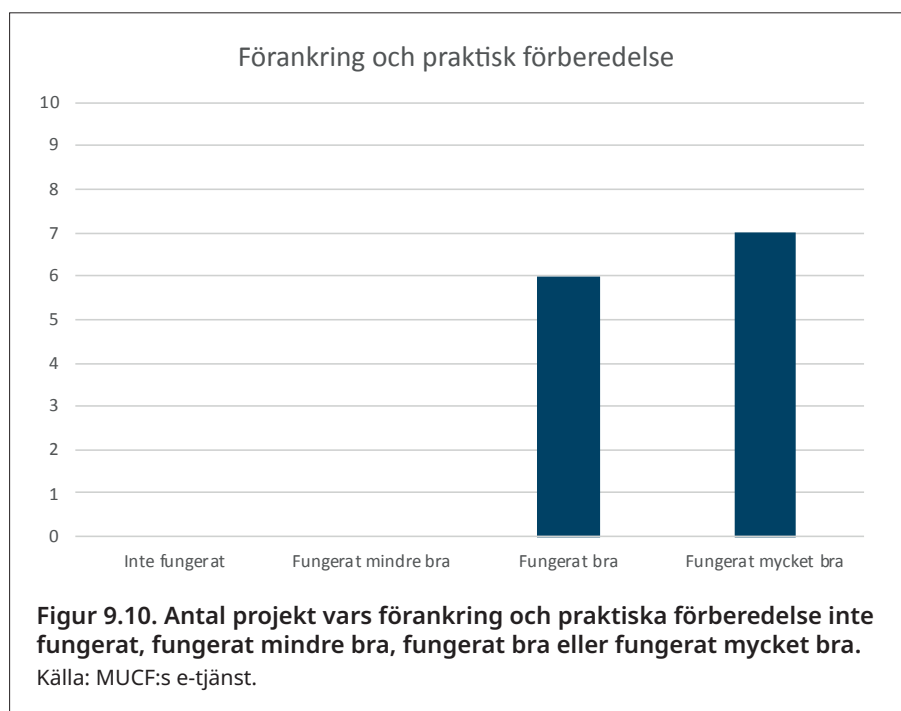
Av 6 § i förordning 2020:26 framgår att MUCF får prioritera åtgärder som riktar sig mot delar av landet eller delar av befolkningen som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt. Tack vare bidraget har organisationen kunnat rikta sig till prioriterade målgrupper.

Andra finansieringskällor

I intervjun med projektägare tillfrågas intervjupersonen om det finns någon annan typ av finansiering som skulle kunna användas för att genomföra projektet. Intervjupersonen berättade att organisationen på ett ideologiskt plan tycker att det är staten som ska finansiera ungas deltagande i demokratin och att det ska vara fränkopplat privata finansierares villkor. Hen menar också att privat finansiering inte hade fungerat för den typ av projekt som bedrevs. Utan statlig finansiering hade organisationen alltså haft svårt att genomdriva denna typ av projekt.

Målgruppens delaktighet är hög

Organisationerna har i hög grad inkluderat projektens målgrupper i planering, utformande och när de skapat projekten. Sju organisationer uppger i sina slutrapporter att förankringen och de praktiska förberedelserna fungerat mycket bra och sex uppger att den fungerat bra.

Intervjupersonen beskriver hur man aktivt anammat principen om hög målgruppsdelaktighet:

Barnrättsrörelser leds ofta av vuxna och vi är stolta över att kunna låta barnen representera sig själva. Ungdomsambassadörerna var både volontärer och drev projektet.

Att inkludera målgruppen från start till slut beskrevs som en framgångsfaktor. Att föra en omfattande dialog med de olika målgrupperna och intressenterna när man utformar och utvecklar projektmaterialen beskrivs som en stor fördel, både som kvalitetssäkring för själva materialet och för att utveckla ett material som faktiskt motsvarar ett behov hos olika målgrupper. På så sätt vinnlägger sig organisationerna om att materialet kommer kunna fortsätta användas i framtiden.

Projekten har fokuserat på tillgänglighet

Myndigheten har prioriterat projekt som riktar sig mot unga, utrikes födda eller personer med funktionsnedsättningar. 12 av 13 projekt har valt alternativet "Stämmer mycket bra" på påståendet "Projektet har nått ut till delar av befolkningen som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt".

I slutrapporterna lyfts särskilt hur projekten lyckats nå unga och utrikes födda. En organisation skrev att man hade en processledare med mångkulturell kompetens samt pedagogisk och didaktisk kunskap i att lära ut demokratis teori och praktik till deltagare med olika kunskapsnivåer i projektet.

En annan organisation skrev att de lyckats nå en målgrupp i ett bostadsområde där förtroendet för myndigheter och valdeltagandet är lågt. Vissa barn hade ingen kunskap alls om demokrati innan de deltog i projektet. Genom projektet har de fått en grundförståelse för hur det svenska samhället fungerar, hur viktigt det är att rösta och hur deras vardag baseras på demokrati. Barnen fick också jämföra hur Sverige skiljer sig från till exempel föräldrarnas hemländer när det gäller samhällets uppbyggnad.

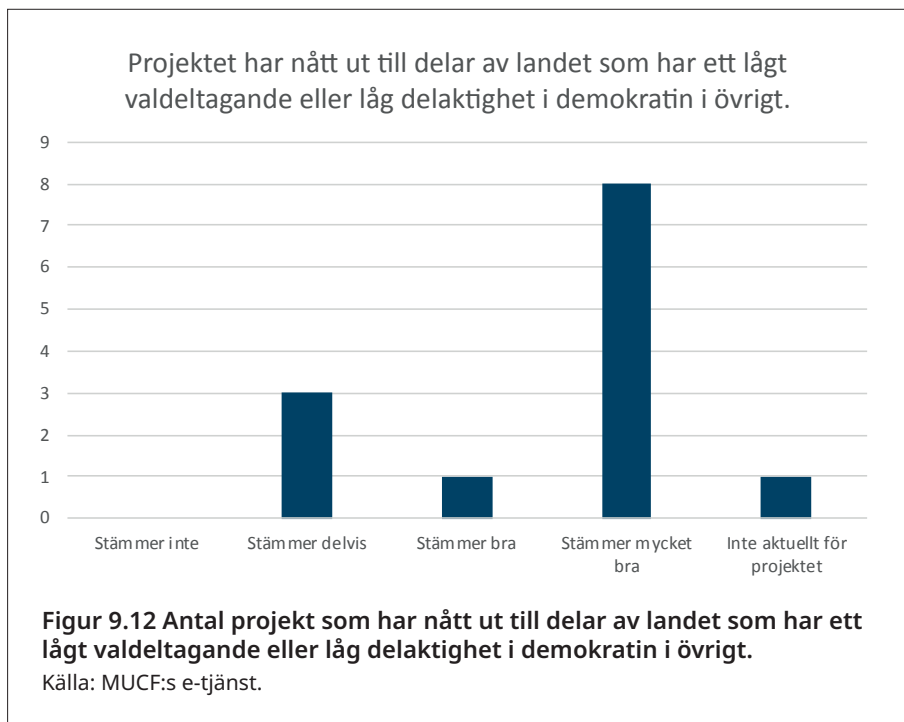
En tredje organisation beskrev hur man genomfört utbildningsträffar för nyanlända och ensamkommande barn och vuxna. Temat har varit Sveriges författning, valförordning och hur kommuner och regioner fungerar.

Utrikes födda personer röstar i lägre utsträckning än inrikes födda.¹⁴ De projekt som nått och påverkat den målgruppen har därmed uppfyllt förordningens syfte om att rikta sig mot delar av befolkningen som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt.

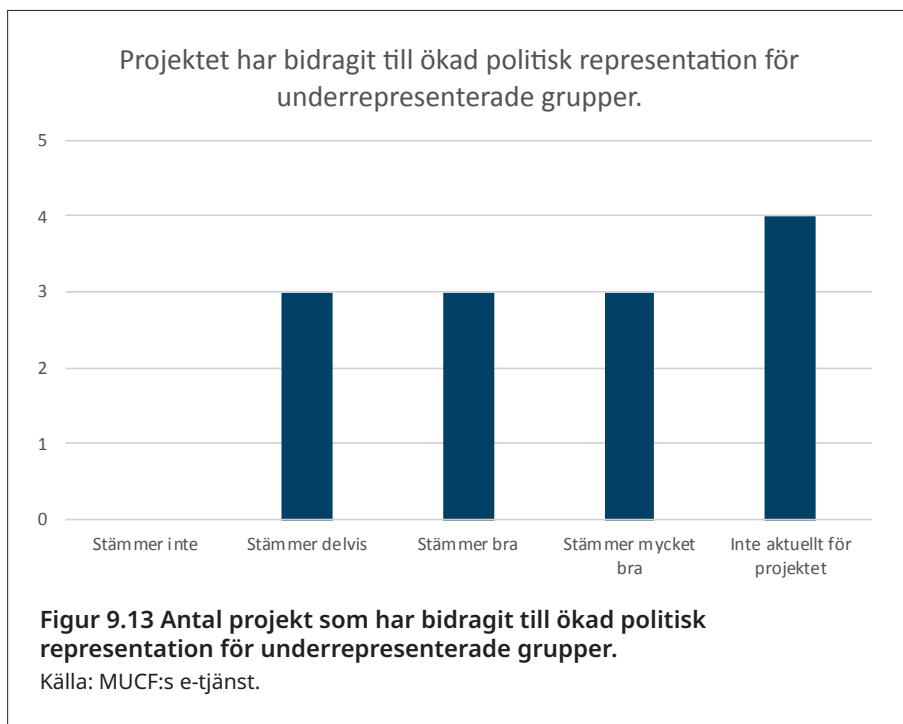
Vad gäller påståendet ”Projektet har nått ut till delar av landet som har ett lågt valdeltagande eller låg delaktighet i demokratin i övrigt” har 62 procent av

¹⁴ SCB (2019), ”Analys av valdeltagande vid de allmänna valen 2018”, 2019-06-25.

projekten valt påståendet ”Stämmer mycket bra”. Tre projekt valde alternativet ”Stämmer delvis”, ett projekt valde alternativet ”Stämmer bra” och ett projekt bedömde att påståendet inte var aktuellt för projektet.

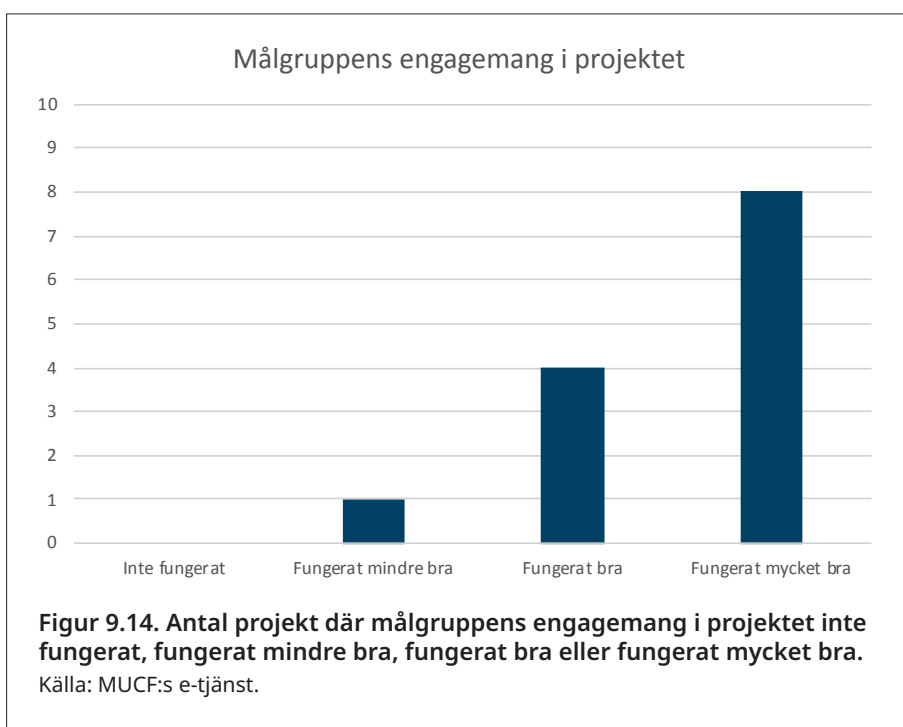

Projekten har också fått svara på påståendet ”Projektet har bidragit till ökad politisk representation för underrepresenterade grupper”. Fyra projekt bedömde att påståendet inte var aktuellt för projektet. Tre projekt valde alternativet ”Stämmer mycket bra”, tre projekt valde alternativet ”Stämmer bra” och tre projekt valde alternativet ”Stämmer delvis”.

Projekten har väckt engagemang och intresse

En organisation skrev att ett av de viktigaste resultaten av projektet är de deltagande barnens engagemang i frågor om demokrati. Åtta organisationer uppger i sina slutrapporter att målgruppens engagemang i projektet fungerat mycket bra och fyra att det fungerat bra. Endast en organisation uppger att det fungerat mindre bra.

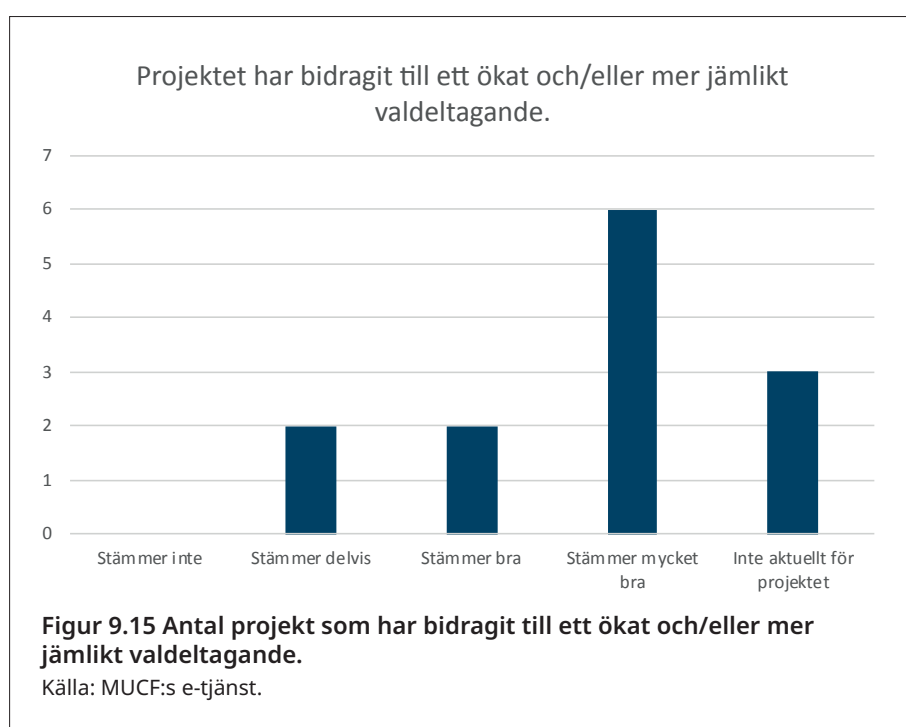

Målgruppens upplevelse av att delta i projektet beskrevs såhär i en slutrapport:

Barnen fick känna att de kan vara med och påverka, att de är en del av samhället, att deras röst kan väga tungt i framtiden om de har en grundförståelse för hur olika processer fungerar.

En annan organisation beskrev att man lyckats stärka målgruppens intresse för politik och öka motivationen att delta politiskt.

Av samtliga projekt valde 46 procent alternativet ”Stämmer mycket bra” som svar på påståendet ”Projektet har bidragit till ett ökat och/eller mer jämlikt valdeltagande.” För tre projekt var påståendet inte aktuellt. Två projekt valde alternativet ”Stämmer bra” och två projekt valde alternativet ”Stämmer delvis”.

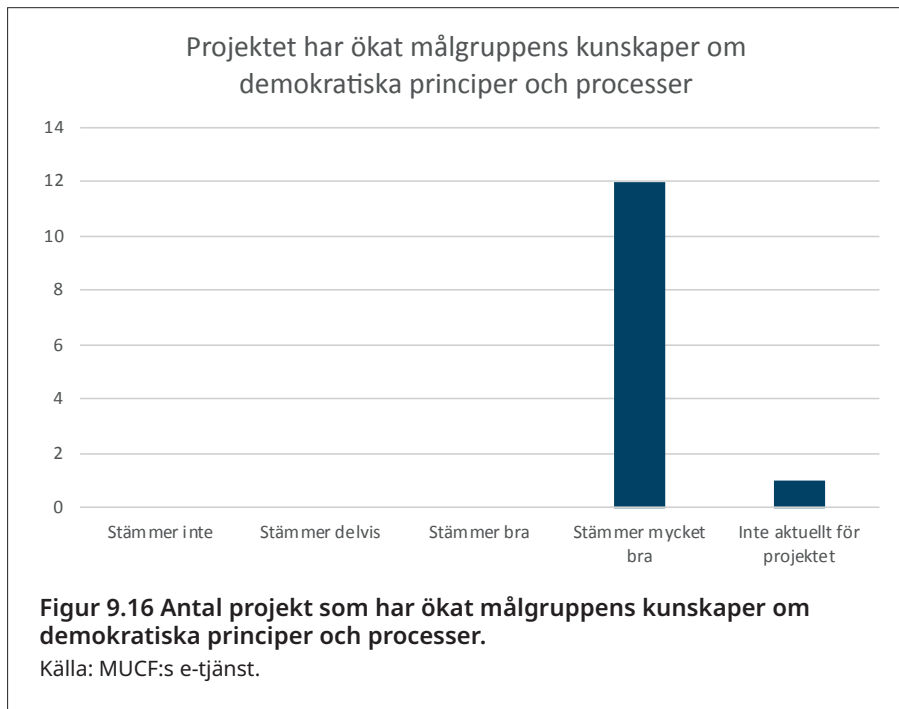

En tredje organisation har byggt vidare på målgruppens befintliga engagemang i politiska frågor och använt det för att skapa förståelse för demokratiska och politiska processer.

Att projekten skapat engagemang hos de målgrupper man vänt sig till är en positiv indikator på god effektuppfyllelse när det gäller att öka målgruppernas kunskap om, och deltagande i, demokratin.

Projektet har bidragit till ökad kunskap

12 av 13 projekt valde alternativet ”Stämmer mycket bra” som svar på påståendet ”Projektet har ökat målgruppens kunskaper om demokratiska principer och processer”. Ett projekt bedömde att påståendet inte var aktuellt för projektet.

Projekten har bland annat ökat målgruppens kunskap kring vad politik är, hur det politiska systemet fungerar samt hur olika politiska instanser hänger ihop. Det beskrivs hur projektdeltagare fått ökad praktisk kunskap om att arrangera politikersamtal, hur man gör för att rösta i val samt att målgruppens förståelse för hur man själv kan delta i politiken har ökat.

En projektägare uppgav i slutrapporten att man i sina utvärderingar har sett att projektet har ökat målgruppens kunskap om demokrati samt stärkt deras förutsättningar att delta i demokratin och dess processer.

I en annan slutrapport framkom att deltagare i projektet har fått ökad kunskap om demokratiska principer och processer. Organisationen har spritt information om demokrati och om valet 2022 genom workshoppar, utdelning av broschyrer, panelsamtal, demokrativandringar och genom att engagera ungdomar med ämnen som de brinner för. Man har behandlat områden som demokratisk värdegrund, hur samhället styrs, svensk demokrati, det svenska valsystemet samt varför det är bra att engagera sig politiskt.

Projektbidragets syfte är att öka kunskapen om demokratin och stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser.¹⁵ Att projekten lyckats med detta innebär att de uppnått effekter som är direkt kopplade till förordningens syfte.

¹⁵ SFS 2020:26, 5 §.

Målgruppernas förtroende för demokratin har stärkts

Flera organisationer beskriver hur man tack vare genomförda projekt lyckats öka målgruppens förtroende och tillit till politiker och Sveriges politiska system. Man har lyckats öka målgruppens känsla av att kunna och vilja påverka samhället.

Den intervjuade organisationen genomförde en enkätundersökning med de unga projektdeltagarna där de fick svara på samma frågor före och efter projektet. En av frågorna handlade om hur trygg man kände att man var att träffa en politiker. Innan projektet uppgav deltagarna i genomsnitt en trea på en tiogradig skala. Intervjupersonen beskriver att hen förvånades över den låga siffran som hen tror beror på rädsla och känslan av att politik är en avlägsen institution som man som ung ser på tv eller som föräldrarna pratar om. Hen tror också att det handlar om att unga inte uppfattar sig ha samma rättigheter som vuxna och inte ser sig som jämlikar. Med den utgångspunkten skapas föreställningen om att det endast är ansvarstagande, erfarna vuxna som har rätt att träffa politiker.

Efter projektet svarade deltagarna i genomsnitt nio på en tiogradig skala på samma fråga. Ungdomarna var förvånade över hur lätt det hade varit att prata med politiker och berätta om alla sina tankar för dem. Intervjupersonen beskriver hur ungdomarna fått ett ökat självförtroende och kunde tänka sig att fotsätta ha kontakt med och träffa politiker. Deltagarna är nu mindre blyga. Jämfört med barn och unga i organisationens målgrupp som inte deltagit i projektet, håller deltagarna i större utsträckning med om påståendet att barn har inflytande i politiken. Intervjupersonen sa:

■ Så fort de fick uppleva en form av deltagande i demokrati insåg de att det är väldigt anpassat för dem och att det i grund och botten handlar om att uttala sina tankar.

Den process som beskrivs av intervjupersonen kan tolkas som att deltagarnas politiska självtillit har stärkts. Deras effektmätning visar såväl ökad intern politisk tilltro – tron på den egna förmågan att förstå och påverka politiken – som ökad extern politisk tilltro – tron på att politiska representanter vill lyssna på medborgarnas önsknings.¹⁶

Det finns positiva samband mellan politisk självtillit och politiskt deltagande. Vissa studier visar att den subjektiva uppfattningen om den egna förmågan att påverka politiken spelar större roll för det politiska deltagandet än vad politisk kunskap gör.^{17 18}

¹⁶ Anderson, M. R. (2010), "Community Psychology, Political Efficacy, and Trust", *Political Psychology*, Vol. 31, No. 1 (February 2010), pp. 59-84 Published by: International Society of Political Psychology.

¹⁷ Reichert, F. (2016), "How Internal Political Efficacy Translates Political Knowledge Into Political Participation - Evidence From Germany", *Europe's Journal of Psychology*, 2016, Vol. 12(2), 221–241.

¹⁸ Andersson (2010).

Förtroende för det demokratiska systemet och tillit till att ens eget deltagande kan skapa förändring är alltså viktiga grundpelare för motivationen bakom politiskt deltagande. Den effekt som beskrivs kan alltså tänkas bidra till förordningens syfte om att stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser.

Kontakt med politiker

Intervjupersonen berättade att man hade planerat 50 politikermöten men att det blev fler under projektets gång. Deltagarna och politikerna fortsatte att träffas och fika på eget initiativ efter det första mötet. Genom det första mötet sänktes tröskeln för att fortsätta mötas. Organisationen använde sedan respon- sen från politikerna för att bedöma engagemanget för samarbete så här:

Vi skickade vykort till kommunstyrelsens ordförande med tankar från projektets ungdomar. Vissa kommuner satte vykortet på sin kommuns Instagram eller svarade oss med mail. När vi valde vilken kommun vi skulle etablera nya lokalföreningar i så utgick vi från vilka kommuner som svarat på vykortet.

En annan organisation beskrev hur man tog tillvara ungdomarnas stora samhällsintresse genom att de fått lämna förbättringsförslag inom olika områden till både riksdagspolitiker, kommunstyrelseledamöter, förtroendevalda i kommunala nämnder och regionalpolitiker som de fick träffa.

Att kontakta politiker är i sig en form av politiskt deltagande, vilket innebär att projekten som upprättat kontakt med politiker har uppfyllt förordningens syfte om att stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser. Den intervjuade organisationens beskrivning av hur projektet ökat organisationens kontakter med kommunala politiker innebär också att civilsamhällets roll som central del i demokratin har stärkts.

Spridning och överlevnad

Den intervjuade organisationen beskriver flera följd effekter av projektaktiviteterna som kan tänkas stärka demokratin. MUCF har också intervjuat ungdomsstrategen i en av de kommuner där projektet genomfördes som visar att projektets resultat även bevarats på kommunal nivå.

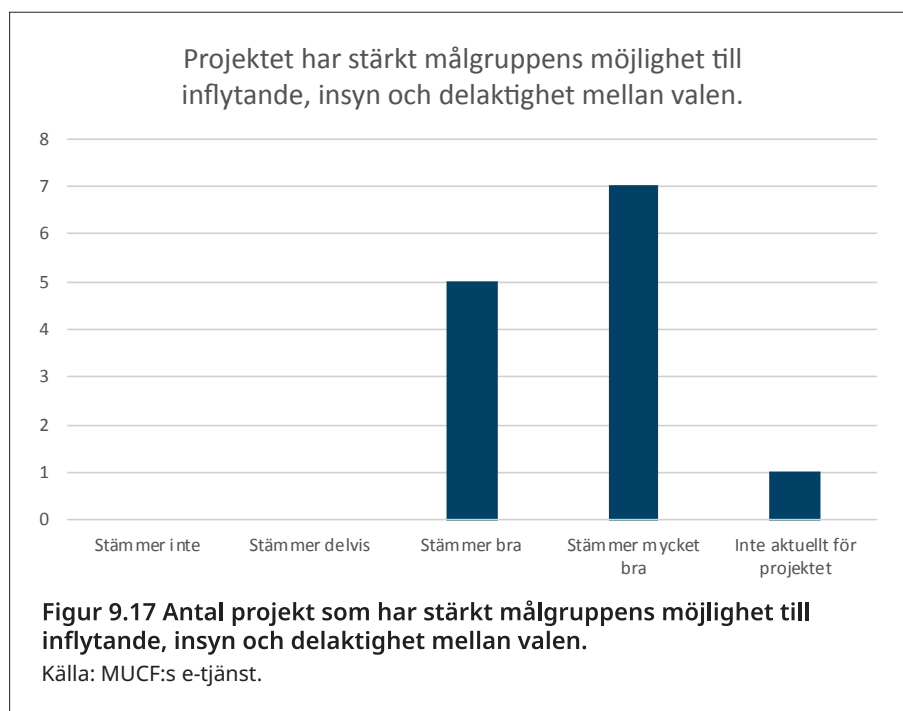
Nya förslag förverkligas

Ungdomsstrategen presenterade den rapport som skrivits i projektet för en politisk beredningsgrupp med representation från kommunfullmäktige. Rapporten beskrev projektets metod och förslagen från dialogmötena med politiker. Ett av förslagen har nu implementerats. För att öka kommunens synlighet skapades ett speciellt Instagram-konto för unga som kopplades till kommunens hemsida där motioner som rör unga samlas. Tre feriearbetare engagerades för att utveckla och administrera kontot under skollov. Ett av inläggen var en omröstning om en motion som 30 ungdomar svarade på. Ett framgångsrikt utfall reflekterade ungdomsstrategen som också berättade att alla 2 000 unga feriearbetare informerats om kontot.

Intervjupersonen från den projektägande organisationen berättade att man på årsmötet diskuterat de förslag som kom fram vid dialogmötena för att forma sin lobbyverksamhet och politiska plattform. Medlemmar som rekryterades i projektet fick ansvar för att utforma de teman som man valt att arbeta vidare med. Ett tema handlade om att sänka rösträttsåldern och det utformade man en nationell kampanj om. Vid ett möte med sitt internationella förbund föreslogs att det svenska förbundet skulle undervisa andra organisationer i det internationella nätverket på temat sänkt rösträttsålder.

De exempel som beskrivs av intervjupersonen och ungdomsstrategen visar att projektet inte bara stärkt individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser utan att deltagandet faktiskt har skapat förändring.

Av samtliga projekt valde 54 procent alternativet ”Stämmer mycket bra” som svar på påståendet ”Projektet har stärkt målgruppens möjlighet till inflytande, insyn och delaktighet mellan valen”. 38 procent valde svarsalternativet ”Stämmer bra” och ett projekt bedömde att påståendet inte var aktuellt för projektet.

Nya föreningar bildas

Den intervjuade organisationen berättade att man till följd av projektet skapat nya lokalföreningar i de kommuner där projektet genomfördes, som ett sätt att upprätthålla det engagemang som skapats. Den ena lokalföreningen har sedan dess blivit en av organisationens mest aktiva.

Ökad samverkan

Slutligen beskrev intervjupersonen hur relationen med den ideella partnerorganisationen i projektet har stärkts till följd av samarbetet. De två organisationerna kan nu jobba vidare med temat demokrati på ett bra sätt eftersom de har gjort grundarbetet i projektet. Det har resulterat i att de två organisationerna nu söker bidrag från Allmänna arvsfonden för att genomföra ett projekt på temat demokrati. Genom projektet har den ideella organisationen stärkt sin förmåga att verka som en central del i demokratin.

Effekter på kort och lång sikt

Sammanfattning

Förutsättningar

- MUCF delar ut projektbidrag till organisationer som verkar för att stärka demokratin.

Verksamhet

- Projekt med möjlighet att nå marginaliserade grupper, unga, personer i landsbygd och personer med utrikes bakgrund.

Prestationer

Inom ramen för verksamheten har organisationen kunnat genomföra följande prestationer:

- Målgruppsanpassat projektmaterial.
- Förstärkt digital kommunikation från kommunal nivå, riktad till unga.
- Utvecklad opinionsbildning på temat ungas delaktighet i demokratin.
- Ideell samverkan på temat demokrati.

Effekter på kort sikt

Prestationerna ger enligt organisationerna upphov till följande kortsiktiga effekter:

- Civilsamhällets och projektdeltagares kontakt med politiker har stärkts.
- Stärkt intresse för politiskt deltagande.
- Ökad praktisk och teoretisk kunskap om demokratiska principer och politiskt deltagande.
- Ökad tillit till förmågan att påverka politiskt.

Effekter på lång sikt

De kortsiktiga effekterna kan tänkas bidra till de långsiktiga effekter som ligger i linje med förordningens syften liksom med syftet med politiken för det civila samhället:

- Kunskapen om demokratin har ökat.
- Individens förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser har stärkts.
- Villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats.

Figur 9.18 Verksamhetslogik för projektbidrag som stärker demokratin.

Projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället

Bidragets effekter

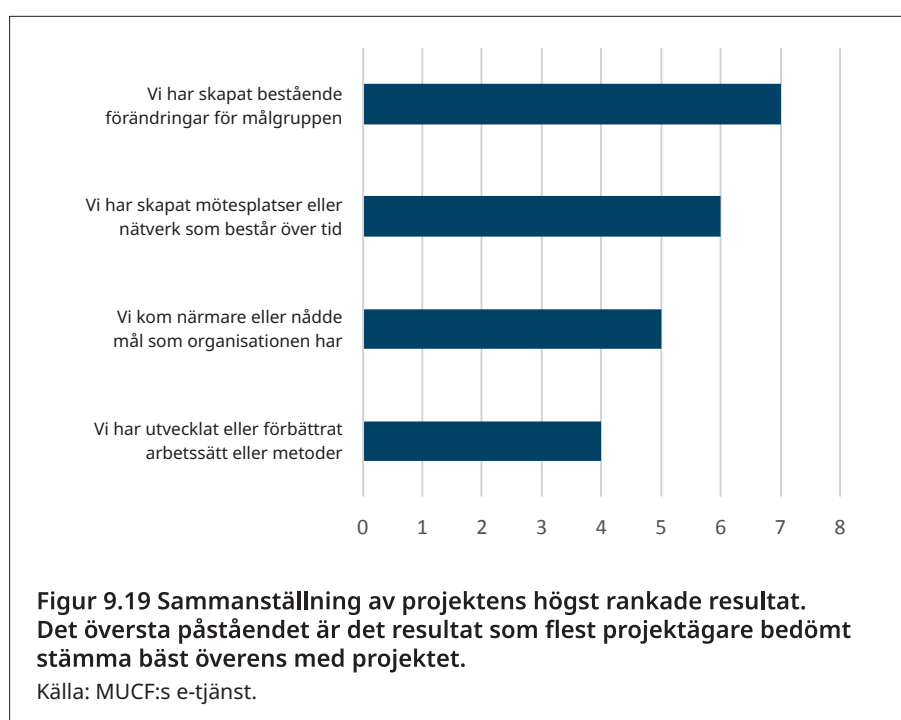
Organisationerna fick uppskatta vilka resultat deras projekt lett till i första hand, i andra hand och så vidare. De fick tolv alternativ där de fick rangordna resultaten från viktigast (1) till minst viktigt (12). Enbart resultat som stämde överens med projektets faktiska resultat skulle rapporteras. Följande alternativ fanns att välja mellan:

- Vi har utvecklat samarbete med andra kommuner, föreningar eller företag.
- Vi har organiserat nya medlemmar.
- Vi har skapat bestående förändringar i organisationens verksamhet eller struktur.
- Vi har skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid.
- Vi har skapat förändringar i samhället som består över tid.
- Vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har.
- Vi arbetar mot nya mål eller har formulerat nya prioriteringar.
- Projektets verksamhet kommer att fortsätta när projektets finansiering är slut.
- Vi har utvecklat eller förbättrat arbetsätt eller metoder.

- Vi har skapat bestående förändringar för målgruppen.
- Vi har tagit fram kunskap om en speciell målgrupp eller verksamhet inom projektet.
- Annat

Alla svarsalternativen finns också i bilaga 7.

Det som flest uppgett som de viktigaste resultaten var att projekten skapat bestående förändringar för målgruppen, sju projekt angav detta, följt av att projekten skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid som angavs av sex projekt. Därefter upp gav fem att de kom närmare eller nådde mål som organisationen har och fyra att de utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder. Notera att några projekt rangordnat flera svarsalternativ högst.

Två projekt som har beviljats projektmedel för ungas organisering har intervjuats.

Det ena projektet genomfördes av en religiöst och partipolitiskt obunden ideell ungdomsorganisation. Projektet syftade till att ge kunskap och stöd till unga nyanlända tjejer som har en brist på meningsfulla fritidsaktiviteter. Projektet skulle genomföra lokala uppstartsgrupper, nätverksträffar, workshoppar, studieresor och ungdomsledda aktiviteter.

Den andra projektägaren är en nationell aktör som bland annat har ideella föreningar, kommunala fritidsverksamheter och ungdomsföreningar som medlemmar. Projektets syfte var att starta mellan fem och tio lokala plattformar

som skulle ägas och drivas av unga. Projektet skulle bland annat ta fram en modell, hålla i utbildningar och genomföra ett demokrati-internat.

Effekter på kort och lång sikt

Utan bidraget

En av de intervjuade organisationerna uppgav att det inte hade varit möjligt att driva projektet över huvud taget utan bidraget från MUCF. Organisationens insats hade begränsats till lokala aktiviteter inom den ordinarie verksamheten. Det hade inte varit möjligt att använda sig av försöksplattformar, att resa till olika platser, att utbilda personal och ungdomar eller att genomföra workshoppar. Utan projektmedel hade organisationen inte vågat testa nya metoder som är viktigt för att kunna se vad som fungerar och kan implementeras i verksamheten. Tack vare projektbidraget har man vågat testa metoder som kan leva kvar efter projektet.

Den andra intervjuade organisationen uppgav att utan bidraget hade projektet behövt byggas på ideella krafter vilket är utmanande – särskilt i mindre byar. Man hade inte kunnat genomföra lika många aktiviteter och lägga upp träffarna lika pedagogiskt. Man hade inte heller kunnat jobba långsiktigt med samma personer som skapar trygghet och trivsel i grupperna vilket i sin tur kunnat påverka viljan att delta. Det hade också varit svårare att hantera konflikter och behålla personer som involverats i projektet. Intervjupersonen drar slutsatsen att projektet kanske inte hade blivit av.

Sammantaget har bidraget varit avgörande för att projekten skulle kunna genomföras vilket innebär att projektens effekter kan härledas till bidraget.

Andra finansieringskällor

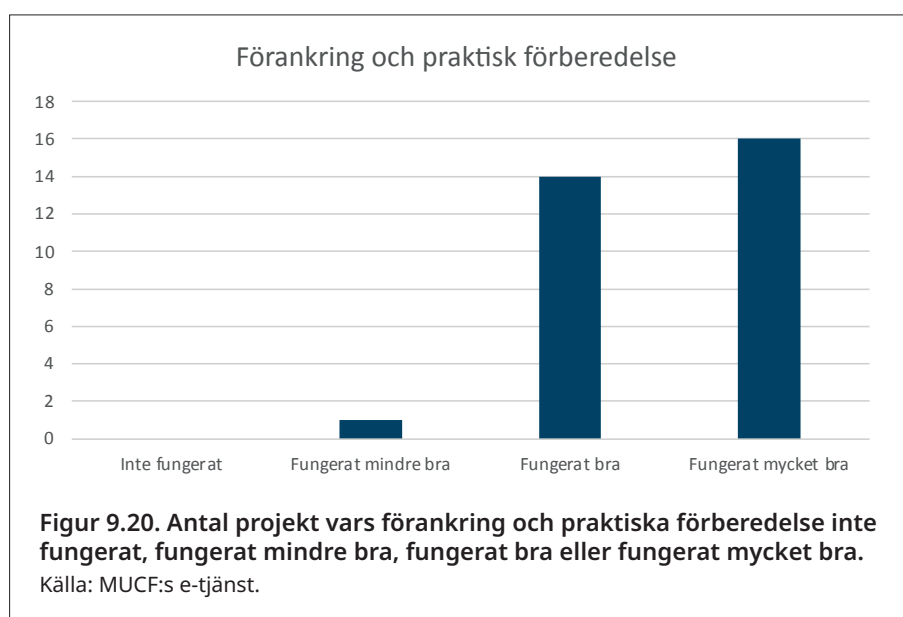
Den ena intervjuade organisationen uppgav att de beviljas organisationsbidrag från MUCF. Det gjorde det enkelt att söka bidrag från myndigheten. Organisationen känner till ansökningssystemet och de rapporter som ska skickas, liksom kriterier och regler för projektfinansiering. De upplever att MUCF är uppdaterade om de frågor som organisationen arbetar med. Ett alternativ hade varit att söka bidrag hos Allmänna arvsfonden eller Folkhälsomyndigheten istället.

Den andra intervjuade organisationen uppger att de hade kunnat söka bidrag hos Allmänna arvsfonden eller hade kunnat pratat med kommunen som kan ha kontakter och kännedom om andra bidrag. Utan bidraget från MUCF hade organisationen istället sökt olika bidrag, kanske hos några lokala fonder, men det hade varit svårt att få lika stort belopp. Organisationen tyckte att det var lätt att söka bidrag hos MUCF eftersom riktlinjerna för ansökan är tydliga och ansökningsprocessen inte är så betungande.

Av en slutrapport framkommer också att projektfinansieringen från MUCF öppnat för privat finansiering av projekt och för nya samarbetspartners. På så sätt kan aktiviteterna från projektet leva vidare.

Delaktighet och målgruppsanpassning

Flera organisationer uppgav att de involverat målgruppen i projektets planering och utförande. Organisationerna har skapat förutsättningar för delaktighet och ägandeskap så att ungdomarna själva kan driva projekten. Slutrapporterna visar att 16 projekt upplevde att förankring och praktisk förberedelse av projektet fungerat mycket bra och 14 att det fungerat bra, ett projekt anger att det fungerat mindre bra.

En organisation beskrev hur målgruppen lämnat input till projektets metodmaterial, planerat projektets innehåll, deltagit i referensgrupper och producerat det färdiga projektmaterialiet.

Ungdomarnas drivkraft beskrivs som en framgångsfaktor i projekten. Tack vare att de ingått i planering och processer uppstod nya kreativa idéer. Engagemanget smittade också av sig på andra ungdomar som började delta aktivt i projektet.

Slutrapporterna visar också att projektdeltagarna känt sig trodda på och bekräftade. De har fått skapa sina egna aktiviteter och fått resurser till sina initiativ. Ungdomar har fått delta i beslut som påverkar dem och har fått lägga tid på saker som gynnar dem nu och i framtiden. En organisation beskriver hur den här typen av medskapandeprocess konkret har gått till:

Detta har skett på de stora arrangerade fysiska träffarna såsom demokratiläget och ledarskapsutbildningen, där ungdomarna själva har fått uttrycka sina behov och vad de behöver för ett ökat inflytande. Utöver det genomfördes ledarforum ett par gånger under året för att diskutera olika frågeställningar om hur vi möjliggör ungas inflytande ur ett långsiktigt och hållbart perspektiv, och hur vi får arbetet att leva vidare i verksamheterna.

Organisationen uppger att metoderna har ökat förståelsen för hur unga definierar sin egen delaktighet och inflytande. Det har i sin tur lett till att ledarna fått tips, idéer, verktyg och metoder för att öka de ungas inflytande på den egna mötesplatsen i form av exempelvis demokrativeckor eller strukturer som upprätthåller de digitala processerna som påbörjats i projektet.

En annan organisation beskrev att man har anpassat tider, datum och platser efter deltagarna i projektet. Det innebar att verksamheten fick förläggas till helger och sena kvällar eftersom det var då ungdomarna kunde delta. Hade organisationen inte anpassat sig hade de inte nått lika många deltagare eller haft lika många engagerade inom projektet.

Även valet av projektaktiviteter har varit viktigt för ungdomarnas engagemang och delaktighet. Det framhålls av en organisation som valde att producera en podcast där unga själva fick komma till tals, bestämma innehåll och vilka frågor som skulle lyftas. Det lockade särskilt unga i socioekonomiskt utsatta områden att gå med i projektet.

Målgruppsanpassning är särskilt viktigt för de här projekten eftersom syftet med bidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Självständig organisering innebär att på egen hand bygga upp och driva egna verksamheter, redan från start. Projektens slutrapporter visar att projekten lyckats väl med detta.

Deltagande präglas av trygghet, bekräftelse och stärkt självförtroende

I många projekt har det varit viktigt att de unga deltagarna har kunnat känna sig trygga att delta. En organisation beskrev vikten av att projektledaren har ett välkomnande och omtänksamt förhållningssätt och att ha ett genuint engagemang för ungdomar. Förmågan att bygga relationer och att ta kontakt beskrivs som en framgångsfaktor, liksom att man inte dömt unga oavsett vad de gjort eller vilka de varit tidigare.

Den ena intervjuade organisationerna uppgav att många deltagare vänt sig till ledarna i projektet med större frågor om livet, familjen, hälsa, juridik och sommarjobb.

Den andra intervjuade organisationen uppgav att det är viktigt att lyssna och förvandla idéer till konkreta aktiviteter. Det ger ungdomarna känslan att de klarar av att arrangera aktiviteter och på så sätt blir projektdeltagandet ett slags självförverkligande för ungdomarna.

En slutrapport beskrev att ungdomarna i projektet haft roligt och byggt nära relationer till varandra. Det i sin tur har väckt engagemang och vilja att fortsätta engagera sig i projektet. Ungdomarna har byggt upp en respekt för varandra och skapat trygga sammanhang tillsammans. Det har i sin tur varit en viktig förutsättning för att kunna öppna sig, prata om erfarenheter och ställa frågor som rör relationer, kropp, identitet och sexualitet. Deltagare har skapa något

som de nu vågat visa de övriga och har delat med sig av svåra och personliga frågor.

I projektutvärderingen hos en organisation visade det sig att deltagarna fått bra hjälp av dem som jobbar i projektet, att det varit enkelt att ställa frågor och att berätta om man mått dåligt. Deltagarna skrev också att de känt sig bekväma och delaktiga på träffarna och att de alltid varit säkra på att de var välkomna.

Det här citatet kommer från en ung projektdeltagare som vittnar om att hens medverkan är kantad av trygghet:

Min mamma brukar inte låta mig gå ut själv, men när hon vet att jag kommer till er, då känner hon sig trygg och jag får gå ut själv.

Att känna sig trygg och självsäker kan antas vara en viktig grund att bygga självständig organisering på. Det har funnits en tillit till såväl andra projektdeltagare som till projektledare. Projektdeltagare har släppt hämningar kring det egna skapandet och byggt trygga sammanhang för samtal, något som bör främja viljan att arbeta tillsammans för gemensamma intressen.

Projekten ger upphov till gemenskap och nätverk

Organisationerna bedömer att projekten bidragit till en stärkt känsla av gemenskap och samhörighet hos deltagarna. Organisationerna vittnar om nationella nätverk av engagerade unga som ungdomarna själva upprätthåller efter projektets slut med både formella och informella metoder.

Deltagarna har angett att projektet har lett till ökad känsla av gemenskap, handlingsutrymme och trivsel berättade en av de intervjuade organisationerna. Det har bidragit till bättre sammanhållning i de bostadsområden där deltagarna bodde. Organisationen uppgav att relationerna varit oerhört viktiga i projektet. Genom att prioritera ett relationsbaserat arbetssätt kunde man skapa ett projekt tillgängligt för ungdomar. Den relationsbaserade metoden har varit avgörande för att nå projektresultaten och organisationen kommer att fortsätta använda metoden i framtida projekt.

En annan organisation beskrev hur man skapat en intresseplattform genom att sprida information, reflektera, ge feedback och dokumentera. Plattformen har blivit ett nätverksverktyg för unga från olika verksamheter som använder den för att utbyta tankar, åsikter och ha djupa diskussioner och samtal om de olika frågorna.

91 procent av deltagarna anser att de fått ett utökat nationellt nätverk genom sitt deltagande i projektet uppger en annan organisation i sin slutrapport. Andra projekt har också samlat in utvärdering från deltagarna. Här några exempel:

Jag har blivit mer öppen, både socialt och gällande de frågor och ämnen vi berör.

Jag gillar detta projekt eftersom man blir mer social och att man utvecklas.

Man får utveckla sina tankegångar och lära sig att prata och diskutera med människor man kanske inte känner så bra.

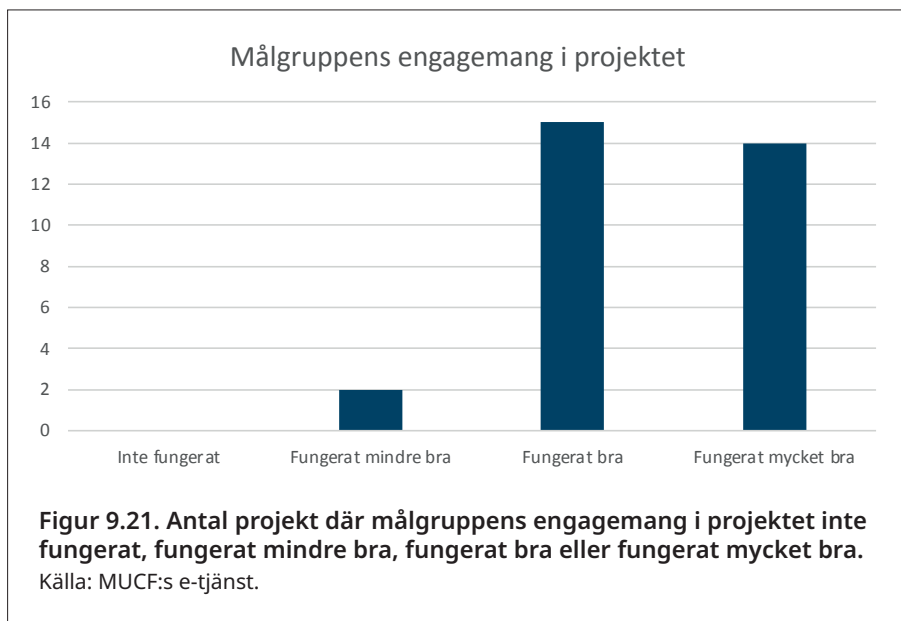
Några projekt anger att man skapat långsiktiga mötesplatser och nätverk som kan bestå över tid med unga i målgruppen och med makthavare och beslutsfattare inom kommun, näringsliv och offentlig sektor.

Inom projektet har man fört diskussioner med politiker och chefer i kommunen berättar en av de intervjuade organisationerna. Mötesplatserna har främjat samverkan och gjort att de unga fått bättre relationer med beslutsfattare och andra aktörer i närområdet.

Att nätverk skapade av unga bildats till följd av projekten innebär att projekten lyckats uppfylla förordningens syfte att främja ungas självständiga organisering. Unga kan tack vare projekten utbyta information med varandra på ett strukturerat sätt och har fått tillgång till sammanhang där de blir lyssnade till. Stärkt gemenskap ungdomar emellan, och inte minst fler kontaktytor till politiker och beslutsfattare, är kortsiktiga effekter som på lång sikt stärker ungas inflytande i samhället.

Projektdeltagare känner starkt engagemang

Förstärkt engagemang, självkänedom och nätverk för enskilda deltagare beskrivs som en av de effekter som projekten givit upphov till. 14 organisationer uppger i sina slutrapporter att målgruppens engagemang i projektet fungerat mycket bra, 15 att det fungerat bra och två att det fungerat mindre bra.

Organisationerna beskrev hur deltagarnas engagemang har överträffat förväntningarna och att flera deltagare under projektets gång har uttryckt tacksamhet eftersom det, enligt dem, saknats aktiviteter för barn och unga där de bor.

Ett gott resultat som lyfts är att barnens och ungdomarnas engagemang hållt i sig under hela projektet och det har varit stor närvaro och många aktiviteter. En av de intervjuade berättade att deltagarna vågat ta mer plats och ta för sig. Dessutom har de varit aktiva och tagit egna initiativ på mötesplatser. Deltagare har på eget initiativ nätverkat med andra unga för att skapa större arrangemang som inkluderar fler.

I ett projekt har åtta av elva projektambassadörer velat fortsätta sitt engagemang under projektår två och i ett annat projekt anser 92 procent av deltagarna att de fått större lust att engagera sig lokalt genom sitt deltagande i projektet.

En organisation uppgav att man i utvärderingen kunnat se att de unga deltagarna upplevt stärkt egenmakt, att de blivit lyssnade till och att de har kunnat göra sin röst hörd. De drar därför slutsatsen att projektet skapat ett ökat engagemang för att delta i civilsamhället och i demokratiska processer. Flera ungdomar har också uttryckt att kunskapen de fått genom projektet bidrog till att de reflekterar mera och ifrågasätter normer i samhället. Organisationen bedömde att detta kan leda till att ungdomarna i större utsträckning själva kan bestämma över sitt liv, sin kropp och sin identitet. En projektdeltagare uttryckte sig såhär i en utvärdering:

Jag trodde inte att jag skulle gilla göra ett eget projekt så här mycket, men när man ser resultatet så blir man motiverad att göra mer.

Både känslan av trygghet och känslan av engagemang är viktiga utgångspunkter för att delta i civilsamhället och skapar en inre motivation som kan hålla i länge.

Deltagare stärker sitt förtroende för samhället

En annan effekt som beskrevs i slutrapporterna är ett stärkt förtroende för samhället bland de deltagande unga. Det har bland annat tagit sig uttryck i en ökad känsla av tillhörighet i det svenska samhället som en följd av föreningstillhörighet. Ungdomarna har lärt sig hur de kan påverka samhället, planera och driva projekt. Ungdomar har blivit mer handlingskraftiga och unga som tidigare kände sig exkluderade från samhället vill nu vara med och påverka på olika sätt. Ett citat från en projektdeltagare illustrerar känslan av att kunna påverka samhället:

Det bästa med projektet är tanken att mitt projekt kan skapa en förändring i Örebro. Även om det är en liten sak vet jag att det var jag som gjorde det.

Till skillnad från övriga projektbidrag är detta bidrag en del av genomförandet av ungdomspolitikerna och det förväntas därför skapa effekter för det ungdomspolitiska målet. De effekter som beskrivs ovan ligger både i linje med

det ungdomspolitiska målet och förordningens syfte om stärkt inflytande i samhället.

Deltagare får ökad kunskap

Organisationerna angav i sina slutrapporter att kunskap och erfarenhet hos unga ledare runt om i landet har stärkts. Unga uppges ha fått ökad kunskap om föreningsliv och ideellt arbete. Det har lett till en ökad känsla av respekt för ideellt aktiva.

En organisation uppger i sin slutrapport att 76 procent av deltagarna ansåg att de fått ökade kunskaper, nya perspektiv eller nya sätt att se på saker och ting. 91 procent ansåg att de har fått mer kunskap om organisering och rättigheter.

Organisationerna beskrev också att man lärt deltagarna hur man skriver ett medborgarförslag och hur man skickar in insändare till tidningar. Deltagarna har fått lära sig hur man argumenterar och har fått förståelse för möjligheterna att driva en förening. En organisation uttrycker sig såhär i sin slutrapport:

Genom gruppsamtal och gruppövningar ökades kunskap kring barnkonventionen i relation till meningsfull fritid och rätt till det, delaktighet, normer, självförtroende och självkänsla.

De effekter som beskrivs ligger väl i linje med det ungdomspolitiska målet och projektbidragets syfte. Kunskap om hur samhället och dess organisationer fungerar, liksom vetskap om vilka metoder som kan användas för att navigera i olika sammanhang, är en viktig nyckel för att kunna forma sitt liv och utöva inflytande över samhällsutvecklingen.

Projektet har skapat arbete för unga

Några organisationer uppgav att deras projekt skapat arbetstillfällen för unga. Projektet har gett flera unga deras första jobbuppdrag och värdefull kompetens inför framtida yrkesliv och egen organisering. En organisation uppgav att man i samarbete med kommunen erbjudit praktikplatser för unga och en annan uppger att tio ungdomar har fått sommarjobb. Jobben har stärkt deras ledarskap och bidragit till deras personliga utveckling.

En av intervjupersonerna berättade att ungdomar har kunnat byta miljö och fått möjlighet att göra mer på sin fritid genom projektet. Hen bedömer att det kan påverka var deltagarna väljer att bosätta sig i framtiden, vilket i sin tur påverkar framtida jobb- och utbildningsmöjligheter.

Den andra intervjupersonen bedömde att ungdomarna tack vare sin medverkan i projektet har fått erfarenheter som de har nytta av när de söker arbete. De aktiviteter och frågor som förekom i projektet påminner om en arbetsintervju och ungdomarna kan ange projektdeltagandet i sitt CV. Organisationen bedömde att en möjlig långsiktig effekt av de erfarenheter som projektet skapat är att de unga lättare kan komma in på arbetsmarknaden.

Eftersom projekten stärkt ungas ställning på arbetsmarknaden har de bidragit till det långsiktiga effektmålet att alla ungdomar har goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Ungdomar stärks i sitt ledarskap

Ett annat vanligt förekommande tema i de projekt som slutredovisats 2022 är ungas ledarskap. De unga deltagarna har fått öva på att leda grupper inom olika idrotter, kulturaktiviteter och projekt. De har fått lära sig riskhantering samt att sätta upp och följa mål. Ungdomarna har fått reflektera över olika ledarstilar och över sina styrkor och utvecklingsområden. Flera projekt har ägnat sig åt ledarskapsutbildning och många har också låtit unga utöva ledarskap inom projektet. En organisation hävdar att ledarerfarenhet från föreningslivet, i form av styrelsearbete och deltagande i verksamhet, har goda effekter på individens utveckling. De bedömer därför att projektet har långsiktigt goda effekter för dem som deltagit.

Organisationerna bedömde att ungdomarna i projekten vill ta ledarroller. En organisation uppgav att man hade som mål att utbilda minst 20 ungdomar i föreningskunskap, ledarskap och arrangörskap. Intresset av att ta ett ideellt ansvar som ledare var dock större, vilket gjorde att mellan 30 och 40 ungdomar deltog.

En annan organisation uppgav att projektmedarbetarna tidigt påpekade att de ville lära sig att driva egna projekt, framför allt genom att få höra om hur andra unga har drivit och organiserat projekt. Workhopparna utformades enligt ungdomarnas önskemål och workshopledaren presenterade sig själv, sin praktik och sin resa från ungdomarnas ålder till sin nuvarande plats i karriären och livet. Ytterligare ett exempel på ungas engagemang för ledarskap beskrevs såhär i en slutrapport:

Att fånga upp yngre ungdomsledare har varit en överraskning då ungdomar ända ner i 13 årsåldern har visat prov på bra ledaregenskaper, mognad och att ta ansvar.

Några organisationer uppgav i sina slutrapporter att många unga som deltagit i projekten gått vidare till att bli ledare i organisationerna. De deltagande ungdomarna tar ansvar och ledarroller i organisationerna men också i samarbetsorganisationer. Många unga fortsätter att engagera sig i föreningslivet efter projektets slut och engagemanget innebär inte sällan ledarroller. En organisation beskrev processen såhär:

Vi har kunnat utbilda unga i ledarskap och verksamhetsplanering som inneburit att dessa unga blivit tryggare i att ansvara för egna aktiviteter, ta beslut och vara delaktiga i lokalföreningens utveckling. Vi har en deltagare som blivit heltidsanställd, flera deltagare leder egna verksamheter och i Lund, Mariestad, Uppsala och Stockholm sitter deltagare idag i de lokala styrelserna.

Att projekten kunnat stärka ungas ägarskap och ansvarstagande i organisationer innebär att de bidragit till förordningens syfte att stärka barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. I och med att de unga medlemmarna fått ökat ansvar, har de per definition blivit mer självständigt organiserade och fått ökat inflytande. Att unga deltar aktivt i det civila samhället skapar en förbättrad representation, vilket innebär att villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats.

Projekten genererar nya föreningar och plattformar

Flera slutrapporter tar upp att de projekt som finansierats av MUCF gjort att man kunnat öka sin verksamhet inriktad på ungas organisering. Organisationerna har ambitioner att låta det påbörjade arbetet fortsätta och att ta till vara på viktiga kunskaper man fått om målgruppens delaktighet. Några organisationer uppgav att man vill fortsätta att söka medel för fortsatt utveckling och spridning. Därutöver beskrevs hur processer och aktiviteter som utvecklats i projekten kommer att implementeras och bli permanenta i organisationernas ordinarie verksamhet, intressepolitiska plattformar, långsiktiga organisationsmål, strategier och arbetsmetoder.

Det beskrevs hur organisationerna tack vare projekten har lärt sig att arbeta på ett ungdomsanpassat sätt och att man därför arbetar med att skapa trygga verksamheter där deltagarna känner tilltro och förtroende. Man vill använda sig av de erfarenheter och den kunskap man fått i projektet genom att starta liknande projekt på andra platser i landet.

En organisation uppgav att projektet ökat antalet ungdomsledda projekt och grupper i Landskrona som till exempel ett basketlag och en ungdomsloppis ledd av unga.

En annan organisation uppgav att projektets metoder kommer att leva vidare genom ledarskapskurser och sommarläger som kommer att bli en mer formaliserad och återkommande del av organisationens verksamhet.

En tredje organisation uppgav att lokalföreningarna till följd av projektet har fått 178 nya medlemmar och att två nya lokala föreningar har startats.

En fjärde organisation beskrev projektets följd effekter och spridning såhär:

I Linköping kopierade ungdomarna konceptet demokratiläger och anordnade ett eget där man bjöd in lokala organisationer och föreningar i närområdet för att diskutera ungas inflytande och delaktighet i samhället, men även för att inspirera och ge unga verktyg för att bilda opinion i frågor som de tycker är viktiga. I Malmö har man genom ett eget projekt hållit i lokala träffar med politiker för att diskutera frågor som unga tycker är viktiga.

Även en av de intervjuade organisationerna berättade att det absolut viktigaste resultatet av projektet var att det skapades lokala plattformar för ungas inflytande och delaktighet inom den öppna fritidsverksamheten. Organisationen

noterade att ungdomarna har kopierat projektets aktiviteter i mindre, lokala format. Det har bland annat rört sig om lägerverksamhet på lokal nivå där ungdomar pratar om demokrati och frågor som berör unga. Fler unga hör av sig till organisationen och vill få hjälp att skapa egna ungdomsföreningar och deltagare söker medel från organisationen för att kunna fördjupa kontakt och diskussion utanför de ramar som organisationen byggt upp.

Till följd av projektet startade organisationen också ett nätverk för unga och utökade antalet deltagare från 25 till 40 spridda över hela landet. I nätverket uppstår nya idéer som implementeras i organisationens ordinarie verksamhet.

Exemplen ovan illustrerar tydligt hur projekten lyckats mobilisera unga på ett sätt som genererar nya föreningar och ökad självständig organisering bland unga deltagare.

Projekten har inte bara bidragit till ungas föreningsliv utan även berikat civilsamhället i sin helhet, vilket innebär att villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats. Att lärdomar kring ungas organisering och metoder för att inkludera unga implementeras i organisationernas ordinarie verksamhet och framtida strategier ökar förutsättningarna för att effekterna ska bli långsiktiga och beständiga.

Sammanfattning

Förutsättningar

- MUCF delar ut projektbidrag till projekt som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället.

Verksamhet

- Projekt med möjlighet att arbeta långsiktigt, kunskapsbaserat och med bred geografisk förankring.
- Ungdomsledda projektmetoder.

Prestationer

Inom ramen för verksamheten har organisationen kunnat genomföra följande prestationer:

- Målgruppsanpassade aktiviteter med fokus på trygghet och stödjande relationer.
- Utökade kontaktytor med politiker och beslutsfattare.
- Utbildningar på temat ledarskap och föreningskunskap.
- Ungdomsanpassade strategier, arbetsmetoder och mål implementeras i ordinarie verksamhet.

Effekter på kort sikt

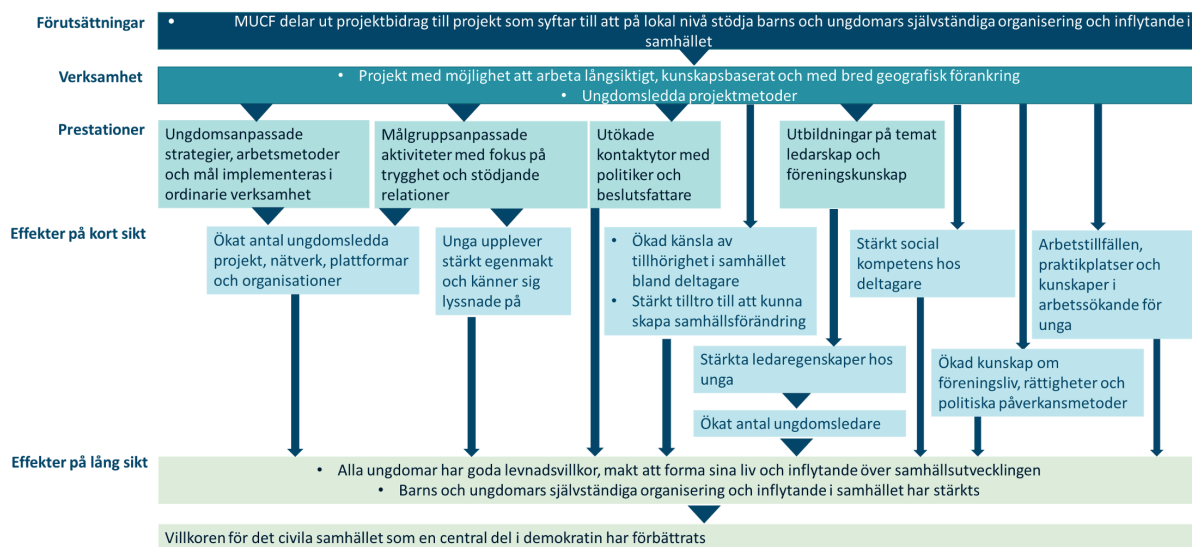
Prestationerna ger enligt organisationerna upphov till följande kortsiktiga effekter:

- Stärkt social kompetens hos deltagare.
- Unga upplever stärkt egenmakt och känner sig lyssnade på.
- Ökad känsla av tillhörighet i samhället bland deltagare.
- Stärkt tilltro till att kunna skapa samhällsförändring.
- Ökad kunskap om föreningsliv, rättigheter och politiska påverkansmetoder.
- Arbetsstillfällen, praktikplatser och kunskaper i arbetssökande för unga.
- Stärkta ledaregenskaper hos unga.
- Ökat antal ungdomsledare.
- Ökat antal ungdomsledda projekt, nätverk, plattformar och organisationer.

Effekter på lång sikt

De kortsiktiga effekterna kan tänkas bidra till de långsiktiga effekter som ligger i linje med förordningens syften, syftet med politiken för det civila samhället och det ungdomspolitiska målet:

- Barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället har stärkts.
- Alla ungdomar har goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.
- Villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin har förbättrats.

Figur 9.22 Verksamhetslogik för projektbidrag som syftar till att på lokal nivå stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället.

10. MUCF:s samlade bedömning

MUCF:s bedömning

MUCF bedömer att projektens resultat och effekter ligger väl i linje med respektive bidrags syfte.

Statsbidragen går till verksamhet som vidareutvecklas och sprids vilket gör att staten ges god valuta för pengarna

Statliga investeringar i verksamhet som drivs av ideella organisationer kan vara mycket effektiva i förhållande till de resurser som tillhandahålls. Bedömningen är att de statliga bidrag som den här rapporten behandlar många gånger växlas upp av organisationerna själva och av de individer som är engagerade i projekten. Projekten implementeras i ordinarie verksamhet, arbetsmetoder och material sprids vidare till andra aktörer och nya former av samverkan och plattformar upprättas där arbetet med projektens teman och huvudfrågor kan fortsätta. Vissa projekt lever även vidare efter att MUCF:s finansiering avslutats.

Projektet har varit till nytta för målgrupperna och en majoritet av projekten gav långsiktiga effekter

MUCF bedömning av projektens redovisning av effekter, tillsammans med de fördjupande intervjuerna pekar dels på att projekten gynnat målgrupperna, dels att det finns goda förutsättningar för att projektbidragen bidrar till mer långsiktiga förändringar i samhället.

De organisationer som fått projektbidrag anger främst fyra typer av effekter som deras projekt lett till

- Vi har skapat bestående förändringar för målgruppen (22 projekt)
- Vi har utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder (12 projekt)
- Vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har (12 projekt)
- Vi har skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid (8 projekt).

Elva andra effekter har angetts men ingen av dessa nämns av mer än tre projekt.

Det har bedrivits minst ett projekt i alla län men flest i storstäderna

Den geografiska spridningen av projekten har ökat sedan förra året. I alla län har det bedrivits minst ett projekt. Samtidigt är det fler projekt som bedrivits i storstadsregioner jämfört med övriga län.

MUCF bedömer att en geografisk spridning är viktig, speciellt för ungas sociala inkludering i utsatta områden och på landsbygden. MUCF:s fokusrapport visade 2019 att unga i landsbygder känner sig mindre inkluderade än unga i städer.¹⁹

43 procent av projekten bedrevs i någon av storstadsregionerna. 18 procent i region Stockholm, 13 procent i Skåne och 12 procent i Västra Götaland. Den geografiska spridningen av projekten har blivit mer jämnt fördelad sedan förra året. Då bedrevs 85 procent av projekten i en eller flera av storstadsregionerna, även om flera av dessa projekt även var aktiva i andra län.

Något fler kvinnor än män arbetar inom projekten

Det är något fler kvinnor som arbetat i de slutrapporterade projekten. Det gäller generellt både ideellt, avlönat och arvoderat arbete. Bland de ideellt arbetande var 62 procent kvinnor, 27 procent män, 2 procent hade annat kön och uppgift saknas för 9 procent. Motsvarande siffror för avlönat eller arvoderat arbete var 57 procent kvinnor, 34 procent män, 3 procent annat kön och uppgift saknas för 6 procent.

Det finns skillnader i könsfördelningen bland de som arbetat i de olika projektformerna. Bland projekten som arbetat med att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället var det en jämn könsfördelning bland de som arbetat ideellt. 49 procent kvinnor, 50 procent män och en procent med annan könstillhörighet. För de som arbetat avlönat eller arvoderat var det 58 procent kvinnor, 38 procent män, tre procent hade annan könstillhörighet och uppgift saknas för en procent.

Bland personer som arbetat ideellt med projekt för att motverka rasism och andra former av intolerans var 91 procent kvinnor, sju procent män och två procent hade annan könstillhörighet. Motsvarande siffra för avlönad eller arvoderad personal var 65 procent kvinnor, 30 procent män och fyra procent annan könstillhörighet och uppgift saknas för en procent.

Bland projekt som syftar till att stärka demokratin var 56 procent kvinnor, 42 procent män och två procent hade annan könstillhörighet.

För projekt som syftar till att motverka hot och hat i det offentliga samtalet saknas det uppgifter om kön för en tillförlitlig bild.

Det är under två procent av de som arbetat i någon av stödformerna som har en annan könstillhörighet än kvinna eller man.

¹⁹ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2019). "Fokus 18 – Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige". Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Resurser till löner är viktigast för projektens genomförande

Den största kostnaden för alla projektformer är löner som varierar mellan 55 och 73 procent och den näst största kostnaden är arvoden som varierar mellan 11 och 19 procent.

Aktiviteterna som genomförs i projekten är ofta beroende av personal som exempelvis projektleder. Sett till de aktiviteter som genomförs anser MUCF att det är viktigt att civilsamhället får tillgång till projektmedel, särskilt sett ur målgruppernas perspektiv och den nytta de har av projekten.

MUCF använder det ökade anslaget för bidragsadministration till att utveckla arbetssätt och metoder

MUCF har fått extra resurser för att utveckla arbetssätt, metoder och ge mer kvalitativa analyser av bidragens användning. Insatser görs nu för att det ska bli ännu enklare för organisationerna vid bidragsansökan. Dessutom utvecklas det preventiva och kommunikativa stödet med att lära känna och stötta organisationerna.

Det görs också insatser för att utveckla uppföljningen av resultat och effekter i projekten. Som del i en förbättrad effekttuppföljning av projektbidragen har myndigheten under 2022 förtydligat riktlinjerna för målformuleringar och arbetat fram ett tydligare effektfokus i ansökningsformulären. Det innebär att myndigheten ställer frågor om hur de sökande organisationerna arbetar med effektmätning kopplat till konkreta kort- och långsiktiga effekt- och resultatmål i projekten.

Både kontrollerna och uppföljningen handlar om att bevara statsbidragens legitimitet och allmänhetens förtroende för systemet.

Ökad uppföljning ger effekt och säkerställer kvaliteten i bidragsgivningen

MUCF arbetar kontinuerligt med att utveckla kontroller och rutiner kopplade till projektbidragen. MUCF har formulerat nya generella villkor som syftar till att tydliggöra hur projektmedlen får användas, vad som är viktigt att tänka på under projektets gång samt hur redovisningen av projektet ska gå till. I samband med att organisationen ansöker om bidrag intygar den som skriver under ansökan att hen läst och godkänt de generella villkoren. Villkoren började gälla den 1 januari 2022. De generella villkoren finns i bilaga 7.

Under 2022 har MUCF fortsatt arbetet med att utveckla och införa ytterligare uppföljning i bidragshanteringen. Syftet har framför allt varit att säkerställa att statliga medel inte betalas ut till fel aktörer samt att stärka legitimiteten i bidragsgivningen. Myndigheten har inrättat en uppföljningsgrupp som kompletterar handläggningen med särskild uppföljning av bidrag. Myndigheten arbetar nu med riskbaserad uppföljning. Det innebär att handläggarna identifierar riskindikatorer inom varje bidragsform som kan leda till verksamhetsbesök,

utökad granskning av underlag i nästkommande ansökan och att organisationen får delredovisa.

Uppföljningar sker i form av skrivbordskontroller, delredovisningar och kompletterande handlingar som styrker hur bidraget använts. Det kan vara genom huvudbok, bankkontoutdrag och verifikationer. Uppföljning sker också i form av verksamhetsbesök enligt en ny rutin där myndigheten både arbetar proaktivt för att stötta organisationer och med utgångspunkt i risker som uppmärksammas. Vid verksamhetsbesöken hos organisationer som beviljats projektbidrag kontrollerar myndigheten om det finns tillräckligt bra ekonomisystem och följer upp ekonomiska handlingar för att se hur bidraget använts. Därutöver kontrolleras till exempel lokaler, bidragets användning och genomförda aktiviteter.

MUCF:s förslag

Utifrån de samlade kunskaperna om bidragsgivning lägger MUCF fram följande förslag till regeringen. Förslagen är i linje med förslagen i MUCF:s budgetunderlag 2023–2025.²⁰ MUCF lämnar följande förslag till regeringen:

- Inför ett statsbidrag för att stärka den digitala utvecklingen i civilsamhället.
- Inför ett uppdrag att fördela statsbidrag till samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar.
- Återinför uppdraget att fördela statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin.
- Höj bidraget för projekt som ska främja mötesplatser för unga hbtqi-personer.
- Återinför statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet och stärker utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet.
- Fortsätt arbetet med MUCF:s promemoria ”Förslag till förändringar av de förordningar som styr MUCF:s bidragsgivning”.

Förslagen beskrivs i sin helhet nedan:

Inför ett statsbidrag för att stärka den digitala utvecklingen i civilsamhället

MUCF föreslår att myndigheten får i uppdrag att fördela statsbidrag som syftar till att stärka förutsättningarna för civilsamhällesorganisationer att stödja den digitala utvecklingen hos riksförbunden och deras lokalavdelningar. Myndighetens förslag är att 15 miljoner fördelas årligen under perioden 2024–2026.

Digitaliseringen går snabbt framåt i hela samhället, även i det civila samhällets organisationer, samtidigt saknar civilsamhället motsvarande satsningar som finns för näringslivet och den offentliga sektorn. I MUCF:s studie ”Digitalisering

²⁰ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021). ”Budgetunderlag 2023–2025”. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

för alla”²¹ identifierades flera utmaningar för det civila samhället kring digitalisering. Det civila samhällets organisationer har utmaningar kopplade till teknikval, lagstiftning, datasäkerhet och hur inkluderande och meningsfulla aktiviteter kan genomföras i en alltmer digitaliserad värld. Myndigheten ser en risk för att ojämlika villkor att delta i demokratiska processer förstärks och även att föreningar med låg digital kapacitet får svårare att klara grundförutsättningarna för organisering.

Syftet med ett statsbidrag för att stärka den digitala utvecklingen är att bidra till ett digitalt kompetenslyft i civilsamhället. Målet är att minska de digitala klyftorna mellan organisationer i det civila samhället. Målgruppen är de organisationer i civilsamhället som behöver utveckla sin digitala kompetens. Att organisationerna själva med finansiellt stöd genomför sin digitala kapacitetsutveckling ligger i linje med principen om självständighet och oberoende.

Uppdraget bör finansieras över utgiftsområde 17, anslag 13:5 under perioden 2024–2026 med 15 miljoner kronor årligen, varav högst en miljon kronor får användas för administrativa kostnader.

Inför ett statsbidrag om 25 miljoner kronor årligen till samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar

MUCF föreslår att myndigheten får i uppdrag att fördela ett statsbidrag på 25 miljoner kronor årligen riktat till kommuner för samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar. Bidraget föreslås likna det statsbidrag som MUCF tidigare fördelat med stöd av förordning (2016:82) om statsbidrag till samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar.²²

Förutsättningarna för att arbeta med unga som varken arbetar eller studerar ser olika ut över landet. Många kommuner och samordningsförbund använder både egna resurser och externa medel i form av exempelvis projektmedel beviljade av Europeiska socialfonden. Andra kommuner har inte samma möjligheter att anslå resurser till detta trots att behovet kan vara lika stort. Ett nytt statsbidrag för insatser riktade till målgruppen skulle kunna användas för att till viss del utjämna skillnaderna i förutsättningar över landet. Det skulle också skapa möjligheter för kommuner eller samordningsförbund att testa nya metoder och samarbeten, samt minska andelen unga som varken arbetar eller studerar i enskilda kommuner.

Ett nytt bidrag bör ha ett tydligt ungdoms-, ickediskriminerings-, jämställdhets-, barnrätts- och funktionshindersperspektiv. Insatser som syftar till att nå de grupper av unga som riskerar ett särskilt långvarigt utanförskap bör

²¹ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2022a). ”Digitalisering för alla? Digitaliseringens konsekvenser för det civila samhället”. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

²² SFS 2008:62

prioriteras, så som unga med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa och unga i områden med socioekonomiska utmaningar.

Uppdraget bör finansieras av utgiftsområde 17, anslag 12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken 2024 till 2026 med 25 miljoner kronor årligen, varav högst 1,2 miljoner kronor får användas för administrativa kostnader.

Återinför uppdraget att fördela statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin

MUCF föreslår att myndigheten får ett långsiktigt uppdrag att fördela 25 miljoner kronor i statsbidrag för att stödja lokala insatser som syftar till att stärka demokratin. MUCF har på grund av begränsade medel gett avslag till projekt som i stor utsträckning skulle gynna bidragets syfte. Myndigheten bedömer utifrån tidigare ansökningar att 25 miljoner årligen skulle bidra till förordningens syfte som styr bidraget, med bibehållen kvalitet på projekten.

MUCF befarar att ett uteblivet bidrag riskerar att leda till att redan etablerade positiva strukturer försvinner. Kortsiktiga projektbidrag riskerar också att skapa en minskad tillit till myndigheter som MUCF för organisationer som arbetar med demokratifrämjande aktiviteter. Det i sin tur kan försämra myndighetens möjligheter att arbeta demokratifrämjande.

Ett förstärkt uppdrag skulle bidra till de jämställdhetspolitiska målen, bland annat delmål ett om en jämn fördelning av makt och inflytande mellan män och kvinnor. Delar av landet och befolkningen har ett lägre valdeltagande och lägre deltagande i demokratin. I områden med socioekonomiska utmaningar har män både ett högre deltagande i den lokala demokratin och högre valdeltagande.²³

Uppdraget bör finansieras av utgiftsområde 1, anslag 6:1 Allmänna val och demokrati med 25 miljoner kronor årligen, varav 1,5 miljoner kronor får användas för administrativa kostnader i form av bidragshandläggning, information om bidraget, ökad kontroll, nätverksbyggande och övriga aktiviteter som kan bidra till att stärka genomförandet av projekt som finansierats av bidraget.

Höj bidraget för projekt som ska främja mötesplatser för unga hbtqi-personer

2023 har MUCF fördelat statsbidraget för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqi-personer under tre år. Den totala summan på bidragsmedlen över tre år uppgår till drygt 6,3 miljoner kronor. Det sammanlagda sökta beloppet från sökande organisationer över de tre åren motsvarar drygt 26,8 miljoner kronor, med ett succesivt ökande sökt totalbelopp. Sökta medel för 2023 års ansökningsomgång uppgick till drygt 14 miljoner kronor där myndigheten hade 2,16 miljoner kronor att fördela.

²³Jämställdhetsmyndigheten (2021). "Kvinnor och män i lokal demokrati: En förstudie om jämställdhet, delaktighet och deltagande i lokalsamhälle och demokrati". (Rapport 2021:3). Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.

Den höga efterfrågan på bidragsmedel från organisationerna har medfört en positiv effekt på kvaliteten på projekten som beviljats medel som varit förhållandevis hög sett över samtliga bifall för myndighetens nationella projektbidrag. Även om den höga konkurrensen resulterat i hög kvalitet bland bifallen har det även lett till en anmärkningsvärt hög kvalitet bland flera av de projektbidrag som avslagits, vilket skapat en svårmotiverat skarp gräns i kvaliteten mellan de ansökningar som fått bifall och de som fått avslag. Detta har även orsakat svårigheter att motivera avslagen av ansökningarna för handläggarna. Utifrån detta ser MUCF att ett högre anslag kan skapa goda möjligheter fortsätta finansiera projekt med hög kvalitet.

Därför önskar MUCF att bidraget för projekt som ska främja mötesplatser för unga hbtqi-personer höjs.

Återinför ett statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet och stärker utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet

MUCF föreslår att myndigheten får i uppdrag att fördela statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet och stärker utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet.

Hot och hat är ett problem för det demokratiska samtalet och demokratin. Många unga vittnar om hot och hat och en rädsla för att uttrycka sig. Sociala medier är en viktig arena för ungas samhällsengagemang, men det är också där mycket hot och hat sker. Det krävs insatser för att värna det demokratiska samtalet och skydda unga från hot och hat.

Det civila samhället har en viktig roll i arbetet med att hantera hot och hat mot sina företrädare och är en viktig röst i demokratin. Vidare har det civila samhället tillgång till arenor som kan vara svåra för det offentliga att nå. Det är därför av stor vikt att det civila samhället ges förutsättningar och resurser för att arbeta med att minska förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet. Statsbidraget bör ha som mål att det civila samhällets organisationer ska få bättre kapacitet att hantera och motverka hot och hat mot individer som är engagerade i organisationen och erbjuda dem lämpligt stöd. Bidraget bör riktas till föreningar, organisationer och stiftelser som vänder sig till, eller samlar, opinionsbildare så som förtroendevalda politiker, journalister, konstnärer och andra opinionsbildare.

Arbetet bör bygga på den kunskap som MUCF och andra relevanta aktörer tar fram om hot och hat och dess konsekvenser. MUCF fördelade 2018 till 2020 statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet och stärker utsatta opinionsbildare och andra som deltar i det offentliga samtalet. MUCF kan bygga vidare på dessa erfarenheter och även på den kunskap som en pågående kartläggning av omfattning och konsekvenser av trakasserier, hot och våld kommer att generera. Det nya uppdraget skulle genomföras i dialog med det civila samhället samt andra myndigheter med relaterade uppdrag.

Uppdraget bör finansieras av utgiftsområde 1, anslag 6:1 Allmänna val och demokrati med tio miljoner kronor årligen där en miljon kronor får användas för administrativa kostnader för bidragshantering, samverkan och kunskapsförmedling.

Fortsätt arbetet med MUCF:s promemoria "Förslag till förändringar av de förordningar som styr MUCF:s bidragsgivning"

Den 25 augusti 2022 lämnade MUCF promemorian "Förslag till förändringar av de förordningar som styr MUCF:s bidragsgivning" till Regeringskansliet. Förslagen diskuterades i ett digitalt möte med tjänstepersoner från olika departement. Regeringskansliet arbetar nu med de förslag som togs fram och kommer att göra en översyn av förordningarna. MUCF ser positivt på att arbetet pågår. Följande förslag rörde projektbidragen:

Förtydligande av syftet med statsbidragen

I flera förordningar finns inledande bestämmelser som övergripande beskriver innebörden av förordningen, vilken myndighet som prövar bidrag och ibland för vilken tidsperiod ett bidrag kan beviljas. I vissa av förordningarna framgår det av de inledande bestämmelserna vad bidragets syfte är. Av (prop. 2009/10:55) framgår att ett övergripande syfte bör anges för alla bidrag till det civila samhällets organisationer. MUCF ser gärna att syftet med bidraget anges uttryckligen i varje förordning och vidare att syftet även separeras från de inledande bestämmelserna. Det skulle också vara önskvärt om syftena i förordningarna, framför allt de som styr projektbidragen, preciseras med hjälp av indikatorer så att effektmätning av bidragen underlättas.

Följa upp pågående verksamhet

Förordningarna reglerar vilka uppgifter MUCF har rätt att kräva in i samband med en ansökan och redovisning av beviljade medel. MUCF föreslår att förordningarna även reglerar vad MUCF kan kräva av en sökande som beviljats bidrag då verksamheten är pågående. Det kan handla om att ta emot besök från myndigheten eller lämna ut efterfrågade handlingar i samband med organisationen är uttagen för uppföljning.

Förenkla och samordna bidragsförordningarna

Statskontoret har i sin analys av MUCF från 2017 konstaterat att det finns många skillnader i villkoren i förordningar som styr bidragen till den civila sektorn som skulle kunna vara gemensamma. Det gäller exempelvis ansökan, återrapportering och revision. Skillnaderna medför svårigheter och merarbete för MUCF eftersom myndigheten behöver separata kontrollrutiner för varje bidrag. Statskontoret föreslog vidare att bidragsförordningarna förenklades och samordnades. MUCF föreslår att villkoren för bidrag och några ytterligare punkter utformas på ett liknande sätt i de olika stödformerna inom en bidragsform när det gäller följande:

- Kravet på organisationers självständighet
- Formen för statsbidraget
- Verksamhet som ska ha bedrivits en bestämd tid
- Förordningarnas språkliga uppbyggnad
- Återbetalning och återkrav
- Hinder mot utbetalning

Demokratisk uppbyggnad

MUCF föreslår att det införs krav om att en ideell förening ska vara demokratiskt uppbyggd för att kunna bli beviljad projektbidrag i alla förordningar som avser projektbidrag.

Ideell förening eller organisation

Det förekommer variation gällande formuleringen av vilken typ av aktör inom civilsamhället som är behörig projektbidragen. Flera bidragsförordningar använder sig av begreppet ”ideella föreningar” men ”organisation” förekommer också. MUCF skulle gärna se att förutsättningar för bidraget avseende organisationsform samordnas till ideell förening, där eventuella tillägg i stället preciseras.

Organisationer som får annat statsbidrag

I de förordningar som saknar en hänvisning till hur ansökningar från organisationer som får annat statsbidrag för samma verksamhet ska hanteras föreslår MUCF att förordningen utökas med en paragraf som möjliggör att ansökan får avslås om den sökande under samma tidsperiod har fått annat statsbidrag för samma verksamhet som en ansökan enligt aktuell förordning avser.

Avbryta finansiering av ett projekt

MUCF föreslår att de förordningar som reglerar projektbidrag får en paragraf som ger myndigheten mandat att avbryta finansieringen av ett pågående projekt om projektet drivs i strid mot de villkor som framgår av beslutet.

Tidigare redovisningar får tas i beaktande

I förordningen om statsbidrag för insatser som främjar mötesplatser för unga hbtqpersoner finns en paragraf som ger MUCF stöd att ta redovisningar för tidigare lämnade bidrag i beaktande vid bedömning av en ansökan. MUCF föreslår att denna paragraf införs i de övriga förordningarna som reglerar projektbidrag.

Separera villkoren som avser projektbidraget stödja ungas organisering från villkoren som reglerar statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer

MUCF föreslår att regeringen beslutar om att författa två förordningar av den förordning som idag reglerar både organisations- och projektbidrag till barn och ungdomsorganisationer. Detta skulle medföra att villkoren som gäller för projektbidraget skulle bli enklare att förstå för organisationer som vill ansöka om projektbidrag för att stödja ungas organisering och inflytande i samhället på lokal nivå. MUCF får inför varje utlysning av projektbidraget frågor från organisationer gällande behörighet till bidraget då organisationen inte har 1000

medlemmar eller är en barn- och ungdomsorganisation. I den förordning som reglerar projektbidraget skulle det även vara önskvärt om det av namnet framgår att bidraget syftar till ungas organisering i relation till inflytande i samhället. MUCF föreslår vidare att det av förordningen framgår vad som gäller för en sökande organisation avseende möjligheten att ansöka om projektbidrag för att på sikt uppfylla kraven för organisationsbidrag för barn- och ungdomsorganisationer som i nuläget endast återfinns i myndighetens regleringsbrev. Slutligen föreslår MUCF att villkoret att projektbidraget inte får användas för administrativa kostnader i organisationens eller medlemsföreningens ordinarie verksamhet tas bort då detta villkor saknas i övriga bidragsförordningar som reglerar projektbidrag.

Förslag:

Bidrag lämnas i form av projektbidrag till

1. Ideella föreningars arbete för barn och ungdomar på lokal nivå
2. Ideella föreningens egen utveckling för att organisationen på sikt ska uppfylla de krav som finns för organisationsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer (förordning 2011:65).

11. Referenser

Anderson, M. R. (2010), "Community Psychology, Political Efficacy, and Trust", *Political Psychology*, Vol. 31, No. 1 (February 2010), pp. 59-84
Published by: International Society of Political Psychology.

Ds 2015:38. "Statligt stöd till civila samhället – en översyn av fyra bidragsförordningar samt stödet till Exit". Stockholm: Kulturdepartementet.

Ekonomistyrningsverket (2016) "Vägledning Verksamhetslogik". 2016:31.

Jämställdhetsmyndigheten (2021). "Kvinnor och män i lokal demokrati: En förstudie om jämställdhet, delaktighet och deltagande i lokalsamhälle och demokrati". (Rapport 2021:3). Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2019). "Fokus 18 – Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige". Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2020). "Coronakrisens konsekvenser för det civila samhället – lägesbild oktober 2020", Stockholm. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021). "Budgetunderlag 2023-2025". Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2022). "Kartläggning av hot och hat mot det civila samhället". Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2022a). "Digitalisering för alla? Digitaliseringens konsekvenser för det civila samhället". Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Reichert, F. (2016), "How Internal Political Efficacy Translates Political Knowledge Into Political Participation – Evidence From Germany", *Europe's Journal of Psychology*, 2016, Vol. 12(2), 221–241.

SCB (2019), "Analys av valdeltagande vid de allmänna valen 2018", 2019-06-25.

SFS 2008:62 Förordning (2008:62) om statsbidrag till verksamheter mot rasism och liknade former av intolerans.

SFS 2011:65 Förordning (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer.

SFS 2018:32 Förordning (2018:32) om statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet.

SFS 2020:26 Förordning (2020:26) om statsbidrag för åtgärder som stärker demokratin.

SFS 2022:118 Förordning (2022:118) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer.

Ungdomsstyrelsen (2009). Konsekvenser, resultat och effekter av Ungdomsstyrelsens bidragsgivning till ideella organisationer. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Örtegren, Kari (2021). Projektplanering med hjälp av LFA-metoden The Logical Framework Approach (LFA), Project Design AB.

12. Bilagor

1. Projekt med syfte att minska förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet

I tabellen nedan presenteras projekt som redovisades och godkändes 2022 i syfte att minska förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet.

Tabell 12.1 Ansökningar från 2020 där projekten redovisades och godkändes 2022. Beviljat belopp i kronor.

Projektägare	Projektnamn	Belopp
Civil Rights Defenders	Säkerhetsjouren	1 292 275
Forum-Idéburna organisationer med social inriktning	Hot mot ideella ett hot demokratin - engagemanget får aldrig tystas	481 000
LSU, Sveriges ungdomsorganisationer	Hat & hot mot ungdomsrörelsen II	1 721 500
RFSL Ungdom	Civilkurage	1 113 257
RFSU Malmö	Säkrare i sexualitetsdebatten	740 000
Stiftelsen Fryshuset - Respekt på nätet	Unga nätvandrare	310 223
Svenska Samernas Riksförbund, SSR	Näthat, hot och hatbrott - en del i vår vardag	341 745
Summa		6 000 000

Källa: MUCF:s e-tjänst.

2. Projekt med syfte att motverka rasism och liknande former av intolerans

I tabellen nedan presenteras projekt som redovisades och godkändes 2022 i syfte att motverka rasism och liknande former av intolerans.

Tabell 12.2 Ansökningar från 2020 och 2021 där projekten redovisades och godkändes 2022. Beviljat belopp i kronor.

Projektägare	Projektnamn	Belopp
Awesome People	ESCAPE The Phobia	849 700
Civil Rights Defenders	Aktivistakademin	1 437 400
Forum – Idéburna organisationer med social inriktning	Civilsamhälle för öppenhet och inkludering	732 959
FUSION	Na dara pen kon san! – Våga säga vem du är!	206 000
FUSION	Varför just vi!?	223 000
Futebol då força Sverige	Svensk fotbolls handlingsplan mot rasism	632 020
Förbundet Vi Unga	Antirasistisk handlingskraft	437 333
Gipsy föreningen Galbi	Singoallas Karavan	294 200
IM Individuell Människohjälp	Antirasism i arbetslivet	1 513 000
IM Individuell Människohjälp	Global antiracism for local change – Act Glocal	1 622 000
Interfem	BlatteQueers i Film	998 640
Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	Förstudie:digital utbildning/utbildare för att motverka antiziganism och intolerans och intolerans mot romer	158 950
Rädda Barnen	Antirasistisk action learning	1 022 525
Skåne Stadsmission	"Du ser ut som någon vi letar efter..." – Rasprofilering utifrån Ungas egna Röster	736 624
Stiftelsen Gaaltje	ALLT ska bort – främlingsfientlighet, rasism och kolonialism!	150 000
Svenska kommittén mot antisemitism	Utbildning om antisemitism och rasism för medlemmar i politiska ungdomsförbund	320 000
Tamam	Rättvis Organisering år 2	1 099 043
Trajosko Drom	Ame sam rom – sunen! Vi är romer – lyssna!	290 000
Studieförbundet Vuxenskolan: Göteborgsregionen Sydost	Tolerans för alla - vem är i rummet?	231 500
Summa		12 954 894

Källa: MUCF:s e-tjänst.

3. Projekt med syfte att stärka demokratin

I tabellen nedan presenteras projekt som redovisades och godkändes 2022 i syfte att stärka demokratin.

Tabell 12.3 Ansökningar från 2020 och 2021 där projekten redovisades och godkändes 2022. Beviljat belopp i kronor.

Projektägare	Projektnamn	Belopp
ABF Huddinge	Demokratiskola 2.0	320 000
ASOV Stockholm	Demokrati tillsammans	678 626
Demokrati för Barns Framtid	Democratic Empowerment – förstagångsväljare 2022	608 200
Ensamkommandes förbund	Du har en röst	423 260
FOLK	127 Forum	947 250
Föreningen Norden	Poddcirkeln - Min demokratiska röst	801 500
Insamlingsstiftelsen Rapatac	Barnens väg	532 486
Riksförbundet FUB	Aktivism för alla!	1 056 400
Rädda Barnens Ungdomsförbund	Utvidga demokratin för att inkludera unga!	917 551
Studieförbundet Vuxenskolan Förbundskansli	Mitt val/Digitala verktyg för ökat valdeltagande	978 250
The Good Talents	The Good Talents demokratiprojekt	227 000
Verdandi	Unga frågor unga - digitala områdesundersökningar	562 892
Zigzag föreningen	Empower The Districts	514 500
Summa		8 567 915

Källa: MUCF:s e-tjänst.

4. Projekt med syfte att stödja barns och ungdomars självständiga organisering

I tabellen nedan presenteras projekt som redovisades och godkändes 2022 i syfte att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande.

Tabell 12.3 Ansökningar från 2020 och 2021 där projekten redovisades och godkändes 2022. Beviljat belopp i kronor.

Projektägare	Projektname	Belopp
RFSL Ungdom	SAGA ? Projektet (SAGA = Sexuality and Gender Acceptance)	754 100
ABF Södra Småland	Förening Mera år 2	727 000
ASOV Stockholm	Vi är UngaASOV del 3	661 421
Awesome People	Portabale Youth Hub II	539 700
Drömstort	Drömledare Rågsved och Hagsätra 2.0	150 000
Fairytales in craft ideell förening	Bubble Megafon	150 000
Flamman Ungdomarnas Hus - filial projekt	Unga i dialog	150 000
Folkbildarna i Värmland	Ungas ledarskap	745 279
Folkets Hus och Parker	Unga möts - Kunskap, Redskap och Förmåga!	1 400 000
Fritidsforum	Plats för ungt inflytande 2.0	995 000
Fritidsförbundet	Intresseklubben antecknar!	871 000
Hökarängens stadsdelsråd	Unga Kontoret	867 963
IM Individuell Människohjälp	IM Young	1 510 000
jordens vänner	Breddat engagemang för klimaträttvisa III	2 471 543
KFUM Fryshuset Fritid	United Skärholmen	140 950
Lunds kickboxningssällskap/Real fighter	I possibilismens tid, år 2	353 092
Ortodoxa scouter i Svergie, OSS	Unika sjöscout 2020	809 000
Rädda Barnen	JUBEL - UNGAS ENGAGEMANG I JÖRN, BOLIDEN OCH LÖVÅNGER	1 209 000
Tamam	Tamam Start Up 3	1 100 348
The Good Talents	The Good Talents talangnätverk år 2	871 000
Unga innovatörer	Bright minds - alumniverksamhet för unga innovatörer	550 000
HELA ideella	Projekt PUSH: Kunskapsbaserad ungdomsorganisering i Landskrona	549 449
rfsl sjuhärad (Liberté)	Queer Ungdomsgård	185 220
RFSU Stockholm	Det handlar om mig	649 955
Sisters in business	Young Revolution	565 000
Somali Community In Sweden	Unga Mentorer I Förorten UMIF	94 500
Studieförbundet Bilda	Ungt driv	748 000
The Good Talents	The Good Talents talangnätverk år 3	658 000
Umea Kulturförening Humlan	AC Live	150 000
Riksteatern Västerbotten	Kulturcrew Västerbotten - ett demokrati- och kulturutvecklingsprojekt för unga år 1	150 000
Fotskäls Bygdegårdsförening	Storstadsnära landsbygdsungdoms delaktighet och synlighet	147 100
Summa		20 923 620

Källa: MUCF:s e-tjänst.

5. Material från beviljade projekt

I tabellen nedan presenteras exempel på material som tagits fram i de projekt som godkändes av MUCF 2022. Allt material som organisationerna redovisat i slutrapporterna finns inte publicerat på externa webbsidor. Tabellen nedan ska därför ses som exempel och inte som en uttömmande sammanställning.

Tabell 12.5 Länkar till material från projekt som redovisades och godkändes 2022.

Projektägare	Projektname	Länk till material
Projekt med syfte att minska förekomsten av hot och hat i det offentliga samtalet		
LSU, Sveriges ungdomsorganisationer	Hat & hot mot ungdomsrörelsen II	Handlingsplan för att hantera hat och hot
Forum - Idéburna organisationer med social inriktning	Hot mot ideella ett hot demokratin - engagemanget får aldrig tystas	Hat och hot mot ideellt engagemang - Rapport om nuläge, konsekvenser och vägar framåt
Projekt med syfte att motverka rasism och liknande former av intolerans		
Forum-Idéburna organisationer med social inriktning	Civilsamhälle för öppenhet och inkludering	Film om demokrati
Tamam	Rättvis Organisering år 2	Rapport om rättvis organisering
Civil Rights Defenders	Aktivistakademin	Handbok i aktivism
Awesome People	ESCAPE The Phobia	Rapport om antirasistiskt Escape Room
Awesome People	ESCAPE The Phobia	Manual för antirasistiskt Escape Room
Projekt med syfte att stärka demokratin		
Ensamkommandes förbund	Du har en röst	Kompendium om demokrati och valdeltagande
Projekt med syfte att stödja barns och ungdomars självständiga organisering		
Awesome People	Portabale Youth Hub II	Metodmaterial för ungas projektledning

Källa: MUCF:s e-tjänst.

6. Intervjuguide

Namn
Roll
Organisation
Typ av bidrag
Datum

Tack så mycket för att du vill ta dig tid att ställa upp i den här intervjun.

– Skulle du vilja börja med att berätta lite om din organisation, er verksamhet och din roll i detta.

Jag har bett om att få göra en intervju med dig för att din organisation har fått bidrag från MUCF. Det är ett sätt att undersöka vad bidraget leder till i de organisationer som tar emot bidragen. Både avsedda och inte avsedda effekter.

– Vad var det viktigaste ni gjorde för era målgrupper, som bekostades av det bidrag ni fick från MUCF och varför var det viktigast?

– Vilka resultat och effekter bedömer du att den verksamhet som ni har bedrivit på grund av att ni fick [typ av bidrag] från MUCF har lett till? Börja gärna att berätta om resultat och effekter på kort sikt, kopplade till de aktiviteter ni genomfört.

- Hur har ni gått tillväga för att mäta resultat och effekter av era insatser?
- Finns det andra påverkansfaktorer som kan ligga bakom de effekter ni ser, som inte beror av ert projekt?

– Om vi i stället ser på mer långsiktiga effekter av den verksamhet som ni har gjort, med finansiering från MUCF. Vilka effekter bedömer du att den verksamheten har haft på längre sikt?

Det är också intressant för oss att veta vad som hade hänt om MUCF inte beviljat er organisation bidrag.

– Om ni inte hade fått projektbidrag, vad hade hänt då? Hade ni ändå genomfört något av det som ni sökte medel för från MUCF?

- Vad hade varit möjligt att göra? Vad hade inte varit möjligt att göra?
- Skulle ni ha sökt bidrag från någon annan finansiär istället? I sådana fall, vilken då?
- Om ja: Varför valde ni att söka från MUCF i första hand?
- Om nej: Varför inte? Var MUCF den enda möjliga finansiären för er?

– Regeringens syfte med projektbidraget är att motverka rasism och liknande former av intolerans // öka kunskapen om demokratin och stärka individers förutsättningar att delta i demokratin och dess beslutsprocesser // motverka hot och hat i det offentliga samtalet // stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Bedömer du att er verksamhet har bidragit till att uppnå syftet? Varför / varför inte?

– Tack så mycket för att du har tagit dig tid till att delta i den här intervjun. Är det något ytterligare som du skulle vilja tillägga eller berätta? Kanske något som du tycker är viktigt att känna till, men som jag missade att fråga om?

7. Resultatkategorier

Svarsalternativen lydte som följer:

1. Vi har skapat mötesplatser eller nätverk som består över tid.
2. Projektets verksamhet kommer att fortsätta när projektets finansiering är slut.
3. Vi har skapat bestående förändringar för målgruppen.
Om ja, vilka?
4. Vi har skapat förändringar i samhället som består över tid.
Om ja, vilka?
5. Vi har skapat bestående förändringar i organisationens verksamhet eller struktur.
Om ja, vilka?
6. Vi har tagit fram kunskap om en speciell målgrupp eller verksamhet inom projektet. Vi har exempelvis gjort en metodhandbok, en kartläggning eller en studie.
7. Vi kom närmare eller nådde mål som vår organisation har.
Beskriv på vilket sätt:
8. Vi har organiserat nya medlemmar.
9. Vi arbetar mot nya mål eller har formulerat nya prioriteringar.
Beskriv på vilket sätt:
10. Vi har utvecklat eller förbättrat arbetssätt eller metoder.
Beskriv på vilket sätt:
11. Vi har utvecklat samarbete med andra föreningar, kommuner eller företag.
12. Annat:

8. Generella villkor – projektbidrag

Ändamål och villkor

1. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) lämnar projektbidrag för det ändamål som framgår av MUCF:s beslut och organisationens ansökan.
2. De villkor som gäller för projektbidraget framgår dels av beslutet, dels av de Generella villkoren för projektbidrag. MUCF kan ställa ytterligare villkor, till exempel om bidragsmottagaren vill använda medlen på annat sätt.
3. I samband med att ansökan om projektbidrag lämnas in godkänner bidragsmottagaren Myndighetens Generella villkor för projektbidrag.

Ansökan

4. Ansökan ska göras i MUCF:s webbaserade ansökningssystem, i ett särskilt anpassat ansökningsformulär för respektive projektstöd.
5. Ansökan ska godkännas av den eller de som är behöriga att teckna firma för organisationen. Vem som är firmatecknare ska styrkas, till exempel genom att ett justerat protokoll eller registerutdrag bifogas ansökan.
6. Samtliga firmatecknares identitet ska styrkas med en kopia av en godkänd ID-handling. Mer information om godkända ID-handlingar finns i Myndighetens riktlinjer för kontroll av id-handlingar vid ansökan om statsbidrag.

Projektperiod

7. Planerad projektstart och projektslut anges i ansökan. Vilket start- och slutdatum som gäller för projektet framgår av beslutet. Ändring av start- eller slutdatum kräver MUCF:s skriftliga medgivande.

Utbetalning och skyldighet att hålla medlen avskilda

8. Bidrag betalas endast ut till bidragsmottagarens bankgiro eller plusgirokonto. När MUCF beslutat om projektbidrag betalar MUCF i normalfallet ut bidraget inom två veckor från beslut.
9. Bidragsmottagaren är skyldig att hålla mottagna bidrag avskilda om inte annat godkänns skriftligen av MUCF. Om projektbidraget tas emot på ett allmänt konto för inbetalningar ska det inom 5 bankdagar föras över till ett konto för projektet där det särskilda ändamålet framgår. Kontot får endast användas för projektbidrag från MUCF.
10. Bidraget ska hållas inestående på kontot, utan att sammanblandas med andra tillgångar, tills det används för avsett ändamål.

Projektkostnader

11. Projektets kostnader ska kunna hänföras till den budget i ansökan som ligger till grund för beslutet om projektbidrag.
12. Projektbidrag får endast användas på det sätt som framgår av beslutet och för kostnad som är skäligen. För att bidragsmottagaren ska få använda medlen på annat sätt krävs beslut från MUCF.
13. Bidraget får bara användas till aktiviteter eller resor utomlands om det står så i beslutet.
14. Endast med MUCF:s skriftliga medgivande får projektbidrag användas för löner och ersättningar till närstående till person:
 - som företräder bidragsmottagaren eller
 - som ansvarar för verksamheten.
15. Projektbidraget får aldrig användas till:
 - kostnader som betalas av annan finansör,
 - kostnader som täcks av tillfälliga eller kontinuerliga bidrag till exempel lönebidrag, regionalstöd eller andra stöd som minskar projektets faktiska kostnader,
 - individuell tjänstepensionsförsäkring utöver kollektivavtal eller motsvarande,
 - individuella förmåner utöver vad som gäller för andra anställda inom organisationen och Skatteverkets riktlinjer,
 - brottslig verksamhet, böter, andra penningstraff, viten eller rättegångskostnader,
 - alkohol, droger eller tobak,
 - andra gåvor än representations- eller reklamgåvor enligt Skatteverkets riktlinjer,
 - ingående moms när stödmottagaren gör momsavdrag för kostnader i projektverksamheten.

Projektets redovisning

16. Bidragsmottagaren ska redovisa hur medlen använts i en Slutrapport för projektbidrag som finns i myndighetens ansökningssystem. Redovisningen ska lämnas senast den dag som anges i beslutet, eller enligt skriftligt medgivande från MUCF.
17. Redovisningen ska vara godkänd av firmatecknare.
18. Redovisningen ska innehålla de uppgifter som efterfrågas i MUCF:s ansökningssystem.
19. Bidragsmottagaren ska även skicka in de underlag som MUCF begär för granskning av redovisningen.
20. Redovisning ska ske mot den budget som godkänts för projektet. Eventuella avvikelser ska anges och kommenteras.
21. Ett revisorsintyg ska bifogas till redovisningen i ansökningssystemet. Revisorns granskning ska följa MUCF:s mall för revisorsintyg som finns på MUCF:s hemsida. Intyget ska vara undertecknat av revisorn.
22. För projekt som beviljats bidrag över fem prisbasbelopp ska revisorn vara kvalificerad, det vill säga godkänd eller auktoriserad av Revisorsnämnden.

23. Bidragsmottagaren ska redovisa projektets ekonomiska utfall. Bidragsmottagaren ska ha en ordnad bokföring och projektet ska särredovisas. Bokföring ska ske så att projektets totala kostnader och intäkter direkt kan utläsas. Tillämpliga bokföringsregler ska följas.

Återbetalningsskyldighet

24. Bidrag som inte har förbrukats, projektets överskott, ska återbetalas om det överstiger 2 000 kronor. Beloppet som ska återbetalas finns i MUCF:s beslut om godkänd slutrapport. Beloppet faktureras av MUCF och ska betalas inom 30 dagar från faktureringsdatum.

Återkrav

25. Om MUCF anser att bidragsmottagaren ska betala tillbaka hela eller del av projektbidraget, fattar MUCF ett sådant beslut.
26. Projektbidrag ska betalas tillbaka om:
- villkoren i beslutet inte har följts,
 - bidraget inte har förbrukats inom angiven tid eller för avsett ändamål,
 - bidragsmottagaren inte har lämnat redovisning av hur medlen har använts eller underlag som behövs för granskningen inom angiven tid,
 - bidragsmottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att bidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och bidragsmottagaren borde ha insett detta.

Granskning och kontrollbesök

27. MUCF har rätt att besöka (kontrollbesök), revidera eller utvärdera verksamheter som finansierats med bidrag från MUCF. Myndigheten kan även begära in kopior av räkenskaper och övriga underlag som rör projektbidragets användning.

Avbrytande av projekt

28. Om ett projekt drivs i strid mot villkoren i beslutet har MUCF rätt att besluta att avbryta finansieringen av projektet. Kontakta MUCF vid viktiga förändringar.
29. Större förändringar av projektet eller förlängning av redovisningstid ska godkännas av MUCF. Bidragsmottagaren ska kontakta MUCF om:
- man behöver göra större ändringar i projektet, till exempel en större omfördelning mellan budgetposter,
 - projektledningen byts ut helt eller delvis,
 - bidragsmottagaren ändrar uppgift om adress, telefon eller e-post för sig eller sin kontaktperson,
 - bidragsmottagaren behöver ytterligare tid med sin redovisning. Ange alltid diarienummer vid kontakt med MUCF. Diarienumret finns angivet i informationsutskick i samband med inlämnad ansökan till Myndigheten, samt i beslut om bidrag.

Information om projektet

30. Vid information om projektet ska det framgå att det genomförs med bidrag från MUCE.

Ord och uttryck

Närstående: make/maka, vårdnadshavare, mor- och farförälder; barn och barns make, barnbarn; syskon, syskons make och barn. Med make/maka avses även sambo, med barn även styvbarn och fosterbarn.

Person/er som företräder bidragsmottagaren (firmatecknare): till exempel styrelseledamot som enligt stadgar, registerutdrag, årsmötes- eller styrelseprotokoll får teckna bidragsmottagarens firma.

Person som har ansvar för verksamheten: till exempel verksamhetschef eller projektledare.

Projektbidrag: de medel (pengar) som bidragsmottagaren beviljats.

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

